

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΕΣΒ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ & ΔΕΡΝΙΚΟΣ
ΧΑΡΤΟΠΟΛΙ
ΠΥΡΓΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

Ο Ανδρέας
μαθήτρια
Ε. Τσίγας
Τίπος
Σταμάτης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΔΕΡΝΙΚΟΣ
ΧΑΡΤΟΠΩΛΑΙ
ΠΥΡΓΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

18340

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΕΛ. ΤΟΚ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΤΟΥ

ΜΕΛΟΣ Δ. ΤΑΞΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛ. ΤΟΚ

ΕΛ. ΤΟΚ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Ἡροδότου.

Ὁ Ἡρόδοτος, υἱὸς τοῦ Λύξου καὶ τῆς Δρυοῦς, ἐγεννήθη περὶ τὸ 484 π.Χ. ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῷ τῆς Καρίας, ἡ ὁποία ἦτο Δωρική ἀποικία. Κατήγετο ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας.

Ὁ Ἡρόδοτος ἔτυχε λαμπρᾶς ἐκπαιδεύσεως. Ἐχὼν ὥς διδάσκαλον τὸν θεῖον του ποιητὴν Πανύασιν ἐδιδάχθη τὸν Ὅμηρον καὶ ἐμελέτησε τὰ ἔργα τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἱστοριογράφων, τῶν καλουμένων **λογογράφων**, οἱ ὅποιοι συνέγραφον γεωγραφικὰς περιηγήσεις ἢ ἱστορίας πόλεων ἢ γενῶν κατὰ τοὺς μύθους καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῷ τύραννος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ὁ Λύγδαμις, ἑγγονος τῆς βασιλείσης Ἀρτεμισίας, ἡ ὁποία συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐν Σαλαμῖνι. Κατὰ τοῦ τυράννου τούτου ἐγένετο στάσις, τῆς ὁποίας μετέσχε καὶ ὁ Ἡρόδοτος· ἀλλ' ἡ στάσις ἀπέτυχε καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν τότε ἀκμάζουσαν νῆσον Σάμον. Βραδύτερον, πιθανῶς τὸ 454, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν κατῴρθωσε μὲν νὰ ἐκδιώξῃ τὸν τύραννον Λύγδαμιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξεργάγησαν νέαι στάσεις, ἐγκατέλιπε διὰ παντὸς τὴν πατρίδα του.

Ποῦ μετὰ τὴν ἀποδημίαν του ἀπῆλθεν ὁ Ἡρόδοτος δὲν γνωρίζομεν· εὐρίσκομεν ὅμως αὐτὸν τὸ 445 ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἀνέγνωσε μέρος τῆς ἱστορίας του, διὰ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον συνεκίνησε καὶ ἔτερψε τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε ἔδωκαν εἰς αὐτὸν λαμπρὰν δωρεάν, 10 τάλαντα. Ἐν Ἀθήναις συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ τοῦ Περικλέους καὶ ἄλλων σπουδαίων ἀνδρῶν.

Ὅτε δὲ τὸ 444 οἱ Ἀθηναῖοι ἀπόκτισαν ἐν τῇ Κάτῳ Ἰταλίᾳ τὴν πόλιν Θουρίους, μετέβη καὶ ὁ Ἡρόδοτος εἰς αὐτὴν καὶ ἐγκατεστάθη

ἐκεῖ καὶ ἐγένετο ἡ πόλις αὕτη δευτέρα πατρίς του· διὰ τοῦτο καὶ Θούριος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο.

Ὁ Ἡρόδοτος ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἱστοριῶν τῶν λογογράφων ἡσθάνθη τοσοῦτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸς νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν πολέμων, τοὺς ὁποίους διεξήγαγον οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν Περσῶν. Θέλων δὲ νὰ γνωρίσῃ ἐξ ἰδίας αὐτοψίας τὰ πράγματα ἐπεχείρησε μακρὰς περιηγήσεις εἰς διαφόρους μεμακρυσμένους χώρας. Ἡ συγκοινωνία τότε ἦτο ἀτελεστάτη καὶ λίαν ἐπικίνδυνος· ἐν τούτοις μὲ μεγάλους κόπους καὶ κινδύνους ἐπεσκέφθη τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον μέχρι τῆς Ἐλεφαντίνης πόλεως· τὴν Λιβύην, τὴν Φοινίκην, τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Περσίαν καὶ τὰς ἑλληνικὰς ἀποικίας τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου· τὴν γειτονικὴν μὲ αὐτὰς Σκυθίαν καὶ τὴν Κολχίδα. Περιῆλθε πρὸς τούτοις ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διέτριψεν εἰς πολλὰς αὐτῆς πόλεις καθὼς καὶ τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας.

Ποῦ καὶ πότε ἀπέθανεν ὁ Ἡρόδοτος εἶναι ἄγνωστον· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανε τὸ 424 ἐν Θουρίοις.

2. Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου.

Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου, τὸ ὁποῖον ἐπόρισεν εἰς αὐτὸν τὸν τιμητικὸν τίτλον τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας, διηρέθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς ἑννέα βιβλία, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὠνομάσθη μὲ τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν ἑννέα Μουσῶν. Ἐν αὐτῷ περιέχεται πλοῦτος γνώσεων ἱστορικῶν, γεωγραφικῶν, φυσικῶν, ἀρχαιολογικῶν κλπ., ἀλλ' ἡ κυρία ἰδέα, περὶ τὴν ὁποίαν πλέκονται πᾶσαι αἱ ἄλλαι γνώσεις, εἶναι οἱ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν βαρβάρων.

Τοῦ ἔργου του προτάσσει ὁ Ἡρόδοτος βραχεῖαν *εἰσαγωγὴν* (κεφ. 1 - 5), ἐν τῇ ὁποίᾳ δηλοῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ του ἔργου καθὼς καὶ τὰ αἷτια τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας· ταῦτα ἂν καὶ ἀνάγει μέχρι τῶν μυθικῶν χρόνων, ἐν τούτοις ἀναφέρει, ὅτι πρώτη καὶ κυρία ἱστορικὴ ἀφορμὴ τῆς ἔχθρας ὑπῆρξεν ἡ ὑποταγὴ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ ἑλληνικῶν πόλεων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Κροίσου. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν διηγεῖται ἐν τῇ *πρώτῃ* βιβλίῳ περὶ τῶν βασιλέων τῆς Λυδίας καὶ ἰδίως περὶ

τοῦ Κροίσου, τὸν ὁποῖον ὑπέταξεν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Κῦρος. Κατόπιν ἱστορεῖ, πῶς τὸ περσικὸν κράτος προήλθεν ἐκ τοῦ μηδικοῦ καὶ πῶς ὁ Κῦρος βαθμυδὸν ἠϋξῆσεν αὐτὸ μὲ τὴν ὑποδουλώσιν τῶν λαῶν τῆς Μ. Ἀσίας, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ μεγάλου καὶ πλουσίου κράτους τῶν Βαβυλωνίων. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Πέρσαι ἔρχονται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ κάθε ἄλλο ἔθνος γράφει τὰ τῆς ἱστορίας, τὰ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν Κῦρον μεταβαίνει εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τούτου Καμβύσην. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸν Ἡρόδοτον νὰ περιγράψῃ ἔκτενως ἐν τῷ **δευτέρῳ** βιβλίῳ τὴν χώραν ταύτην καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς μὲ τὰ ἥθη, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῶν.

Ἐν τῷ **τρίτῳ** βιβλίῳ ἐπανέρχεται εἰς τὴν περσικὴν ἱστορίαν. Διηγεῖται ἐν αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν τῆς Αἰγύπτου, Λιβύης, Κυρήνης, τὸν θάνατον τοῦ Καμβύσου, τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ψευδοσμέρδιος, τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Δαρείου, τὴν ὑπὸ τούτου κοπιώδη ὀργάνωσιν τοῦ κράτους, καὶ ἐνδιατρίβει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ τυράννου τῆς Σάμου Πολυκράτους.

Ἐν τῷ **τετάρτῳ** βιβλίῳ πραγματεύεται τὰ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῶν Σκυθῶν. Ἱστορῶν δὲ τὰ τῆς Σκυθίας παρενθέτει κατόπιν τὰ τῆς ἐκστρατείας τῶν Περσῶν εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν χερσόνησον ἐν Ἀφρικῇ καὶ περιγράφει τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ ἔθνη τῆς Λιβύης.

Ἀρχίζων ἔπειτα τὸ **πέμπτον** βιβλίον διηγεῖται τὰς κατακτήσεις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Εὐρώπην (Θράκης, Μακεδονίας) καὶ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν τῶν Ἰώνων. Τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν παρουσιάζει ὡς εἰσαγωγὴν καὶ ὡς ἀφετηρίαν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῷ **ἕκτῳ** βιβλίῳ περιγράφει τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων, τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἥτταν τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης ἐν Μαραθῶνι.

Ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (ἑβδόμῳ, ὀγδόῳ καὶ ἐνάτῳ) ἱστορεῖ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ **ἐβδόμῳ** βιβλίῳ περιγράφει κατὰ πρῶτον τὰ πρὸς τὸν πόλεμον συμβούλια καὶ τὰς μεγάλας προπαρασκευὰς τοῦ Ξέρξου κατόπιν τὰ διάφορα ἔθνη, τὰ ὁποῖα συνῆλθον διὰ τὴν ἐκστρατείαν, τὴν καταγωγὴν των καὶ τοὺς ὅπλισμούς

των· τελευταῖον τὴν διὰ τῆς Μ. Ἀσίας, Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας πορείαν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην.

Ἐν τῷ **ὀγδόῳ** βιβλίῳ ἀρχίζει ἀπὸ τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἀρτεμισίου. Ἐπειτα διηγεῖται τὰς ἐν Ἑλλάδι δηώσεις τῶν Περσῶν, τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν καὶ τὴν φυγὴν τοῦ Ξέρξου.

Τέλος ἐν τῷ **ἐνάτῳ** βιβλίῳ περιγράφει τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, τὴν ἐν Μυκάλῃ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Σηστοῦ (478).

Τοιοῦτο περιληπτικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἡροδότου.

Ὁ Ἡρόδοτος, ἂν καὶ Δωριεὺς, ἔγραψε τὸ ἔργον του εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον καὶ ὄχι εἰς τὴν Δωρικὴν· εἰς τοῦτο ἡναγκάσθη, διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ λογογράφοι, πάντες σχεδὸν Ἴωνες, εἶχον μεταχειρισθῇ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον ὥς γλῶσσαν τῶν συγγραφεῶν των.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΛΕΙΩ

1. Εἰσαγωγή: Σκοπὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ ἔργου.—Πρῶται ἀφορμαὶ τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἑχθρας.

(Κεφ. 1-5)

Ἡροδότου Ἀλικαρνησσεὺς ἱστορίης ἀπόδεξις ἦδε, ὥς μήτε ¹ τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωμαστά, τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροις ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται, τὰ τε ἄλλα καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

Περσέων μὲν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γενέσθαι τῆς διαφορῆς· τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν καὶ οἰκήσαντας τοῦτον τὸν χῶρον, τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίῃσι μακρῇσι ἐπιθέσθαι, ἀπαγινέοντας δὲ φορτία Αἰγυπτία τε καὶ Ἀσσύρια τῇ τε ἄλλῃ ἐσαπικινέσθαι καὶ δὴ καὶ ἐς Ἀργος· τὸ δὲ Ἀργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἅπασι τῶν πολιῶν τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένη.

Ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἀργος τοῦτο διατίθεσθαι τὸν φόρτον. Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ἀπίκοντο, ἐξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναικας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέως θυγατέρα· τὸ

δέ οἱ οὖνομα εἶναι Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. Ταύτας στάσας κατὰ πρῶμνην τῆς νεδς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, τῶν σφι ἦν θυμὸς μάλιστα, καὶ τοὺς Φοίνικας διακελευσαμένους ὀρμῆσαι ἐπ' αὐτάς. Τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλῃσι ἀρπασθῆναι· ἐσθαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα ῥίχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου.

² Οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς Αἰγύπτου ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι καὶ τῶν ἀδικημάτων πρῶτον τοῦτο ἄρξαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλλήνων τινάς (οὐ γὰρ ἔχουσι τοῦνομα ἀπηγγέσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας ἀρπάσαι τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Εὐρώπην· εἶησαν δ' ἂν οὗτοι Κρήτες. Ταῦτα μὲν δὴ ἴσα πρὸς ἴσα σφι γενέσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλλήνας αἰτίους τῆς δευτέρης ἀδικίης γενέσθαι. Καταπλώσαντας γὰρ μακρῇ νηϊ ἐς Αἴαντε, τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ Φᾶσιν ποταμόν, ἐνθεῦτεν, διαπρηξάμενους καὶ τᾶλλα, τῶν εἵνεκεν ἀπίκατο, ἀρπάσαι τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Μηδείην. Πέμψαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυκα αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα· τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὥς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοὺς τῆς Ἀργείης ἔδοσαν σφι δίκας τῆς ἀρπαγῆς· οὐδὲ ὦν αὐτοὶ δώσειν ἐκεῖνοισι.

³ Δευτέρῃ δὲ λέγουσι γενεῇ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον, τὸν Πριάμου, ἀκηκοότα ταῦτα ἐθελῆσαι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι' ἀρπαγῆς γενέσθαι γυναῖκα, ἐπιστάμενον πάντως, ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνους διδόναι. Οὕτω δὲ ἀρπάσαντος αὐτοῦ Ἑλένην τοῖσι Ἑλλήσι δόξαι πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἑλένην καὶ δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. Τοὺς δέ, προῖσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἀρπαγὴν, ὥς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεόντων βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνεσθαι.

⁴ Μέχρι μὲν ὦν τούτου ἀρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἄλλῃ-

λων, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου Ἑλληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέσθαι· προτέρους γὰρ ἄρξαι στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ἢ σφέας ἐς τὴν Εὐρώπην.

Οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου ἄλ- 5
σιν εὐρίσκουσι σφίσι ἐοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς ἐς τοὺς Ἑλληνας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων, ὥς οὕτω ἢ ἄλλως κως ταῦτα ἐγένετο, τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρ-
ξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τοὺς Ἑλληνας, τοῦτον σημήνας προβήσο-
μαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ὁμοίως σμικρὰ καὶ μεγάλα ἅστεα ἀν-
θρώπων ἐπεξιὼν. Τὰ γὰρ τὸ πάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν
σμικρὰ γέγονε· τὰ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγάλα, πρότερον ἦν σμικρὰ.
Τὴν ἀνθρωπίνην ὦν ἐπιστάμενος εὐδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν τωῦτῳ
μένουσαν ἐπιμνήσομαι ἀμφοτέρων ὁμοίως.

2. Κροῖσος καὶ Σόλων.

(Κεφ. 6, 28-33)

Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραν- 6
νος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλυσος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ μεσαμ-
βρίης μεταξὺ Συρίων τε καὶ Παφλαγόνων ἐξίει πρὸς βορέην ἄνε-
μον ἐς τὸν Εὐξείνιον καλεόμενον πόντον. Οὗτος ὁ Κροῖσος βαρβά-
ρων πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν κατεστρέψατο Ἑλλήνων
ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τοὺς δὲ φίλους προσεποίησατο. Κατεστρέ-
ψατο μὲν Ἰωνάς τε καὶ Αἰολέας καὶ Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ,
φίλους δὲ προσεποίησατο Λακεδαιμονίους. Πρὸ δὲ τῆς Κροῖσου ἀρ-
χῆς πάντες Ἑλληνες ἦσαν ἐλεύθεροι.

Χρόνου δὲ ἐπιγινομένου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάν- 28
των τῶν ἐντὸς Ἄλυσος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γὰρ Κιλικίων
καὶ Λυκίων τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἐωυτῷ εἶχε καταστρεφάμε-

29 νος ὁ Κροῖσος), ἀπικνέονται ἐς Σάρδεις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ὥς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας ἀπεδήμησε ἕτεα δέκα κατὰ θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι, τῶν ἔθετο. Αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἶοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὀρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατέχοντο δέκα ἕτεα χρήσεσθαι νόμοισι, τοὺς ἂν σφι Σόλων θῇται.

30 Αὐτῶν δὴ ὧν τούτων καὶ τῆς θεωρίης ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρ' Ἀμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδεις παρὰ Κροῖσον. Ἀπικόμενος δὲ ἐξαινίζετο ἐν τοῖσι βασιλῆύσιν ὑπὸ τοῦ Κροίσου· μετὰ δὲ ἡμέρῃ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ κελεύσαντος Κροίσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιήγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὀλβια. Θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὥς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἶρετο ὁ Κροῖσος τάδε· «Ἐεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας περὶ σέο λόγος ἀπίκται πολλὸς καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὥς φιλοσοφῶν γῆν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὧν ἡμερος ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον». Ὁ μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα.

Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος λέγει· «ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». Ἀποθωμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν εἶρετο ἐπιστρεφέως· «Κοίῃ δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;» Ὁ δὲ εἶπε· «Τέλλῳ τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὖ ἡκούσης παῖδες ἦσαν καλοὶ τε καὶ ἀγαθοί, καὶ σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἤκοντι, ὥς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτῇ τοῦ βίου λαμπροτάτῃ ἐπεγένετο· γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσίνι βωθήσας καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθανε κάλλι-

στα, καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ, τῇ περ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως».

(Ὡς δὲ ὁ Σόλων τὰ κατὰ τὸν Τέλλον, πολλά τε καὶ ὄλ- 31
βια, εἶπας προετρέψατο τὸν Κροῖσον, ἐπειρώτα, τίνα δεύτερον
μετ' ἐκείνον ἴδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσεσθαι.

Ὁ δὲ εἶπε· «Κλέοθιν τε καὶ Βίτωνα. Τούτοις γὰρ ἐοῦσι
γένος Ἀργεῖοις βίος τε ἀρκέων ὑπὴν καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμῃ σώ-
ματος τοιήδε· ἀεθλοφόροι τε ἀμφοτέροι ὁμοίως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ
λέγεται ὅδε ὁ λόγος· ἐούσης ὀρνίης τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργεῖοις ἔδωκε
πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγεϊ κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν, οἱ δέ σφι
βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ· ἐκκλησιόμενοι δὲ τῇ
ὥρῃ οἱ νεηνῖαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἰλκον τὴν ἁμα-
ξαν, ἐπὶ τῆς ἀμάξης δέ σφι ὠχέετο ἡ μήτηρ, σταδίου δὲ πέντε
καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱρόν.]

✓ » Ταῦτα δέ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τε-
λευτῇ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοις ὁ θεός,
ὥς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. Ἀργεῖοι μὲν
γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀρ-
γεῖται τὴν μητέρα αὐτῶν, οἷων τέκνων ἐκύρησε. Ἡ δὲ μήτηρ περι-
χαρῆς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, σῆσα ἀντίον τοῦ ἀγάλ-
ματος εὐχετο Κλέοθι τε καὶ Βίτῳ τοῖσι ἐωυτῆς τέκνοις, οἳ μιν
ἐτίμησαν μεγάλως, τὴν θεὸν δοῦναι, τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀριστόν
ἐστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὥς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν,
κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ οἱ νεηνῖαι οὐκέτι ἀνέστησαν,
ἀλλ' ἐν τέλει τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δέ σφρων εἰκόνας ποιησά-
μενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων».

Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνευε τούτοις, Κροῖ- 32
σος δὲ σπερχθεὶς εἶπε· «ᾧ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρῃ εὐ-
δαιμονίῃ οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε οὐδὲ ἰδιωτέων
ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;» Ὁ δὲ εἶπε· «ᾧ Κροῖσε, ἐπι-

στάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐδὼν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρω-
τᾶς ἀνθρωπῶν πρηγμάτων πέρι. Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ
μὲν ἔστι ἰδεῖν, τὰ μὴ τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. Ἐς γὰρ
ἐβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι. Ἀπασέων
δὲ τῶν ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἐβδομήκοντα ἔτεα ἢ ἐτέρῃ τῇ ἐτέρῃ
ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρῆγμα.

» Οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἔστι ἀνθρώπος συμφορῇ. Ἐμοὶ δὲ
σύ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνεαι καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀν-
θρώπων· ἐκεῖνο δέ, τὸ εἶρεό με, οὐ κῶ σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν τε-
λευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. Οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλού-
σιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστι, εἰ μὴ οἱ
τύχῃ ἐπίσποιοτο πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. Σκο-
πέειν ὦν χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν, καὶ ἀποθήσεται·
πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε».

33 Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὕτως ἐχαρίζετο· ὁ δὲ λόγου μιν
ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθῆα εἶναι, ὅς
τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεῖς τὴν τελευτήν παντὸς χρήματος ὁρᾶν
ἐκέλευε. ✓

[Ὁ Κροῖσος διαβάς τὸν Ἄλυν εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ἣ
ὁποία ἀνῆκεν εἰς τοὺς Πέρσας. Τοῦτο μαθὼν ὁ Κῦρος, ὁ βασιλεὺς τῶν
Περσῶν, ἐπέρχεται κατὰ τοῦ Κροίσου· μετὰ πεισματώδη δὲ μάχην τῶν
δύο ἀντιπάλων στρατευμάτων ἀναγκάζεται ὁ Κροῖσος νὰ ὑποχωρήσῃ
εἰς τὰς Σάρδεις.]

3. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

(Κεφ. 86 - 88)

86 Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τε Σάρδεις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώ-
γρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσαρεσκαίδεκα καὶ τεσσαρεσκαίδεκα.

ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. Ὁ δὲ συννήσας πυρὴν μεγάλην ἀνεβίβασε ἐπ' αὐτὴν τὸν Κροῖσον τε ἐν πέδῃσι δεδεμένον καὶ δις ἑπτὰ Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖδας, εἴτε δὴ ἐν νόφ' ἔχων ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεφ' δὴ, εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καί, πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν βουλόμενος εἰδέναι, εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι.

Τὸν μὲν δὴ ποιεῖν ταῦτα· τῷ δὲ Κροίσῳ ἐστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσοῦτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ εἶη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ «μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον». Ὡς δὲ ἄρα μιν προσστήναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρεῖς οὐνομάσαι «Σόλων». Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσαι τοὺς ἑρμηνέας ἐπειρῆσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικαλέοιτο, καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τέως μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἠναγκάζετο, εἰπεῖν· «Τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν». Ὡς δὲ σφί' ἄσσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπειρώτων τὰ λεγόμενα. Λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν καὶ ὄχλον παρεχόντων ἔλεγε δὴ, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἐὼν Ἀθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειε, οἷα δὴ εἶπας, ὡς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκοι, τῇ περ ἐκείνος εἶπε, οὐδέν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι ὄλβιους δοκέοντας εἶναι.

Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἥδη ἀμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων, τὰ εἶπε Κροῖσος, μεταγνόντα τε καὶ ἐννόσαντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη, πρὸς τε τούτοις δει-

σαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον, ὥς οὐδὲν εἶη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλές ἔχον, κελεύειν σθενύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ καὶ καταβιβάζειν Κροϊόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροΐου. Καὶ τοὺς πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι.

- 87 Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροΐσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὥς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σθενύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιδώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλούμενον, εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστήναι καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρόντος κακοῦ. Τὸν μὲν δακρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίας συνδράμειν ἐξαπίνης νέφεα καὶ χειμῶνά τε καταρραγῆναι καὶ ὕσαι ὕδατι λαβροτάτῳ, κατασβεσθῆναί τε τὴν πυρὴν. Οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κύρον, ὥς εἶη ὁ Κροΐσος καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· «Κροΐσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστήναι;» Ὁ δὲ εἶπε· «ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπραξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμευτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ· αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. Οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῇ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. Ἀλλὰ ταῦτα δαίμονι κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι».

- 88 Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κύρος δὲ αὐτὸν λύσας κάτισέ τε ἐγγυὺς ἐωυτοῦ καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθείῃ εἶχε, ἀπεθώμαζέ τε ὀρέων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκείνον ἐόντες πάντες.

4. Λυδικὰ ἔθιμα. — "Ιδρυσις ἀποικίας ὑπὸ τῶν Λυδῶν εἰς τὴν Τυρρηνίαν (Ἑτρουρίαν).

(Κεφ. 93 - 94)

«Θώματα ἡ Λυδία ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἷά γε 93
καὶ ἄλλη χώρα, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψή-
γματος. Ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται χωρὶς τῶν τε
Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων· ἔστι αὐτόθι Ἀλυάττεω
τοῦ Κροίσου πατὴρ σῆμα, τοῦ ἡ κρηπὶς μὲν ἐστὶ λίθων μεγάλων,
τὸ δὲ ἄλλο σῆμα χῶμα γῆς.»

Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ Ἑλ- 94
ληνες, πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ
ἀργύρου κοψάμενοι ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο.
Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἑλ-
λησι κατεστεῶσας ἐκείνων ἐξεύρημα γενέσθαι. Ἄμα δὲ ταύτας τε
ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρσηνίην ἀποικίσαι, ὧδε
περὶ αὐτῶν λέγοντες. »

Ἐπὶ βασιλέος Ἀττος τοῦ Μάνεω σιτοδείην ἰσχυρὴν ἀνὰ τὴν
Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπα-
ρέοντας, μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἄκεα διζῆσθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο
ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. Ἐξευρεθῆναι δὴ ὦν τότε καὶ τῶν κύδων
καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς σφαίρης καὶ τῶν ἄλλων πασέων
παιγνιέων τὰ εἶδεα πλὴν πεσσῶν· τούτων γὰρ ὦν τὴν ἐξεύρεσιν
οὐκ οἰκνιεύονται Λυδοί. Ποιέειν δὲ ὧδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας·
τὴν μὲν ἐτέρην τῶν ἡμερέων παύειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν
σιτία, τὴν δὲ ἐτέρην σιτέεσθαι παυομένους τῶν παιγνιέων. Τοιούτῳ
τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἔτεα θυῶν δέοντα εἴκοσι.

Ἐπεῖτε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζε-
σθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλέα αὐτῶν δύο μόρας διελόντα Λυδῶν

πάντων κληρώσαι τὴν μὲν ἐπὶ μονῇ, τὴν δ' ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἑωυτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένη τὸν ἑωυτοῦ παῖδα, τῷ οὖνομα εἶναι Τυρσηνόν. Λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἑτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρας καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα, ὅσα σφι ἦν χρηστὰ ἔπιπλα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς δ' ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιος καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι τοῦδε. Ἀντὶ δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ παιδός, ὃς σφεας ἀνήγαγε· ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους ὀνομασθῆναι Τυρσηνοὺς.

5. Περσικὰ ἔθιμα.

(Κεφ. 131 - 138, 140)

131 Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι τοῖσδε χρεωμένους· ἀγάλματα μὲν καὶ νηοὺς καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ἰδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέροντας, ὥς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατὰ περ οἱ Ἕλληνες, εἶναι. Οἱ δὲ νομίζουσι Διὶ μὲν ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες θυσίαις ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες. Θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. Τούτοισι μὲν δὴ θύουσι μούνοισι ἀρχήθεν, ἐπιμεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρὰ τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων.

132 Θυσίῃ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι περὶ τοὺς εἰρημένους θεοὺς ἡδε κατέστηκε. Οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλλοντες θύειν· οὐ σπονδῇ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῶ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῇσι. Τῶν δὲ ὥς ἂν ἐκάστῳ τις θύειν θέλῃ, ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν

τὸ κτήνος καλέει τὸν θεόν, ἐστεφανωμένος τὸν τιήρην μυρσίην μάλιστα. Ἐωυτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῃ μόνῳ οὐ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ, ὁ δὲ πᾶσι τοῖσι Πέρσῃσι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ· ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι Πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίνεται. Ἐπεὶ δὲ διαμιστύλας κατὰ μέρεα τὸ ἱρήιον ἐψήσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποίην ὡς ἀπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὧν πάντα τὰ κρέα. Διαθέντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνὴρ παρεστὼς ἐπαείδει θεογονίην, οἷον δὴ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαοιδήν· ἄνευ γὰρ δὴ μάγου οὐ σφί νόμος ἐστὶ θυσίας ποιέεσθαι. Ἐπισχὼν δὲ ὀλίγον χρόνον ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα καὶ χρᾶται, ὃ τι μιν λόγος αἰρέει.

Ἡμέρην δὲ ἀπασέων μάλιστα ἐκείνην τιμᾶν νομίζουσι, τῇ 133 ἕκαστος ἐγένετο. Ἐν ταύτῃ δὲ πλέω δαῖτα τῶν ἄλλων δικαιοῦσι προτιθέσθαι· ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάμηλον καὶ ὄνον προτιθέαται ὅλους ὀπτοὺς ἐν καμίνοις, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. Σίτοις δὲ ὀλίγοις χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἄλεις· καὶ διὰ τοῦτό φασι Πέρσαι τοὺς Ἕλληνας σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφί ἀπὸ δείπνου παραφορέεταί οὐδὲν λόγου ἄξιον, εἰ δέ τι παραφέροιτο ἐσθλόντας ἂν οὐ παύεσθαι. Οἷνῳ δὲ κάρτα προσκέεται, μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλευέσθαι τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων. Τὸ δ' ἂν ἄδη σφί βουλευομένοις, τοῦτο τῇ ὑστεραίῃ νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἂν ἐόντες βουλευόμενοι· καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῷ, ἦν δὲ μὴ ἄδη, μετιεῖσι· τὰ δ' ἂν νήφοντες προβουλευόμενοι, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγινώσκουσι.

Ἐντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῷδε ἂν τις δια- 134 γνοίῃ, εἰ ὅμοιοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες· ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι. Ἦν δὲ ἡ οὐτερος ὑποδεέστερος ὀλίγῳ, τὰς παρειὰς φιλέονται. Ἦν δὲ πολλῷ ἡ οὐτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνεῖ τὸν ἕτερον.

- 135 Τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἐωυτῶν οἰκέοντας μετὰ γε ἐωυτοῦς, δεύτερα δὲ τοὺς δευτέρους, μετὰ δὲ κατὰ λόγον προβαίνοντες τιμῶσι· ἥκιστα δὲ τοὺς ἐωυτῶν ἐκαστάτῳ οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται, νομίζοντες ἐωυτοῦς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἐκαστάτῳ οἰκέοντας ἀπὸ ἐωυτῶν κακίστους εἶναι. Ξεινικὰ δὲ νόμια Πέρσαι προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. Καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα νομίσαντες τῆς ἐωυτῶν εἶναι καλλίω φορέουσι καὶ ἐς τοὺς πολέμους τοὺς Αἰγυπτίους θώρηκας.
- 136 Παιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι μέχρι εἰκοσαέτεος τρία μῶνα, ἱππεύειν καὶ τοξεύειν καὶ ἀληθίζεσθαι. Πρὶν δὲ ἢ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὄψιν τῇ πατρὶ, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει· τοῦδε δὲ εἵνεκα τοῦτο οὕτω ποιεῖται, ἵνα, ἣν ἀποθάνῃ τρεφόμενος, μηδεμίαν ἄσπιν τῇ πατρὶ
- 137 προσβάλῃ. Αἰνέω μὲν νυν τοῦτον τὸν νόμον, αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἵνεκα μηδὲ αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα ἀνῆκεστον πάθος ἔρδειν· ἀλλὰ λογισάμενος, ἣν εὕρισκῃ πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῇ θυμῷ χρᾶται.
- 138 Ἄσσα δὲ σφι ποιεῖν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. Αἰσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται, δεύτερα δὲ τὸ ὀφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι τὸν ὀφείλοντα καὶ τι ψεῦδος λέγειν. Ἐς ποταμὸν δὲ οὔτε ἐμπύουσι οὔτε χεῖρας ἐναπονίζονται οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ σέβονται τοὺς ποταμοὺς μάλιστα.
- 140 Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. Τὰδε μέντοι ὥς κρυπτόμενα λέγεται καὶ οὐ σαφηνέως περὶ τοῦ ἀποθανόντος, ὥς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος ἢ κύνος ἐλκυσθῇ. Μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῖσι. Κατακνηρώσαντες δὲ ὦν τὸν νέκυν Πέρσαι γῇ κρύπτουσι.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΥΤΕΡΤΗ

1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου.—Ἀπόπειρα τοῦ Ψαμμήτιχου, ὅπως ἐξακριβώσῃ, τίνες οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων.

(Κεφ. 1-2)

Τελευτήσαντος δὲ Κύρου παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύ- 1
σης, Κύρου ἐὼν παῖς καὶ Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυγα-
τρός, τῆς προαποθανούσης Κύρος αὐτός τε μέγα πένθος ἐποιή-
σατο καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι, τῶν ἦρχε, πένθος ποιέε-
σθαι. Ταύτης δὴ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης
Ἰωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρῶιους ἐνόμιζε, ἐπὶ δὲ
Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλους τε παραλαβὼν, τῶν
ἦρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε.

Οἱ δ' Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦσαι, 2
ἐνόμιζον ἑωυτοὺς πρῶτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ
δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθέλησε εἰδέναι, οὔτινες γενοίαιτο
πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωυ-
τῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑωυτούς. Ψαμμήτιχος δέ, ὡς οὐκ ἐδύνατο
πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε·
παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων διδοῖ ποιμένι τρέ-
φειν ἐς τὰ ποίμνια ἐντειλάμενος μηδένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν
φωνὴν ἰέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' ἑωυτῶν κέεσθαι αὐτὰ καὶ

τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφι αἰγας, πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τάλλα διαπρήσσεσθαι. Ταῦτα δὲ ἐποίησέ τε καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμεων κνυζημάτων, ἦντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. Τὰ περ ὧν καὶ ἐγένετο.

Ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδιά ἀμφοτέρω προσπίπτοντα βεκὸς ἐφώνεον ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας ἤσυχος ἦν ὁ ποιμήν, ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότῃ ἤγαγε τὰ παιδιά κελεύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο, οἵτινες ἀνθρώπων βεκὸς τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὗρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω καὶ τοιοῦτῳ πρήγματι σταθμησάμενοι Αἰγύπτιοι συνεχώρησαν τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἑωυτῶν. Οὕτω μὲν γενέσθαι τῶν ἱρέων τοῦ Ἡφαίστου τοῦ ἐν Μέμφι ἤκουον. Ἕλληνες δὲ λέγουσι ἄλλα τε μάταια πολλὰ καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμὼν τὴν δίαιταν οὕτω ἐποίησατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτησι τῇσι γυναιξί.

2. Φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου.—Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων.

(Κεφ. 4-5, 10-12, 35-36, 78, 80)

- 4 Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἄνθρωπον ἔλεγον Μῖνα. Ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἕλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἐνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων, ἐς τὴν ἀνάπλοος ἀπὸ θαλάσσης ἑπτὰ ἡμερῶν ἐστὶ
5 ἀνὰ τὸν ποταμόν. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρας.

Δήλα γάρ τινι καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δέ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν Ἑλληνες ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἴγυπτοῖσι ἐπὶ κτητός τε γῆ καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ κατ' ὑπερθε ἐτι τῆς λίμνης ταύτης μέχρι τριῶν ἡμερέων πλούου ἐστὶ ἔτερον τοιοῦτο. Αἴγυπτου γὰρ φύσις ἐστὶ τῆς χώρας τοιγῶς προσπλέων, ἐτι καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεῖς καταπειρητηρίην πηλόν τε ἀνοίσεις καὶ ἐν ἑνδεκα ὀργυῖῃσι ἔσαι. Τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῖ πρόχυσιν τῆς γῆς ἐοῦσαν.

Ταύτης ὦν τῆς χώρας ἡ πολλή, κατὰ περ οἱ ἱρέες ἔλεγον, 10 ἐδόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπὶ κτητός Αἴγυπτοῖσι. Τῶν γὰρ οὐρέων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφαίνετό μοι εἶναι κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ τὰ τε περὶ Ἴλιον καὶ Τευθρανίην καὶ Ἑφесόν τε καὶ Μαιάνδρου πεδίον, ὥς γε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μέγαλοισι συμβαλεῖν. Τῶν γὰρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν ἐνὶ τῶν στομάτων τοῦ Νεῖλου, ἐόντος πενταστόμου, οὐδεὶς πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆναί ἐστι.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρας, Αἴγυπτου δὲ οὐ πρόσω, κόλπος 11 θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης. Ἐτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω γενέσθαι κοῦ καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς βορηίης θαλάσσης ἐσεῖχε ἐπ' Αἰθιοπίας, ὁ δὲ Ἀράβιος ἐκ τῆς νοτίης ἔφερε ἐπὶ Συρίας. Εἰ ὦν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ῥέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι ἐντός γε δισμυρίων ἐτέων; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαι γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν. Κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ ἂν χωσθεῖν κόλπος καὶ πολλῶ μέζων ἐτι τούτου ὑπὸ τοσοῦτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτω ἐργατικοῦ;

Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὦν καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι καὶ 12 αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἰδὼν τὴν τε Αἴγυπτον προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς κογχυλίᾳ τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι οὖρεσι καὶ

ἄλμην ἐπανθέουσιν, ὥστε καὶ τὰς πυραμίδας δηλέεσθαι, καὶ φάμι-
μον μόνον Αἰγύπτου οὗτος τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μέμφιος ἔχον, πρὸς δὲ
τῇ χώρῃ οὔτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρῃ ἐούσῃ τὴν Αἴγυπτον προσει-
κέλην οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὐδὲ τῇ Συρίῃ (τῆς γὰρ Ἀραβίης
τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται), ἀλλὰ μελάγγλαιόν τε καὶ κα-
ταρρηγνυμένην ὥστε ἐοῦσαν ἰλύν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίας
κατενηνιγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Τὴν δὲ Λιβύην ἰδμεν ἐρυθρο-
τέρην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην, τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην
ἀργιλωδεστέραν τε καὶ ὑπόπετρον ἐοῦσαν.

35 Ἐρχομαι δὲ περὶ Αἰγύπτου μηχανέων τὸν λόγον, ὅτι πλεῖστα
θωμάσια ἔχει καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώραν
τούτων εἵνεκα πλέω περὶ αὐτῆς εἰρήσεται. Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐ-
ρανῷ τῇ κατὰ σφέας ἐόντι ἐτεροίῳ καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην
παρεχομένῃ ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι
ἄλλοις ἀνθρώποις ἐσθήσαντο ἡθεὰ τε καὶ νόμους. Ἐν τοῖσι αἱ
μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἴ-
κους ἐόντες ὑφαίνουσι· ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην
ὠθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. Τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κε-
φαλῶν φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων.

36 Οἱ ἱερεῖς τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομῶσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυ-
ρῶνται. Τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις νόμος ἅμα κήδεϊ κεκάρθαι τὰς
κεφαλὰς, ἐς τοὺς μάλιστα ἰκνέεται, Αἰγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανά-
τους ἀνιέει τὰς τρίχας αὔξεσθαι τὰς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῇ γε-
ναίῳ, τέως ἐξυρημένοι. Τοῖσι μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις χωρὶς θη-
ρίων ἡ δίαιτα ἀποκέκριται, Αἰγυπτίοις δὲ ὁμοῦ θηρίοις ἡ δίαιτά
ἐστι. Ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθέων ὄλλοι ζώουσι, Αἰγυπτίων δὲ τῷ
ποιουμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόην ὄνειδος μέγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ
ὀλυρέων ποιῶνται σιτία, τὰς ζεῖας μετεξέτεροι καλέουσι. Φυρῶσι
τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, τὸν δὲ πηλὸν τῇσι χερσί. Εἴματα τῶν
μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἓν ἐκάστη. Τῶν

ιστίων τοὺς κρίκους καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἔξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἔσωθεν. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται φήφοισι Ἑλληγες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα αὐτοὶ μὲν φασὶ ἐπὶ δεξιὰ ποιεῖν, Ἑλληγας δὲ ἐπ' ἀριστερά. Διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἱρά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέσεται.

Ἐν δὲ τῇσι συνουσίῃσι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν, ἐπεὰν ἀπὸ δεῖ- 78
πνου γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῷ ξύλινον, μεμιμη-
μένον ἕς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ καὶ ἔργῳ, μέγαθος ὅσον τε πη-
χυαῖον ἢ δίπηχυν· δεικνὺς δὲ ἐκάστῳ τῶν συμποτέων λέγει· «Ἐς
τοῦτον ὁρέων πίνε τε καὶ τέρπευ· ἔσσαι γὰρ ἀποθανὼν τοιοῦτος».

Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτῶνται. 80
Συμφέρονται δὲ τότε Ἑλλήνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι· οἱ νεώ-
τεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ
καὶ ἐκτράπονται· καὶ ἐπιούσι ἐξ ἔδρης ὑπανιστέαται. Τόδε μέντοι
ἄλλοισι οὐδαμοῖσι συμφέρονται· ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους
ἐν τῇσι ὁδοῖσι προσκυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν
χεῖρα.

3. Ἀμασις.

(Κεφ. 177 - 179)

Ἐπ' Ἀμάσιος βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ τότε 177
εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα καὶ τὰ
ἀπὸ τῆς χώρας τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι
τὰς ἀπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκομένας. Νόμον τε Αἰγυπτίοισι
τόνδε Ἀμασίς ἐστὶ ὁ καταστήσας, ἀποδεικνύει ἕτερος ἐκάστου τῷ
νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μὴ δὲ ποιεῦντα

ταῦτα μηδὲ ἀποφαίνοντα δικάειν ζόην ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκείνοι ἐς αἰεὶ χρέωνται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ.

- 178 Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἄμασις ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνεομένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι· τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλλομένοισι ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεοῖσι. Τὸ μὲν νυν μέγιστον αὐτῶν τέμενος καὶ οὐνομαστότατον ἐὼν καὶ χρησιμώτατον, καλεόμενον δὲ Ἑλλήνιον, αἶδε πόλιές εἰσι αἱ ἰδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν Χίος καὶ Τέως καὶ Φώκαια καὶ Κλαζομεναί, Δωριέων δὲ Ῥόδος καὶ Κνίδος καὶ Ἀλικαρνησσοὺς καὶ Φάσηλιν, Αἰολέων δὲ ἡ Μυτιληναίων μούνη. Τούτων μὲν ἐστὶ τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὗται αἱ πόλιές εἰσι αἱ παρέχουσαι· ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλεις μεταποιεῦνται, οὐδὲν σφι μετεὼν μεταποιεῦνται. Χωρὶς δὲ Αἰγινῆται ἐπὶ ἐωυτῶν ἰδρύσαντο τέμενος Διός, καὶ ἄλλο Σάμιοι Ἦρης καὶ Μιλήσιοι Ἀπόλλωνος.

- 179 Ἦν δὲ τὸ παλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτου. Εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκειτο, χρῆν ὁμόσαι μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωθικόν· ἢ εἰ μὴ γε οἶά τε εἶη, πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπίκειτο ἐς Ναύκρατιν. Οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Κυρηναίοισι δὲ Ἄμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἄμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα.

BIBLION TRITON

ΘΑΛΕΙΑ

[Ὁ Καμβύσης νικᾷ τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Ἀμάσιος Ψαμμήνιτον παρὰ τὸ Πηλούσιον — πόλιν τῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ Δέλτα — καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν ν' ἀποσυρθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν Μέμφιν· πολιορκήσας δὲ αὐτὴν καὶ κυριεύσας συλλαμβάνει τὸν Ψαμμήνιτον αἰχμάλωτον.]

1. Καμβύσης καὶ Ψαμμήνιτος.

(Κεφ. 14 - 15)

Ἡμέρη δὲ δεκάτῃ, ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι 14
Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων
Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι
Αἰγυπτίοισι διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ποιέων τοιάδε· στείλας
αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουληίῃ ἐξέπεμπε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν
ὕδρην, συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν
πρώτων, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέως. Ὡς δὲ βοῇ τε καὶ
κλαυθμῷ παρήισαν αἱ παρθέναι παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι
πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀντέκλαιον ὀρέοντες τὰ τέκνα κεκακω-
μένα, ὁ δὲ Ψαμμήνιτος προῖδων καὶ μαθὼν ἔκυψε ἐς τὴν γῆν.

Παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερα αὐτοῦ τὸν παῖδα
ἔπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην
ἔχόντων, τοὺς τε αὐχένας κάλῳ δεδεμένους καὶ τὰ στόματα ἐγκε-
χαλινωμένους. Ἦγοντο δὲ ποινὴν τέσοντες Μυτιληναίων τοῖσι
ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηί· ταῦτα γὰρ ἐδίδκασαν οἱ βασι-

λήιοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. Ὁ δὲ ἰδὼν παρεξίοντας καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τωὐτὸ ἐποίησε, τὸ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ.

Παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνεικε ὥστε τῶν συμποτέων αὐτοῦ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἐόντων ἔχοντά τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῇ προαστείῳ κατημένους τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ δὲ Ψαμμήνιος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα καὶ καλέσας ὀνομαστὶ τὸν ἐταῖρον ἐπλήξατο τὴν κεφαλὴν. Ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἳ τὸ ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμβύσῃ ἐσήμαινον.

Θωμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιούμενα πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν λέγων τάδε· «Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων κεκακωμένην καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα οὔτε ἀνέδωσας οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτωχὸν οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας;» Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· «ὦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκήρια ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίνειν, τὸ δὲ τοῦ ἐταῖρου πένθος ἄξιον ἦν δακρύων, ὃς ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν ἐς πτωχήν ἄπικται ἐπὶ γήραος οὐδῶ». Καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου ἤκουσε, εὐ δοκέειν οἳ εἰρησθαι. Λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων δακρύειν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας, αὐτῶν τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἰκτόν τινα καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε αὐτοῦ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σώζειν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἐωυτόν.

πρῶτον κατακοπέντα, αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες ἤγον παρὰ Καμβύσεα· ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο ἔχων οὐδὲν βίαιον.

2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους.

(Κεφ. 39-43)

Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου ἐποιήσαντο καὶ 39
Λακεδαιμόνιοι στρατηγὴν ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια τὸν Αἰά-
κεος, ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς. Ἰσχων δὲ ξεινὴν Ἀμάσι, τῇ
Αἰγύπτου βασιλείᾳ, συνεθήκατο πέμπων τε δῶρα καὶ δεκόμενος
ἄλλα παρ' ἐκείνου. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτους
τὰ πρήγματα ἠϋξέτο καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν
ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γὰρ ἰθύσεις στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρει
εὐτυχώς. Ἐκτετο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους το-
ξότας. Ἐφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ
ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδούς, τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λα-
βών. Συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων ἀραιρήκει, πολλὰ δὲ καὶ τῆς
ἡπείρου ἄστεα. Ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βωθέοντας
Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖ-
χος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὥρυξαν.

Καί κως τὸν Ἀμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ 40
ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελής. Πολλῷ δὲ ἔτι πλευνός οἱ εὐ-
τυχίης γινομένης γράψας ἐς βιβλίον τάδε ἐπέστειλε ἐς Σάμον·
«Ἀμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει. Ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα
φίλον καὶ ξεινὸν εὖ πρήσσοντα· ἔμοι δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι
οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὥς ἔστι φθονερόν. Καί κως
βούλομαι καὶ αὐτὸς καί, τῶν ἂν κήδωμαι, τὸ μὲν τι εὐτυχέειν τῶν
πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταῖν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα
ἐναλλάξ πρήσσων ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα. Οὐδένα γάρ κω λόγῳ

οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάντα. Σὺ ὦν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος ποίησον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδ᾽· φροντίσας, τὸ ἂν εὖρης ἐόν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένην μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅπως μηκέτι ἤξει ἐς ἀνθρώπους. Ἦν τε μὴ ἐναλλάξ ἤδη τῶπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι τῇσι πάθῃσι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο».

- 41 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόψ λαθὼν, ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο Ἄμισις, ἐδίζητο, ἐπ' ᾧ ἂν μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀσπείρῃ ἀπολομένην τῶν κειμηλίων, διζήμενος δ' εὗρισκε τόδ᾽· ἦν οἱ σφρηγίς, τὴν ἐφόρει, χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, ἔργον δὲ Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. Ἐπεὶ ὦν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλεῖν, ἐποίησε τοιάδ᾽· πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἐς τὸ πέλαγος· ὥς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκάς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγίδα πάντων ὁρεόντων τῶν συμπλόων ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. Τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῇ ἐχράτο.

- 42 Πέμπτη δὲ ἦ ἕκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἄλιεύς λαθὼν ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν ἤξιον μιν Πολυκράτῃ δῶρον δοθῆναι· φέρων δὴ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτῃ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν, χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου ἔλεγε διδοῦς τὸν ἰχθύν· «ᾧ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἐλὼν οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ γε ἐὼν ἀποχειροβίτος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι». Ὁ δὲ ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι ἀμείβεται τοῖσδε· «Κάρτα τε εὖ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλόῃ τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν». Ὁ μὲν δὴ ἄλιεύς μέγα ποιεύμενος ταῦτα ἦγε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἰχθὺν τάμινοντες οἱ θεράποντες εὕρισκον ἐν τῇ νηδύϊ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτους σφρηγίδα. Ὡς δὲ εἰδόν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκρά-

τα, διδόντες δέ οἱ τὴν σφρηγίδα ἔλεγον, ὅτεφ τρόπῳ εὗρέθη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρήγμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ἐποίησε, καὶ οἷά μιν καταλαβήκειε, γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέστειλε.

Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκρά- 43
 τεος ἦκον ἔμαθε, ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἶη ἀνθρώπῳ ἄνθρω-
 πον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευ-
 τήσιν μέλλοι Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα, ὅς καί, τὰ ἀπο-
 βάλλει, εὗρίσκει. Πέμψας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον διαλύεσθαι ἔφη
 τὴν ξεινίην. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν ταῦτα ἐποίησε, ἵνα μὴ συντυχίης δει-
 νῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεια καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσειε.
 τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

[Τὸ ἀπαίσιον προαίσθημα τοῦ Ἀμάσιος ἐξεπληρώθη. Ὁ Πολυ-
 κράτης βραδύτερον — τὸ 522 — ὑπέστη σκληρὸν θάνατον· συλληφθεὶς
 δολίως ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατράπου Ὀροΐτου ἐφονεύθη ἀναχρεμασθεὶς
 ἐπὶ σταυροῦ.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

[Ὁ Ἀρισταγόρας, ὁ τύραννος τῆς Μιλήτου, παρακινηθεὶς ἀπὸ τὸν πενθερόν του Ἰστιαῖον ἐξεγείρει τὰς Ἰωνικὰς πόλεις εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Περσῶν. Συγχρόνως δ' ἔρχεται εἰς τὴν Σπάρτην, διὰ τὰ ζήτησις βοήθειαν.]

1. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὴν Σπάρτην.

(Κεφ. 49 - 51)

- 49 Ἀπικνέεται ὧν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἦε, ὥς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πῖνακα, ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περιόδος ἐνετέμνητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. Ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε·

«Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωμάσης τῆς ἐνθαῦτα ἀπίξις· τὰ γὰρ κατήκοντά ἐστι τοιαῦτα· Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῳ προέστατε τῆς Ἑλλάδος. Νῦν ὧν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δουλοσύνης, ἀνδρας ὁμαίμονας. Εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἶά τε χωρέειν ἐστί· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. Ἡ τε μάχη αὐτῶν ἐστι τοιήδε,

τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρθασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι· οὕτω εὐπετέως χειρωθῇ-ναί εἰσι.

»Ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡπειρον ἐκείνην νεμομένοις, ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοις, πρῶτον μὲν χρυσός, ἔπειτα δὲ ἄργυρος καὶ χαλκός καὶ ἐσθῆς ποικίλη καὶ ὑποζύγια τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. Κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὥς ἐγὼ φράσω, Ἰώνων μὲν τῶνδε οἷδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώραν ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες». Δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῇ πίνακι ἐντετμημένην.

«Λυδῶν δέ», ἔφη λέγων ὁ Ἀρισταγόρης, «οἷδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἡῶ, πολυπροδατώτατοί τε ἐόντες πάντων, τῶν ἐγὼ οἶδα, καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοις δὲ πρόσσυροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ πεντακόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτεον φόρον ἐπιτελέουσι. Κιλικῶν δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἷδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόδατοι, Ἀρμενίων δὲ Ματιηνοὶ χώραν τήνδε ἔχοντες. Ἐχεται δὲ τούτων γῆ ἡδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεὺς τε μέγας δίαι-ταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι· ἐλόν-τες δὲ ταύτην τὴν πόλιν θαρσέοντες ἤδη τῇ Διὶ πλούτου πέρι ἐρίζετε.

»Ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὖρων σμικρῶν χρεόν ἐστι ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσσηνίους ἐόντας ἰσοπαλέας καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργεῖους, τοῖσι οὕτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστι οὐδὲν οὔτε ἄργυρου, τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε ;»

50 Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο τοῖσδε· «ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ὑποκρινέσθαι». Τότε μὲν ἐς τοσοῦτο ἤλασαν· ἐπεῖτε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρῃ ἐγένετο τῆς ὑποκρίσιος καὶ ἤλθον ἐς τὸ συγκείμενον, εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὁκόσων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. Ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τὰ ἄλλα ἐὼν σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκείνῳ εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χρὸν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βουλόμενόν γε Σπαρτιήτας ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ' ὦν τριῶν μηνῶν φᾶς εἶναι τὴν ἄνοδον. Ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· «ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον εὐεπέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν».

51 Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἶπας ἦγε ἐς τὰ οἰκία· ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρίην ἦγε ἐς τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ ἔσω ἅτε ἱκετεύων ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· προσεστήκει γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἡ θυγάτηρ, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μόνον τέκνον ἐτύγχανε ἐὼν ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε, τὰ βούλεται, μὴδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἵνεκα. Ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἤρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπισχνεόμενος, ἣν οἱ ἐπιτελέσῃ, τῶν ἐδέετο. Ἀνανεύοντας δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι χρήμασι υπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, ἐς ὃ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ἠρπάξατο· «Πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἢν μὴ ἀποστὰς ἔῃς». Ὁ τε δὴ Κλεομένης ἤσθεις τοῦ παιδίου τῇ παραινέσει ἦγε ἐς ἕτερον οἶκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδέ οἱ ἐξεγένετο ἐπὶ πλέον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

2. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὰς Ἀθήνας.— Ἐκστρατεία τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησις αὐτῶν.

(Κεφ. 97, 99-103, 105)

Ἀπελαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἦμε ἐς 97
τὰς Ἀθήνας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον.
Ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης ταῦτά ἔλεγε, τὰ καὶ
ἐν τῇ Σπάρτῃ περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου
τοῦ Περσικοῦ, ὥς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι εὐπετέες τε
χειρωθῆναι εἴησαν. Ταῦτά τε δὴ ἔλεγε καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὥς οἱ
Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι, καὶ οἶκός σφεας εἶη ρύε-
σθαι δυναμένους μέγα. Καὶ οὐδέν, ὅ τι οὐκ ὑπίσχετο, οἷα κάρτα
δεόμενος, ἐς ὃ ἀνέπεισέ σφεας. Πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπετέστε-
ρον διαβάλλειν ἢ ἓνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μού-
νον οὐκ οἶός τε ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων
ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι
νέας ἀποστεῖλαι βοηθοὺς Ἴωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν
εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον. Αὐταὶ
δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροις.

Ἀρισταγόρης δέ, ἐπειδὴ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο εἴκοσι 99
νηυσί, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, καὶ οἱ ἄλλοι
σύμμαχοι παρήσαν, ἐποιέετο στρατηγὴν ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρ-
δεις. Αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ' ἔμνε ἐν Μιλήτῃ, στρα-
τηγούς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελ-
φὸν Χαροπῖνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἑρμόφαντον.

Ἀπικόμενοι δὲ τῇ στόλῃ τούτῃ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα μὲν 100
κατέλιπον ἐν Κορησσῷ τῆς Ἐφεσίδης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ
πολλῇ, ποιεύμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. Πορευόμενοι δὲ παρὰ πο-

ταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπείτε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπικοντο, αἰρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, αἰρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τὰλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην.

101 Τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. Ἦσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῖνες καλάμιναι, ὅσαι δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς. Τούτων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὥς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἰὼν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ ἄστυ πᾶν. Καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρεον ἔς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὅς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμῶλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἑρμον ποταμὸν ἐκδιδοί, ὁ δὲ ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. Οἱ δὲ Ἴωνες ὀρέοντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀμυνομένους, τοὺς δὲ σὺν πλήθει πολλῶ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὖρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἑλλήσι ἱρά. Τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα συνηλίζοντο καὶ ἐβώθεον τοῖσι Λυδοῖσι. Καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἴωνας εὐρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. Καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐακλίδεα στρατηγέοντα Ἑρετρίων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα καὶ ὑπὸ Σιμω-

νίδεω τοῦ Κηρίου πολλά αἰνεθέντα. Οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλεις.

Τότε μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ 103
παράπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας ἐπικαλεσμένου σφέας πολλὰ
δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρεω οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σφι. Ἴωνες δὲ
τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες, οὕτω γάρ σφι ὑπῆρχε πε-
ποιημένα ἐς Δαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἔσσαν τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον
ἐσκευάζοντο. Πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάντιόν τε
καὶ τὰς ἄλλας πόλεις πάσας τὰς ταύτῃ ὑπ' ἐνωτοῖσί ἐποιήσαντο,
ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον Καρίης τὴν πολλὴν προσ-
εκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ ἡ Καῦνος πρότερον οὐ
βουλομένη συμμαχεῖν, ὥς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδεις, τότε σφι καὶ
αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθέλονταί σφι πάντες προσεγέ-
νοντο πλὴν Ἀμαθουσίων.

Βασιλεῖ δὲ Δαρεῖω ὥς ἐξηγγέλθη Σάρδεις ἀλούσας ἐμπεπρη- 105
σθαι ὑπὸ τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα γενέσθαι τῆς
συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγό-
ρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ὥς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα
λόγον ποιησάμενον, εὖ εἰδότα, ὥς οὗτοί γε οὐ καταπροΐξονται
ἀποστάντες, εἰρέσθαι, οἷτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ πυθόμε-
νον αἰτῆσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα δῖστον ἄνω πρὸς
τὸν οὐρανὸν ἀπειναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἡέρα βάλλοντα εἰπεῖν· «ἜΩ
Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τείσασθαι»· εἵπαντα δὲ ταῦτα
προστάξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δέλπου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρίς
ἐκάστοτε εἰπεῖν· «Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων».

BIBΛION EKTON

ΕΡΑΤΩ

1. "Αλωσις τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων.
—Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων.

(Κεφ. 6-7, 18, 20-21, 31-33, 42)

- 6 Συστραφέντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαντες
στρατόπεδον ἡλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τὰλλα πολίσματα περὶ
7 ἑλάσσονος ποιησάμενοι. Ἰωσι δὲ πυνθανομένοισι ταῦτα ἔδοξε πε-
ζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξουν Πέρσῃσι, ἀλλὰ τὰ τεῖχεα
ρύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολειπομένους
μηδεμίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην
ἐς Λάδην προναυμαχήσοντας Μιλήτου· ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος
σμικρὴ ἐπὶ τῇ πόλει τῇ Μιλησίων κειμένη.
- 18 Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεῖτε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἰωνας, τὴν
Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσοντες
τὰ τεῖχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἰρέουσι κατ'
ἄκρης ἕκτω ἔτεϊ ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω· καὶ ἦν-
20 δραποδίσαντο τὴν πόλιν. Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλη-
σίων ἤγοντο ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ σφεας Δαρεῖος κακὸν οὐδὲν
ἄλλο ποιήσας κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θαλάσῃ, ἐν
Ἄμπῃ πόλει, παρ' ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρρέων ἐς θάλασσαν
21 ἐξίει. Ἀθηναῖοι δὲ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου
ἁλώσι τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δρᾶμα
Μιλήτου ἁλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον,

καὶ ἐξημέωσάν μιν ὡς ἀναμνήσαντα οἰκῆα κακὰ χιλήσι δρα-
 χμήσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλητον, 31
 τῷ δευτέρῳ ἔτει ὡς ἀνέπλωσε, αἰρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς
 πρὸς τῇ ἡπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. Αἶρεον
 δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλεις τὰς Ἰάδας. Ταῦτά τε δὴ ἐποίουν 32
 καὶ τὰς πόλεις ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἱεροῖσι. Οὕτω δὴ τὸ
 τρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ
 ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ ἐπ' 33
 ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἶρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ
 δεξιὰ αὐτοῖσι Πέρσῃσι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ' ἡπειρον. Εἰσὶ
 δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ χώραι τοῦ Ἑλλησπόντου αἶδε, Χερσόνησός τε,
 ἐν τῇ πόλεις συχναὶ ἔνεισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τεῖχεα τὰ ἐπὶ
 Θρηίκης καὶ Σηλυμβρίῃ τε καὶ Βυζάντιον.

Μετὰ δὲ Ἀρταφέρνης, ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος, μεταπεμφάμενος ἀγ- 42
 γέλους ἐκ τῶν πολίων συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε
 ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ
 ἄγοιεν. Ταῦτά τε ἠνάγκασε ποιέειν καὶ τὰς χώρας σφείων μετρήσας
 κατὰ παρασάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια,
 κατὰ δὴ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἐκάστοισι, οἳ κατὰ χώ-
 ρην διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ,
 ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνηος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ ταῦτά,
 τὰ καὶ πρότερον εἶχον. Καὶ σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος (492).

(Κεφ. 43-45)

Ἄμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν ἐκ 43
 βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν

πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος πολλὸν δὲ ναυτικόν. Ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίᾳ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἅμα τῇσι ἄλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγον ἐπὶ τὸν Ἑλλησπόντον. Ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα τοὺς τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας δημοκρατίας κατίστη ἐς τὰς πόλεις. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλησπόντον. Ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρήματα πολλὰ νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλησπόντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας.

- 44 Αὗται μὲν ὧν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιντο καταστρέφειν τῶν Ἑλληνίδων πολίων, τοῦτο μὲν δὴ τῇσι νηυσὶ Θάσους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέφοντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. Ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἡπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμώμενοι τὸν Ἀθῶν περιέβαλλον. Ἐπιπεσὼν δὲ σφι περιπλέουσι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἀθῶν. Δέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἀθῶν, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἠπιστέατο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ῥίγει.

- 45 Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε, Μαρδόνιῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίᾳ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφῶν πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον

δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι. Οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανεστή ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος, πρὶν ἢ σφεας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν Ἄθων. Οὗτος μὲν νυν ὁ στόλος αἰσχροῦς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

(Κεφ. 94-97, 100-103, 105-117, 119-120)

α') Πλοῦς τοῦ περσικοῦ στόλου διὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους.— Ἀλωσις τῆς Ἑρετρίας.

(Κεφ. 94-97, 100-101)

Δευτέρῳ δὲ ἔτει τούτων ὁ Δαρεῖος Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως 94
πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ στρατηγούς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἑρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δατὶν τε, ἔοντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνηα, τὸν Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδέον ἑωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἑρέτριαν ἀγαγεῖν ἑωυτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα.

Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ 95
βασιλέος ἀπείκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδῖον, ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευόμενοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἵππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προσῆπε τοῖσι ἑωυτοῦ δασμοφόροις Δαρεῖος ἐτοιμάζειν. Ἐσθαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζόν

στρατὸν ἐσθιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἑξακοσίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἡπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμώμενοι παρὰ τε Ἰκαρον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὥς μὲν ἔμοι δοκέειν, δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἀθω, ὅτι τρίτῳ πρότερον ἔτει ποιούμενοι ταύτη τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἠνάγκαζε πρότερον οὐκ ἀλοῦσα.

96 Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμενξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπαίχον στρατεῦσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρεα οἷχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι, τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρά καὶ τὴν πόλιν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

97 Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίουν, οἱ Ἀήλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἷχοντο φεύγοντες ἐς Τήνον. Τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεούσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἦσαν οἱ Ἀήλιοι, πέμπων κήρυκα ἡγόρευε σφι τάδε· «Ἄνδρες ἱεοί, τί φεύγοντες οἷχεσθε οὐκ ἐπιτήδεα καταγνόντες κατ' ἐμεῦ; Ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καὶ μοι ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώραν μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. Νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε». Ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοις, μετὰ δὲ λιθανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε.

100 Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας. Ἐρετριεὺς δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας

ἐπιπλέουσιν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους τοὺς κληρουχέοντας τῶν ἱπποδοτέων Χαλκιδέων τὴν χώραν, τούτους σφι διδοῦσι τιμωροὺς. Τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνουν δὲ διφασίας ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν εἰς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσῃ οἴσεσθαι προδοσίην ἐσκευάζοντο. Μαθὼν δὲ τούτων ἑκάτερα, ὥς εἶχε, Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἤκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφεας εἰς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνῃ συμβουλεύσαντι πείθονται.

Καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες εἰς Ὠρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτοὺς· οἱ 101 δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρας κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ εἰς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὥς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. Οἱ δὲ Ἐρετριεὺς ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλὴν· εἴ κως δὲ διαφυλάξειαν τὰ τεῖχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε, ἐπεὶ ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. Προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἔπιπτον ἐπὶ ἑξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβὸς τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φύλαγρος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδόσι τοῖσι Πέρσῃσι. Οἱ δὲ ἐσελθόντες εἰς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἡνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

β') Ἀπόβασις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν. — Προπαρασκευαί τῶν Ἀθηναίων πρὸς μάχην. — Μιλτιάδης.

(102 - 103, 105 - 109)

102 Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας ἔπλεον εἰς γῆν τὴν Ἀττικὴν κατεπείγοντές τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτ' αὐτοὺς Ἀθηναίους ποιήσιν, τὰ καὶ τοὺς Ἐρετρίεας ἐποίησαν. Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίης, εἰς τοῦτό σφι κατηγγέετο Ἰππίας ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δέ, ὥς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβώθεον καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα. Ἦγον δὲ σφας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισιστράτον τὸν Ἰπποκράτους. Οὗτος δὴ ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς Χερσονήσου ἐστρατήγεε Ἀθηναίων.

105 Καὶ πρῶτα μὲν ἔοντες ἔτι ἐν τῇ ἄστει οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπουσι εἰς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετώντα. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος δευτερεῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε· «ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμῶν δέονται σφίσι βοθησαὶ καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλήσι δουλοσύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρετριά τε ἡνδραπόδισται καὶ πόλις λογίμῃ ἢ Ἑλλάς γέγονε ἀσθενεστέρα».

106 Ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἕαδε μὲν βοθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δὲ σφι ἦν τὸ παραντίκα ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἱσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ οὐ πλήρους

έόντος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μὲν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον, 107
τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν
Μαραθῶνα. Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡρακλέος
ἐπῆλθον βοθέοντες Πλαταιέες πανθημεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκε-
σαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους
ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναραιρέατο.

Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνώμαι, 108
τῶν μὲν οὐκ έόντων συμβαλεῖν (δλίγους γὰρ εἶναι) στρατιῇ τῇ
Μήδων, τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδew κελευόντων. Ὡς δὲ δίχα τε ἐγί-
νοντο καὶ ἐνίκα ἢ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἣν γὰρ ἐνδέ-
κατος φηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμφ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχεῖν
(τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι ὁμόφηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο
τοῖσι στρατηγοῖσι)—ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφι-
δναῖος—, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε·

«Ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλῶσαι Ἀθήνας ἢ 109
ἐλευθέρως ποιήσαντα μνημόσυνον λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώ-
πων βίον, οἷον οὐδὲ Ἀρμόδιος τε καὶ Ἀριστογείτων. Νῦν γὰρ
δῆ, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἤκουσι μέγιστον, καὶ
ἦν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδεκται, τὰ πείσσονται πα-
ραδεδομένοι Ἰππίῃ, ἣν δὲ περιγένηται αὕτη ἢ πόλις, οἷη τέ ἐστι
πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πόλις γενέσθαι. Κῶς ὦν δῆ ταῦτα οἶά
τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμά-
των τὸ κύρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσω. Ἡμέων τῶν στρατη-
γῶν έόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν κελευόντων
συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ. Ἦν μὲν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί τινα
στάσιν μεγάλην διασείσειν ἐμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα,
ῶστε μηδίσαι· ἦν δὲ συμβάλωμεν, πρίν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων
μετεξετέροις ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἰοί τέ εἶμεν πε-
ριγενέσθαι τῇ συμβολῇ. Ταῦτα ὦν πάντα ἐς σέ νῦν τείνει καὶ ἐκ
σέο ἤρτηται· ἦν γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔστι τοι πατρίς τε

ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔλῃ, ὑπάρξει τοι, τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν, τὰ ἐναντία».

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκίταται τὸν Καλλίμαχον· προσγενομένης δὲ τοῦ πολέμαρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν.

γ') Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη (490).

(Κεφ. 110-117, 119-120)

- 110 Μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς ἐκάστου αὐτῶν ἐγένετο πρυτανήνῃ τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδosan· ὁ δὲ δεκόμενος οὔτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρὶν γε δὴ
- 111 αὐτοῦ πρυτανήνῃ ἐγένετο. Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιήλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρας ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. Ἠγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο, ὡς ἡριθμείοντο, αἱ φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. Ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριαις τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινόμενας, κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. Τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἐγένετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγένετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἔρρωτο πλήθει.
- 112 Ὡς δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγένετο καλὰ, ἐνθαῦτα, ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ.

Οἱ δὲ Πέρσαι ὀρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὥς δεξιόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὀρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπείγομένους οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων. Ταῦτα μὲν νυν οἱ βάρβαροι κατεΐκαζον· Ἀθηναῖοι δέ, ἐπεὶ τε ἄθροοι προσέμειξαν τοῖσι βαρβάροις, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὀρέοντες καὶ ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τὸ οὐνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκούσαι.

Μαχομένων δὲ ἐν τῇ Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. Καὶ 113
τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιέες. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξαι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρα ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἶποντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἶτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. Καὶ τοῦτο 114
μὲν ἐν τούτῳ τῇ πόνῃ ὁ πολέμαρχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλως ὁ Θρασύλως· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεῖς πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοί.

Ἐπτα μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθη- 115
ναῖοι· τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσάμενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἑρετρίνης ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ. Αἰτίτῃ δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοις ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι

- 116 Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ποδῶν εἶχον, ἐβώθεον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἤκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῃ Ἡρακλείῳ τῇ ἐν Κυνοσάργεϊ. Οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων) ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς
- 117 τὴν Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα καὶ δύο.
- 119 Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἡνδραποδισμένους Δαίτις τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σούσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπεῖτε δὲ εἶδὲ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἐωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἐωυτῷ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισίης χώρας κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἐωυτοῦ, τῇ οὐνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι. Ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας κατοίκισε βασιλεὺς, οἳ καὶ μέχρι ἐμὲ εἶχον τὴν χώραν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. Τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω.
- 120 Λακεδαιμονίων δὲ ἦγον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω, ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ὑστεροὶ δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἱμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθέσαντο. Μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΟΛΥΜΝΙΑ

[Ὁ Δαρεῖος μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἤρχισε νὰ παρασκευάζεται εἰς νέαν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁμοῦς ἀπέθανε καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς του Ξέρξης. Οὗτος ἀποφασίζει αὐτοπροσώπως νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν τρίτην κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη προητοιμάσθη, ἀνεχώρησε τὸ 480 ἀπὸ τὰς Σάρδεῖς μὲ ὅλον τὸν στρατὸν του διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἑλλησποντον, ὅπου εἶχε συναθροισθῇ καὶ ὅλος ὁ στόλος.]

Ὁ περσικὸς στρατὸς διαβάς τὸν Ἑλλησποντον μετὰ πορείαν ὀλίγων ἡμερῶν συνηθροίσθη εἰς τὸν Δορίσκον, μεγάλην παραθαλάσσιον πεδιάδα τῆς Θυράκης, ὅπου πλεύσας ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἶχε φθάσει καὶ ὁ στόλος. Ἐδῶ ὁ Ξέρξης παρατάσσει καὶ ἀριθμεῖ τὸν στρατὸν του καὶ τὸ μὲν πλῆθος τοῦ περσικοῦ στρατοῦ εὐρέθη ἐν ἑκατομύριοις ἑπτακόσiais χιλιάδεις, καὶ τοῦ ἱππικοῦ ὀγδοήκοντα χιλιάδεις, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων ἔφθασεν εἰς χίλια διακόσια ἑπτὰ, καὶ τῶν φορητῶν καὶ ἱππαγωγῶν εἰς τρεῖς χιλιάδας.]

1. Ὁ Ξέρξης ἐπιθεωρεῖ ἐν Δορίσκῳ τὸν περσικὸν καὶ ναυτικὸν στρατὸν.— Διάλογος Ξέρξου καὶ Δημαράτου.

(Κεφ. 100-105)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡριθμήθη τε καὶ διετάχθη ὁ στρατός, ἐπε- 100
θύμησε αὐτὸς σφεας διεξελάσας θεήσασθαι. Μετὰ δὲ ἐποίησε
τοῦτο, καὶ διεξελαύνων ἐπὶ ἄρματος παρὰ ἔθνος ἐν ἑκαστον ἐπυν-
θάνετο, καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί, ἕως ἐξ ἐσχάτων ἐς

ἔσχατα ἀπείκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποιήτο, τῶν νεῶν κατελκυσθεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάς ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέαν Σιδωνίην ἦξετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πύργους τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἐκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος. Τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσαρα πλῆθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνεκώχευον, τὰς πύργους ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδὸν καὶ ἐξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον. Ὁ δ' ἐντὸς τῶν προφρέων πλέων ἐθῆετο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

101 Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεός, μετεπέμφατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατεούμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καλέσας δ' αὐτὸν εἶρετο τάδε· «Δημάρητε, νῦν μοι σε ἡδὺ ἐστὶ εἰρέσθαι, τὰ θέλω. Σὺ εἰς Ἑλλήν τε καί, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος οὐτ' ἐλαχίστης οὐτ' ἀσθενεστάτης. Νῦν ὧν μοι τόδε φράσον, εἰ Ἑλληνες ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. Οὐ γάρ, ὡς ἐγὼ δοκέω, οὐδ' εἰ πάντες Ἑλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκέοντες ἄνθρωποι συλλεχθεῖησαν, οὐκ ἀξιόμαχοί εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μὴ ἐόντες ἄρθμοι. Θέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοῖόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυθέσθαι». Ὁ μὲν ταῦτα εἰρώτα, ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· «Βασιλεῦ, κότερα ἀληθεῖη χρήσωμαι πρὸς σὲ ἢ ἡδονῇ;». Ὁ δὲ μιν ἀληθεῖη χρήσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδέν οἱ ἀηδέστερον ἔσσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

102 Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε· «Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθεῖη χρήσασθαι πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλῶσεται, ἴσθι, ὅτι τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφός ἐστι, ἀρετὴ δὲ ἑπακτός ἐστι, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἢ Ἑλλὰς τήν τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην. Αἰνέω μὲν νυν πάντας Ἑλλήνας τοὺς περὶ ἐκείνους τοὺς Ἀωρι-

κοὺς χώρους οἰκημένους, ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μόνων, πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως κοτὲ σοὺς δέξονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι, αὐτίς δὲ ὡς ἀντιώσονται τοι ἐς μάχην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι Ἕλληνας πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. Ἀριθμοῦ δὲ πέρι μὴ πύθῃ, ὅσοι τινὲς ἐόντες ταῦτα ποιεῖν οἴοι τέ εἰσι· ἦν τε γὰρ τύχῃσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσονται τοι, ἦν τε ἐλάσσονες τούτων, ἦν τε καὶ πλεῖνες».

Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης γελάσας ἔφη· «Δημάρητε, οἷον ἐφθέγ- 103
ξο ἔπος, ἄνδρας χιλίους στρατιῇ τοσσηδε μαχήσεσθαι. Κῶς ἂν δυναίατο χίλιοι ἢ καὶ μύριοι ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἐόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως καὶ μὴ ὑπ' ἐνὸς ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῷδε ἀντιστῆναι; Ἐπεὶ τοι πλεῖνες περὶ ἓνα ἕκαστον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἐόντων ἐκείνων πέντε χιλιάδων. Ὑπὸ μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον γενοίαιτ' ἂν, δαιμαίνοντες τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἐωυτῶν φύσιν ἀμείνονες, καὶ ἴοιεν ἀναγκασόμενοι μάστιγι ἐς πλεῖνας ἐλάσσονες ἐόντες· ἀναιμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον οὐκ ἂν ποίοιεν τούτων οὐδέτερα. Δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθει χαλεπῶς ἂν Ἑλλήνας Πέρσῃσι μούνουσι μάχεσθαι».

Πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει· «ᾧ βασιλεῦ, ἀρχήθεν ἠπιστά- 104
μην, ὅτι ἀληθείῃ χρώμενος οὐ φίλα τοι ἐρέω. Σὺ δὲ ἐπεὶ ἠγάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιήτησι. Καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐστοργῶς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίστεται, ὃ μὲ τιμὴν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρώια ἀπολὶν τε καὶ φυγάδα πεποιήκασι, πατήρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε. Οὐκ ὦν οἰκὸς ἔστι ἄνδρα τὸν σῶφρονα εὖνοιαν φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν ἓνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάν-

των. Ἐλεύθεροι γὰρ ἔόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι· ἔπεστι γάρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδεδαιμόνουσι πολλῶν ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. Ποιεῖσι γὼν, τὰ ἂν ἐκεῖνος ἀνώγει· ἀνώγει δὲ τωὐτὸ αἰεὶ, οὐκ ἔων φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένον-
τας ἐν τῇ τάξει ἐπικρατεῖν ἢ ἀπόλλυσθαι. Σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τᾶλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπόν· νῦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἔλεξα. Γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ».

105 Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο, Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεψε καὶ οὐκ ἐποιήσατο ὀργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν ἀπε-
πέμψατο.

[Ἀπὸ τὸν Δορίσκον ὁ Ξέρξης ἐξακολουθεῖ τὴν διὰ τῆς Θράκης πρὸς τὴν Μακεδονίαν πορείαν. Οἱ Ἕλληνες κατανοήσαντες τὸν ἐπικρε-
μάμενον κατὰ τῆς Ἑλλάδος κίνδυνον συνήλθον εἰς σύνοδον ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου· ἐδῶ ἀποφασίζεται 1) νὰ καταληφθῇ διὰ στρατοῦ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, ἵνα ἐμποδισθῇ ἡ πρὸς τὰ πρόσω πορεία τοῦ Ξέρξου, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν εἰσβάλει διὰ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδαν χώραν, καὶ 2) νὰ πλεύσῃ ὅλος ὁ ἐλληνικὸς στόλος εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἵνα ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ περσικοῦ.]

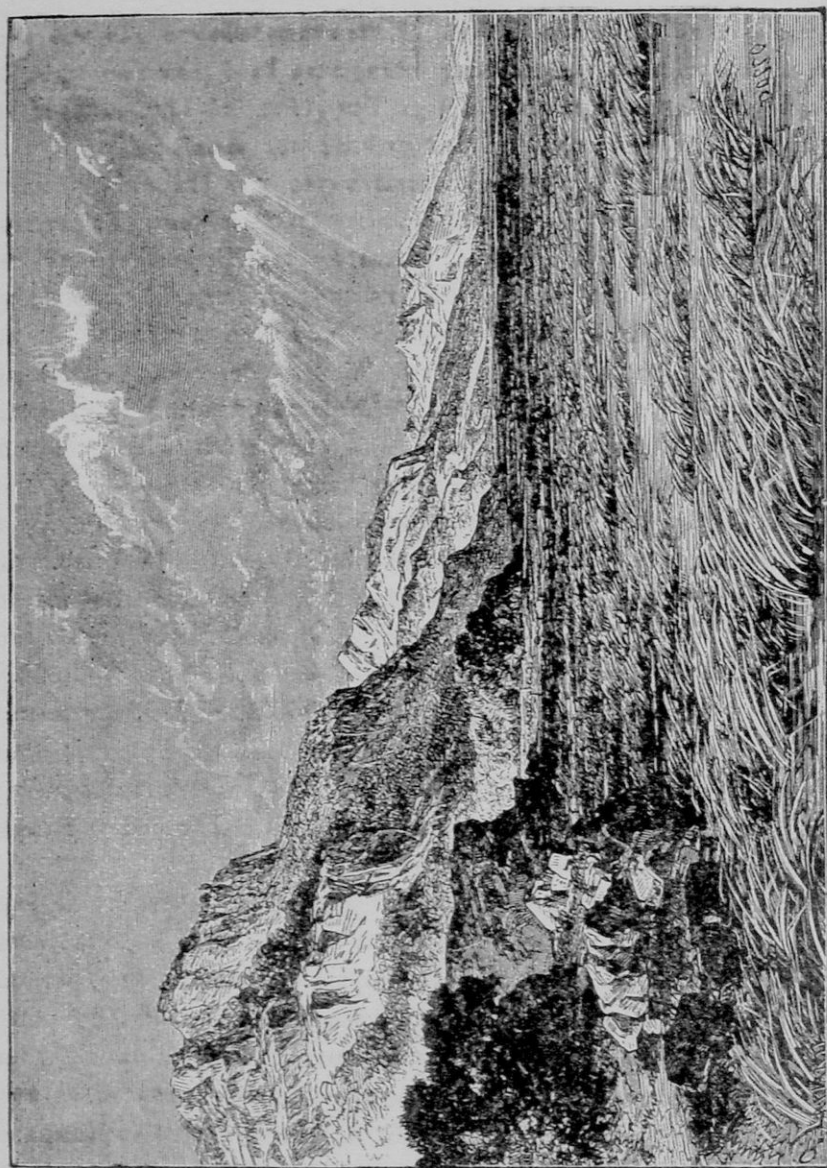
2. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (480).

(Κεφ. 201 - 213, 215 - 228)

α') Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 201 - 209)

201 Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐν τῇ διόδῳ· καλέσεται δὲ ὁ χώρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν

Θερμοπύλαι

ἐπιχωρίων καὶ περιόικων Πύλαι. Ἐστρατοπεδεύοντο μὲν νυν ἐκά-
τεροι ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις, ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βο-
ρέην ἄνεμον ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχῖνος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νό-
τον καὶ μεσαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

202 Ἦσαν δὲ οἷδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσῃ ἐν τούτῳ
τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλῖται καὶ Τεγεητέων
καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς
Ἀρκαδίας εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας χί-
λιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ
ἀπὸ Φλειοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. Οὗτοι μὲν
ἀπὸ Πελοποννήσου παρήσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτα-
203 κόσιοι καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. Πρὸς τούτοις ἐπὶ κλητοὶ ἐγέ-
νοντο Λοκροὶ τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι.
Αὐτοὶ γὰρ σφεας οἱ Ἕλληνας ἐπεκαλέσαντο λέγοντες δι' ἀγγέ-
λων, ὥς αὐτοὶ μὲν ἦκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν
συμμάχων προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἢ θάλασσά τε σφι εἴη
ἐν φυλακῇ ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ
τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἴη δεινὸν οὐδέν·
οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἄνθρωπον·
εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα οὐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινο-
μένῳ οὐ συνεμείχθη, τοῖς δὲ μεγίστοις αὐτῶν μέγιστα· ὀφείλειν
ᾧ καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὥς ἐόντα θνητόν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν.
Οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβώθησαν ἐς τὴν Τρηχίνα.

204 Τούτοις ἦσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιν ἐκά-
στων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος
ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδῃ, κτησά-
205 μενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκίῃ. Οὗτος ὁ Λεω-
νίδης τότε ἦε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κα-
τεστεῶτας τριηκοσίους καὶ τοῖς ἐτύγχανον παῖδες ἐόντες. Παρα-
λαβὼν δὲ ἀπῆκετο καὶ Θηβαίων, τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος

εἶπον, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. Τοῦδε δὲ εἵνε-
 κεν τούτους σπουδῇ ἐποιήσατο Λεωνίδης μόνους Ἑλλήνων πα-
 ραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίσειν· παρακάλεε
 ὦν ἐς τὸν πόλεμον θέλων εἰδέναι, εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπε-
 ρέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην. Οἱ δὲ ἄλλα
 φρονέοντες ἔπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρῶτους ἀπέπεμψαν Σπαρ- 206
 τηται, ἵνα τούτους ὁρέοντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρατεύωνται
 μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἣν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομέ-
 νους· μετὰ δέ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδῶν, ἔμελλον ὀρτάσαν-
 τες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βωθέειν
 πανδημεῖ. Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ
 ἕτερα τοιαῦτα ποιήσιν· ἦν γὰρ κατὰ τωὐτὸ Ὀλυμπιάς τούτοις
 τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὐκ ὦν δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω
 διακριθῆσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον ἔπεμπον τοὺς προ-
 ὁρῶμους.

Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσιν· οἱ δὲ ἐν Θερμοπύ- 207
 λῃσι Ἕλληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης,
 καταρρωθέοντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Τοῖσι μὲν νυν ἄλ-
 λοις Πελοποννησίοις ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον τὸν
 Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν
 περισπερχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο
 πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις κελεύοντάς σφι ἐπιβωθέειν, ὥς
 ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τὸν Μήδων ἀλέξασθαι.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων ἔπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ἱπ- 208
 πέα ἰδέσθαι, ὁκόσοι εἰσὶ καὶ ὅ τι ποίειεν· ἀκηκόεε γὰρ ἔτι ἐὼν
 ἐν Θεσσαλίῃ, ὥς ἀλισμένη εἶη ταύτῃ στρατιῇ ὀλίγῃ, καὶ τοὺς
 ἡγεμόνας, ὥς εἶησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης, ἐὼν γένος
 Ἡρακλειδῆς. Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον,
 ἔθηξτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ

ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἶά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἐκέετο. Ἐτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. Τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενίζομένους. Ταῦτα δὴ θεύμενος ἐθώμαζε καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. Μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ' ἡσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς· ἀπελθὼν τε ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τὰ περ ὁπώπее πάντα.

- 209 Ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοι τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιεῖν, μετεπέμψατο Δημάρτητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ἀπικόμενον δέ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων, θέλων μαθεῖν τὸ ποιούμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. Ὁ δὲ εἶπε· «Ἦκουσας μὲν μευ καὶ πρότερον, εὔτε ὠρμέομεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθευ λέγοντα, τῇ περ ὧρων ἐκδησόμενα τὰ πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι. Ἀκουσον δὲ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρσκευάζονται. Νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμεύονται. Ἐπίστασο δὲ ὅτι, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τὸ σέ, βασιλεῦ, ὑπομενέει χεῖρας ἀνταειρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε καὶ πόλιν καλλίστην τῶν ἐν Ἑλλήσι προσφέρεαι καὶ ἄνδρας ἀρίστους». Κάρτα τε δὴ ἀπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι καὶ δεύτερα ἐπειρώτα, ὅντινα τρόπον τοσοῦτοι ἐόντες τῇ ἐωυτοῦ στρατιῇ μαχήσονται. Ὁ δὲ εἶπε· «ὦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστῃ, ἦν μὴ ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ, τῇ ἐγὼ λέγω». Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξην.

β') Διήμερος μάχη ἐν τῷ στενῷ.

(Κεφ. 210 - 212)

Ξέρξης τέσσαρας μὲν δὴ παρεξήκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας 210
ἀποδρήσεσθαι· πέμπτη δέ, ὥς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ οἱ ἐφαί-
νοντο ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβουλίῃ διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ'
αὐτοὺς Μῆδους τε καὶ Κισσίους θυμωθεῖς, ἐντειλάμενός σφεας
ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. Ὡς δ' ἐσέπεσον φερόμε-
νοι ἐς τοὺς Ἑλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ' ἐπεσῆ-
σαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυνον, καίπερ μεγάλως προσπταίνοντες. Δῆλον
δ' ἐποίησαν παντὶ τεῷ καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν
ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. Ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρης.

Ἐπεῖτε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν 211
ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήσαν, τοὺς ἀθανάτους
ἐκάλει βασιλεὺς, τῶν ἤρχε Ὑδάρνης, ὥς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως
κατεργασόμενοι. Ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέσμιγον τοῖσι Ἑλλησι,
οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά,
ἅτε ἐν στεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δοῦρασι βραχυτέροις
χρεώμενοι ἢ περ οἱ Ἑλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθει χρῆσασθαι.
Λακκεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι
ἐν οὐκ ἐπισταμένοις μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι καί, ὅπως ἐντρέ-
ψαιαν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι ὀρέοντες
φεύγοντας βοῇ τε καὶ πατάγῃ ἐπήσαν· οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμε-
νοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροις, μεταστρεφόμενοι δὲ
κατέβαλλον πλήθει ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἔπιπτον δὲ καὶ
αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνάτο
παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατὰ τέλεα
καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

- 212 Ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα θευόμενον τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. Τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἶους τε ἔσσεσθαι ἔτι χειρὰς ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξεις τε καὶ κατὰ ἔθνηα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρει ἕκαστοι ἐμάχοντο πλὴν Φωκίων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπὸν. Ὡς δὲ οὐδὲν εὗρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι, ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνῶρων, ἀπήλαυνον.

γ') Προδοσία τοῦ Ἐπιάλου.

(Κεφ. 213, 215-218)

- 213 Ἀπορέοντος δὲ βασιλέως, ὃ τι χρήσεται τῷ παρῶντι πρήγματι, Ἐπιάτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἤλθε οἱ ἐς λόγους· ὃς μέγα τι παρὰ βασιλέως δοκέων οἶσσεσθαι ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὖρος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ ὑπομείναντας Ἕλλήνων. Ὑστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων τῶν ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνῳ δὲ ὕστερον (κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηγάδεω, ἀνδρὸς Τρηχινίου.
- 215 Ξέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε, τὰ ὑπέσχετο Ἐπιάτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρὴς γενόμενος ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης· ὠρμέατο δὲ περὶ λύχων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεύρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιεῖς, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπῃ

τοῦ πολέμου· ἐκ τóσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μη-
λιεῦσι.

Ἐχει δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη· ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἄσω- 216
ποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, οὖνομα δὲ τῷ οὔρεϊ
τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τωὐτὸ κέεται, Ἀνόπαια· τείνει δὲ ἡ Ἀνό-
παια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατὰ Ἀλπηγνὸν
πέλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλίων. Κατὰ 217
ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἄσωπὸν διαβάντες, ἐπο-
ρεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιτῇ μὲν ἔχοντες οὔρεα τὰ Οἰταίων,
ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. Ἡὼς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγέν-
οντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύ-
λασσαν, ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὀπλίται,
ῥυόμενοι τε τὴν σφετέρην χώραν καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπὸν.
Ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἰρηται· τὴν δὲ διὰ
τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ
ἐφύλασσαν.

Ἐμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνον- 218
τες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὔρος πᾶν ἐν δρυὼν ἐπίπλεον.
Ἦν μὲν δὴ νηνεμία, φόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὥς οἰκὸς ἦν
φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες
καὶ ἐνέδυνον τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρήσαν. Ὡς δὲ
εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὅπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι
γὰρ οὐδὲν σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. Ἐνθαῦτα
Ἰδάρνης καταρρωδήσας, μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴ-
ρετο Ἐπιάτην, ὁποδαπὸς εἴη ὁ στρατός, πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως
διέτασσε τοὺς Πέρσας ὥς ἐς μάχην. Οἱ δὲ Φωκέες, ὥς ἐβάλλοντο
τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ πυκνοῖσι, οἷχοντο φεύγοντες ἐπὶ
τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον ἐπιστάμενοι, ὥς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν
ἀρχήν, καὶ παρεσκευάδατο ὥς ἀπολερόμενοι. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα
ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάτην καὶ Ἰδάρνεα Πέρσαι Φωκέων

μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὖρος κατὰ τάχος.

δ') Ἡ ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου ἀποπομπὴ τῶν συμμάχων.

(Κεφ. 219-222)

219 Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον μὲν ὁ μάν-
τις Μειγιστῆς ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι
ἄμα ἡοῖ σφι θάνατον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν οἱ ἐξαγγεί-
λαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον. Οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμη-
ναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων
ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης. Ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες,
καὶ σφῶν ἐσχίζοντο αἱ γνώμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν
ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ
μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλιν ἕκαστοι
ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἄμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευ-
άδατο.

220 Λέγεται δὲ καί, ὥς αὐτὸς σφῶν ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ
ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρῶσι
οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἤλθον φυλά-
ξοντες ἀρχήν. Ταύτῃ καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι, Λεω-
νίδην, ἐπεῖτε αἴσθητο τοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους καὶ
οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαί σφῶν ἀπαλλάσσεσθαι,
αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα
ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐξηλείφετο. Ἐκέχρη-
στο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτῃσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ
πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαιμόνα
ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἢ τὸν βασιλέα σφῶν
ἀπολέσθαι. Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον
κλέος καταθέσθαι μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμά-

χοις δοκέω μᾶλλον ἢ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἵχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

Μαρτύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέ- 221
γονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, ὃς εἶπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστήν
τὸν Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος,
τοῦτον τὸν εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρώων τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φα-
νερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπόληταί σφι. Ὁ δὲ
ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέλιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατεύο-
μενον, ἐόντα οἱ μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες 222
καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ, Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν
μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες
ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε γάρ σφας Λεωνίδης ἐν ὁμή-
ρων λόγῳ ποιούμενος), Θεσπιέες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οἳ οὐκ ἔφα-
σαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι,
ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἑστρατήγησε δὲ αὐτῶν Δημό-
φιλος Διαδρόμεω.

ε') Ὁ ὕστατος ἀγών. — Τιμητικὰ ἐπιγράμματα εἰς τοὺς πεσόντας.

(Κεφ. 223 - 228)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποίησατο, ἐπι- 223
σχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθῶρην πρόσδοον ἐποιέετο·
καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἑπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ οὐρεος ἡ
κατάβασις συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν,
ἥπερ ἡ περίοδος τε καὶ ἀνάβασις. Οἳ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ
Ξέρξην προσήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἑλληνας, ὥς τὴν ἐπὶ
θανάτῳ ἔξοδον ποιούμενοι, ἤδη πολλῶ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς
ἐπεξήσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. Τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ
τείχεος φυλάσσοντες ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιώντες ἐς τὰ

- 212 Ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοις τῆς μάχης λέγεται βασιλέα θηεύμενον τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δαίσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. Τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἷους τε ἔσσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξεις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρεϊ ἕκαστοι ἐμάχοντο πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπὸν. Ὡς δὲ οὐδὲν εὗρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι, ἢ τῇ προτεραίῃ ἐν-
ώρων, ἀπήλαυνον.

γ') Προδοσία τοῦ Ἐπιάτου.

(Κεφ. 213, 215-218)

- 213 Ἀπορέοντος δὲ βασιλέος, ὅ τι χρῆσται τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἦλθέ οἱ ἐς λόγους· ὃς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἷσσεσθαι ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὖρος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ ὑπομείναντας Ἑλλήνων. Ὑστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων τῶν ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνῳ δὲ ὕστερον (κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηγάδεω, ἀνδρὸς Τρηχινίου.
- 215 Ξέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε, τὰ ὑπέσχετο Ἐπιάτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρὲς γενόμενος ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης· ὡρμέατο δὲ περὶ λύχων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιεεῖς, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπη

τοῦ πολέμου· ἐκ τóσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μη-
λιεῦσι.

Ἐχει δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη· ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσω- 216
ποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, οὖνομα δὲ τῇ οὔρεϊ
τούτῃ καὶ τῇ ἀτραπῷ τωὐτὸ κέεται, Ἀνόπαια· τείνει δὲ ἡ Ἀνό-
παια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατὰ Ἀλπηγνὸν
πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλίων. Κατὰ 217
ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες, ἐπο-
ρεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες οὔρεα τὰ Οἰταίων,
ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. Ἡὼς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγέν-
οντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύ-
λασσαν, ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκίων χίλιοι ὁπλίται,
βυόμενοι τε τὴν σφετέρην χώραν καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπὸν.
Ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ
τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ
ἐφύλασσαν.

Ἐμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνον- 218
τες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὔρος πᾶν ἐὼν δρυὼν ἐπίπλεον.
Ἦν μὲν δὴ νηνεμία, φόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὥς οἰκὸς ἦν
φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες
καὶ ἐνέδυνον τὰ ὄπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρήσαν. Ὡς δὲ
εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι
γὰρ οὐδὲν σφί φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. Ἐνθαῦτα
Ἵθάρνης καταρρωδήσας, μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴ-
ρετο Ἐπιάλτην, ὁποδαπὸς εἴη ὁ στρατός, πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως
διέτασσε τοὺς Πέρσας ὥς ἐς μάχην. Οἱ δὲ Φωκέες, ὥς ἐβάλλοντο
τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ πυκνοῖσι, ὄχοντο φεύγοντες ἐπὶ
τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον ἐπιστάμενοι, ὥς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν
ἀρχήν, καὶ παρεσκευάδατο ὥς ἀπολεόμενοι. Οὔτοι μὲν δὴ ταῦτα
ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Ἵθάρνεα Πέρσαι Φωκίων

μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὖρος κατὰ τάχος.

δ') Ἡ ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου ἀποπομπὴ τῶν συμμάχων.

(Κεφ. 219 - 222)

219 Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἑοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον μὲν ὁ μάν-
τις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι
ἄμα ἡοῖ σφι θάνατον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν οἱ ἐξαγγεί-
λαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον. Οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμη-
ναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκοποὶ καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων
ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης. Ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες,
καὶ σφειν ἐσχίζοντο αἱ γνώμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν
ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ
μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλιν ἕκαστοι
ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἄμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευ-
άδατο.

220 Λέγεται δὲ καί, ὥς αὐτὸς σφειας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ
ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παραιοῖσι
οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἦλθον φυλά-
ξοντες ἀρχήν. Ταύτῃ καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι, Λεω-
νίδην, ἐπεῖτε αἴσθετο τοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους καὶ
οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαι σφειας ἀπαλλάσσεσθαι,
αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα
εἰλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐξηλείφετο. Ἐκέχρη-
στο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτησι χρεωμένοισι περὶ τοῦ
πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαίμονα
ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἢ τὸν βασιλέα σφείων
ἀπολέσθαι. Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον
κλέος καταθέσθαι μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμά-

χους δοκέω μάλλον ἢ γνώμη διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

Μαρτύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέ- 221
γονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, ὃς εἶπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστήν
τὸν Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος,
τοῦτον τὸν εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρώων τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φα-
νερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπόληται σφι. Ὁ δὲ
ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέλιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατεύο-
μενον, ἐόντα οἱ μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες 222
καὶ ἐπεύχοντο Λεωνίδῃ, Θεσπιάες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν
μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες
ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε γάρ σφας Λεωνίδης ἐν ὁμή-
ρων λόγῳ ποιούμενος), Θεσπιάες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οἳ οὐκ ἔφα-
σαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι,
ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἑστρατήγησε δὲ αὐτῶν Δημό-
φιλος Διαδρόμεω.

ε') Ὁ ὕστατος ἀγών. — Τιμητικὰ ἐπιγράμματα εἰς τοὺς πεσόντας.

(Κεφ. 223 - 228)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποίησατο, ἐπι- 223
σχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθῶρην πρόσδοον ἐποιέετο·
καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἑπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ οὐρεος ἡ
κατάβασις συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν,
ἥπερ ἡ περίοδος τε καὶ ἀνάβασις. Οἳ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ
Ξέρξην προσήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἕλληνες, ὥς τὴν ἐπὶ
θανάτῳ ἔξοδον ποιούμενοι, ἤδη πολλῶ μάλλον ἢ κατ' ἀρχὰς
ἐπεξήσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. Τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ
τείχεος φυλάσσοντες ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξίοντες ἐς τὰ

στεινόπορα ἐμάχοντο. Τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἔπιπτον πλήθει πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὀπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθείροντο, πολλῶ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολυμένου. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἅτε ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα σφίσι ἔσσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιόντων τὸ οὖρος, ἀπεδείκνυντο, ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον, ἐς τοὺς βαρβάρους παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δούρατα μὲν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἤδη ἐτύγχανε κατεηγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας.

224 Καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ οὐνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα, ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης.

225 Ἐέρξω τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι καὶ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολλός, ἐς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεεΐρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετράκις. Τοῦτο δὲ συνεστήκει, μέχρι οὐ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. Ὡς δὲ τούτους ἤκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἔς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἴζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἄλλες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. Ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. Ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρῃσι, τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλον-

τες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίας ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὁμῶς 226 λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης· τὸν τότε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος, πρὶν ἢ συμμεῖξαι σφεας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ τῶν Τρηχινίων, ὥς, ἔπεαν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν ὄντων ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτο πλήθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δέ, οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοις, εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιούμενον τὸ Μήδων πλήθος, ὥς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ. Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἔπεά φασι Διηνέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τοῦ- 227 τον ἀριστεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφεός τε καὶ Μάρων, Ὅρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμει μάλιστα, τῷ οὖνομα ἦν Διθύραμβος Ἀρματίδew.

Θαφθεῖσι δέ σφι αὐτοῦ ταύτῃ, τῇ περ ἔπεσον, καὶ τοῖσι πρό- 228 τερον τελευτήσασι, ἢ τοὺς ὑπὸ Λεωνίδew ἀποπεμφθέντας οἶχέσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

*Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.*

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρτιή-
τησι ἰδίῃ.

*᾽Ω ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
κεῖμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πενθόμενοι.*

Λακεδαιμονίοις μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τότε·

Μνηῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,
μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπί-
γραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσι σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ
μάντιος Μεγιστίῳ Σιμωνίδῃς ὁ Λεωπρέπείδης ἐστι κατὰ ξεινίην
ὁ ἐπιγράψας.

BIBLION OΓΔΟΟΝ

ΟΥΡΑΝΙΑ

[Μετά τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Περσῶν ἐκχυνθεὶς εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἐρημώνει τὴν Φωκίδα, καίει τὰς Θεσπιάς καὶ Πλαταιάς καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν.]

1. Κατάπλους τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμῖνα.— Ἑκκένωσις τῶν Ἀθηνῶν.

(Κεφ. 40 - 42)

Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθη- 40
ναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας. Τῶνδε δὲ εἵνεκεν
προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ
παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς
δὲ καὶ βουλευσῶνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. Ἐπὶ γὰρ τοῖσι
κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὥς ἐψευσμένοι
γνώμης. Δοκέοντες γὰρ εὐρήσειν Πελοποννησίους πανδημεὶ ἐν τῇ
Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὖρον οὐδὲν ἔόν,
οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἴσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόν-
νησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας
ἐν φυλακῇ, τὰ ἄλλα δὲ ἀπιέναι. Ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ
προσεδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.

Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ 41
ἐς τὴν ἑωυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἀπιξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθη-

ναίων τῇ τις δύναται σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλείστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμῖνα. Ἔσπευσαν δὲ ταῦτα ὑπεκθέσθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἵνεκεν οὐκ ἥκιστα λέγουσι Ἀθηναῖοι ὅφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιδιτᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ὥς ἐόντι ἐπιμῆνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμῆνια μελιτόεσσά ἐστι. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄφαστος. Σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης μᾶλλον τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν ὥς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπυρίας τὴν ἀκρόπολιν. Ὡς δέ σφι πάντα ὑπεξεκέετο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

- 42 Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχον τὰς νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώγωνα, τὸν Τροιζηνίων λιμένα, προεῖρητο συλλέγεσθαι. Ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν αὐτός, ὃσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης Εὐρυκλείδew, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιλεῖος ἐών. Νέας δὲ πολλῶν πλείστας τε καὶ ἄριστα πλεούσας παρείχοντο Ἀθηναῖοι ὀγδῶκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, τριηκόσiai καὶ ἐβδομήκοντα καὶ ὀκτώ.

2. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων.—Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν Ἀττικὴν.—Ἀλωσις τῶν Ἀθηνῶν καὶ πυρπόλησις τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῶν.

(Κεφ. 49-55)

- 49 Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν πολιῶν, ἐβουλεύοντο προθέντος Εὐρυβιάδew γνώμην ἀποφαίνεσθαι

τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκέοι ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυμαχίην ποιέ-
εσθαι, τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσὶ· ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀπείτο
ἤδη, τῶν δὲ λοιπῶν περὶ προετίθεε. Αἱ γινώμαι δὲ τῶν λεγόν-
των αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώσαντας ναυ-
μαχεῖν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε,
ὥς, ἣν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἐόντες πολιορκή-
σονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίῃ οὐδεμία ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ
τῷ Ἰσθμῷ ἐς τοὺς ἐσωτῶν ἐξοίσονται.

Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων 50
ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἦκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν
Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. Ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τρα-
πόμενος στρατὸς ἅμα Ἑξέξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν, αὐ-
τῶν ἐκκλειοιπότην ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὠσαύτως,
ἦκέ τε ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐδηρίου. Ἐνέπρησε δὲ
Θέσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θηβαίων, ὅτι οὐκ ἐμήδιζον.
Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔνθεν πορεύεσθαι ἤρ-
ξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαι-
νον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἐτέροισι μῆσιν ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀτ-
τικῇ, Καλλιᾶδεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι.

Καὶ αἰρέουσι ἔρημον τὸ ἄστυ, καὶ τινὰς ὀλίγους εὐρίσκουσι 51
τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ἱρῷ ἐόντας, ταμίας τε τοῦ ἱεροῦ καὶ πένη-
τας ἀνθρώπους, οἳ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρησί τε καὶ ξύ-
λοισι ἡμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἅμα μὲν ὑπ' ἀσθενείης βίου οὐκ
ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι
τὸ μαντήιον, τὸ ἢ Πυθίῃ σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον
ἔσεσθαι· αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήιον
καὶ οὐ τὰς νέας.

Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος 52
ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκεον τρό-
πον τοιόνδε· ὅκως στυππεῖον περὶ τοὺς δίστοὺς περιθέντες ἄφειαν,

ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. Ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιорκεόμενοι ὁμῶς ἡμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδεδωκότος. Οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδῶν προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμνηχανῶντο καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας ὁλοιτρόχους ἀπίεσαν, ὥστε Ξέρξην ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίῃσι ἐνέχεσθαι οὐ δυνάμενόν σφεας ἐλεῖν.

53 Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ τις ἔξοδος τοῖσι βαρβάροις· ἔδωκε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. Ἐμπροσθε ὦν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὅπισθε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὔτε τις ἐφύλασσε οὔτ' ἂν ἤλπισε, μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαλεῖ ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. Ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἐρρίπτεον ἑωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἱκέτας ἐφόνευσαν· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

54 Σχῶν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς Σοῦσα ἄγγελον ἱππέα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. Ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἑωυτῷ δὲ ἐπομένους, ἐκέλευε τρόπον τῷ σφετέρῳ θῆσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάοντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ ὦν ὅσιν τινὰ ἰδὼν ἐνουπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθῦμίον οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρὸν. Οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

55 Τοῦ δὲ εἵνεκεν τούτων ἐπεμνήσθη, φράσω. Ἔστι ἐν τῇ ἀκρόπολι ταύτῃ Ἐρεχθεὸς τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηρός, ἐν τῷ

ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ λόγος παρ' Ἀθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρας μαρτύρια θέσθαι. Ταύτην ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλῳ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελεύόμενοι ὥς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναδεδραμηκότα. Οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἔφρασαν.

3. Νέον πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων.

(Κεφ. 56-64)

Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὥς σφι ἐξηγγέλθη, ὥς ἔσχε τὰ 56 περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἔς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ἱστία ἀείροντο ὥς ἀποθευσόμενοι· τοῖσι τε ὑπολειπομένοις αὐτῶν ἐκυρώθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ναυμαχεῖν. Νύξ τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας.

Ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νέα εἶρετο 57 Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ τι σφι εἴη βεβουλευμένον. Πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὥς εἴη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχεῖν, εἶπε· «Οὐ τοι ἄρα, ἦν ἀπαείρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἐτι πατρίδος ναυμαχήσεις· κατὰ γὰρ πόλεις ἕκαστοι τρέφονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν· ἀπολέεταί τε ἡ Ἑλλάς ἀβουλίῃσι. Ἀλλ' εἴ τις ἔστι μηχανή, ἣτι καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἦν κως δύνῃ ἀναγνῶσαι Εὐρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μένειν».

58 Κάρτα τε τῷ Θεμιστοκλείῃ ἤρесе ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἦγε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδew. Ἀπικόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμεῖξαι. Ὁ δ' αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσθάνα λαβεῖν, εἴ τι θέλει. Ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλέης παριζόμενός οἱ καταλέγει ἐκείνᾳ τε πάντα, τὰ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἐωυτοῦ ποιούμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθείς, ἐς δ' ἀνέγνωσε χρηίζων ἕκ τε τῆς νεὸς ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέδριον.

59 Ὡς δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδην προθεῖναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκεν συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλὸς ἦν ὁ Θεμιστοκλέης ἐν τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε· «ὦ Θεμιστοκλέες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται». Ὁ δὲ ἀπολυόμενος ἔφη· «Οἱ δέ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφάνονται».

60 Τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πρότερον λεχθέντων, ὥς, ἐπεὰν ἀπαείρῃσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαδρήσονται· παρρόντων γὰρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερε οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορεύειν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἶχετο, λέγων τάδε·

α) «Ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἐμοὶ πείθω ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναξεύξης πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νέας. Ἀντίθεος γὰρ ἑκάτερον ἀκούσας. Πρὸς μὲν τῷ Ἰσθμῷ συμβάλλων ἐν πελάγει ἀναπεπταμένῳ ναυμαχήσεις, τὸ ἥκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσοντας· τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγιναν, ἥνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχίσωμεν. Ἄμα γὰρ τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἔφεται καὶ ὁ πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι.

β) »Ἦν δέ, τὰ ἐγὼ λέγω, ποιήσης, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὐρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεινῷ συμβάλλοντες νηυσὶ ὀλίγησι πρὸς πολλὰς, ἦν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκθαίνῃ, πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ ἐν στεινῷ ναυμαχεῖν πρὸς ἡμέων ἐστὶ, ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἐκείνων. Αὐτὶς δὲ Σαλαμίς περιγίνεται, ἐς τὴν ἡμῖν ὑπεκκίεσται τέκνα τε καὶ γυναῖκες. Καὶ μὲν καὶ τότε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα· ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ, οὐδὲ σφεας, εἴπερ εὖ φρονεῖς, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ) »Ἦν δέ γε καί, τὰ ἐγὼ ἐλπίζω, γένηται καὶ νικῆσωμεν τῇσι νηυσὶ, οὔτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι οὔτε προβήσονται ἐκαστέρῳ τῆς Ἀττικῆς, ἀπίαςί τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνῃ καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. Οἰκότα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὥς τὸ ἐπίπαν ἐθέλει εὖ γίνεσθαι· μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρεῖν πρὸς τὰς ἀνθρωπείας γνώμας».

Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὐτὶς ὁ Κορίνθιος Ἀδεύμαν- 61
τος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων, τῷ μὴ ἔστι πατρίς, καὶ Εὐρυ-
βιάδην οὐκ ἔων ἐπιψηφίζεῖν ἀπόλι ἀνδρὶ· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστο-
κλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. Ταῦτα
δὲ οἱ προσέφερε, ὅτι ἠλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο Ἀθηναί. Τότε
δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεινόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλὰ τε καὶ
κακὰ ἔλεγε, ἐωυτοῖσί τε ἐδήλου λόγῳ, ὥς εἴη καὶ πόλις καὶ γῆ
μέζων ἥπερ ἐκείνοισι, ἔστ' ἂν διηκόσαιο νέες σφι ἔωσι πεπλη-
ρωμένοι· οὐδαμοὺς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι.

Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδην, λέγων 62
μᾶλλον ἐπεστραμμένα· «Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσαι
ἀνὴρ ἀγαθός, καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μὴ, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα· τὸ
πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. Ἄλλ' ἐμοὶ πείθεο.

Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν, ὥς ἔχομεν, ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας κομιεύμεθα ἐς Σίριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει ὑπ' ἡμέων αὐτὴν δεῖν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων».

- 63 Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνεδιδάσκετο, μὴ σφεας ἀπολίπωσι, ἦν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀνάγῃ τὰς νέας· ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. Ταύτην δὴ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας δια-
- 64 ναυμαχεῖν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπειτα Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὥς ναυμαχήσουσιν. Ἡμέρη τε ἐγίνετο καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμός ἐγένετο ἐν τε τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. Ἐδοξε δέ σφι εὐξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους. Ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίησεν ταῦτα· εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν.

[Ὁ περσικὸς στόλος ἀκολουθῶν τὰ ἔχνη τοῦ ἐλληνικοῦ φθάνει εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀγκυροβολεῖ εἰς Φάληρον· ἐκεῖ καταβαίνει ὁ Ξέρξης καὶ συγκαλέσας εἰς συνέδριον τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στόλου ἔρωτᾷ αὐτοὺς διὰ τοῦ Μαρδονίου, ἂν ἐγκρίνουν τὴν συγκρότησιν ναυμαχίας. Ὁ Ξέρξης ἀκολουθῶν τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων ἀποφασίζει νὰ ναυμαχήσῃ.]

4. Ὁ περσικὸς στόλος πλέει εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ἡ δὲ πεζὸς στρατὸς πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου. — Ὁχύρῳσις τοῦ Ἰσθμοῦ.

(Κεφ. 70-72)

Ἐπειδὴ δὲ παρήγγελλε ἀναπλέειν, ἀνῆγον τὰς νέας ἐπὶ τὴν 70
Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυχίην. Τότε
μέν νυν οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι (νῦν γὰρ
ἐπεγένετο), οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. Τοὺς δὲ Ἑλ-
ληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἤκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελο-
ποννήσου. Ἀρρώδεον δέ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι ὑπὲρ
γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ
ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἐσωτῶν ἀφύλακτον.

Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεούσαν νύκτα ἐπο- 71
ρεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχά-
νητο, ὅπως κατ' ἥπειρον μὴ ἐσβάλοιεν οἱ βάρβαροι. Ὡς γὰρ ἐπύ-
θοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύ-
λῃσι τετελευτηκέναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πόλεων ἐς τὸν Ἰσθμὸν
ἦλθον, καὶ σφι ἐπὶ στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδew,
Λεωνίδew δὲ ἀδελφεός. Ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ συγχώ-
σαντες τὴν Σκειρωνίδα ὁδόν, μετὰ τοῦτο, ὥς σφι ἔδοξε βουλευο-
μένοι, οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος. Ἄτε δὲ ἐουσέων μυ-
ριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον·
καὶ γὰρ λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεις
ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίνυσον οὐδένα χρόνον οἱ βοθήσαντες ἐργαζόμε-
νοι, οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρης.

Οἱ δὲ βοθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημεὶ οἷδε ἦσαν Ἕλλη- 72
νων· Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἡλεῖοι καὶ Κο-
ρίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Φλειάσιοι καὶ Τροιζή-

νιοι καὶ Ἑρμιόνες. Οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ βοθήσαντες καὶ ὑπεαρρωθέοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνεύουσα· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε οὐδέν. Ὀλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροιχώκεε ἤδη.

5. Ὁ Θεμιστοκλῆς διὰ τεχνάσματος ἀναγκάζει τοὺς Ἑλλήνας νὰ ναυμαχήσουν ἐν Σαλαμῖνι.

(Κεφ. 74-76, 78-82)

74 Οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ Ἰσθμῷ τοιοῦτῳ πόνῳ συνέστασαν, ἅτε τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον θέοντες καὶ τῇσι νηυσὶ οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὅμως ταῦτα πυκθανόμενοι ἄρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὥς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. Τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστάς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιούμενοι τὴν Εὐρυθιάδω ἀβουλίην· τέλος δὲ ἐξεργάγη ἐς τὸ μέσον. Σύλλογός τε δὴ ἐγένετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ μὲν, ὥς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἶη ἀποπλέειν καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρας δοριαλώτου μένοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

75 Ἐνθαῦτα Θεμιστοκλῆς, ὥς ἐσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἐξελθὼν δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοῖφ ἐντειλάμενος, τὰ λέγειν χρεόν, τῷ οὖνομα μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλῆς Θεσπιέα τε ἐποίησε, ὥς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες πολιήτας, καὶ χρήμασι ὄλβιον. Ὅς τότε πλοῖφ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρβάρων τάδε· «Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε

γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα) φράσσοντα, ὅτι οἱ Ἕλλη-
 νες δρησμὸν βουλευόμενοι καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλ-
 λιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἣν μὴ περιίδητε δια-
 δράντας αὐτούς. Οὕτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι οὕτ' ἔτι ἀντι-
 στήσονται ὑμῖν, πρὸς ἑωυτούς τε σφέας ὄψεσθαι ναυμαχέοντας
 τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας καὶ τοὺς μὴ». Ὁ μὲν ταῦτά σφι ση-
 μήνας ἐκποδῶν ἀπαλλάσσετο.

Τοῖσι δὲ ὥς πιστὰ ἐγένετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν 76
 νησιῖδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς
 ἡπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγί-
 νοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας κυκλούμε-
 νοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ
 τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνιχίης
 πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νηυσί. Τῶνδε δὲ εἵνεκεν ἀνῆγον τὰς
 νέας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μὴδὲ φυγεῖν ἐξῆλ, ἀλλ' ἀπολαμ-
 φθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγω-
 νισμάτων. Ἐς δὲ τὴν νησιῖδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβί-
 βαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἵνεκεν, ὥς, ἐπεὰν γίνηται ναυμαχίη,
 ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων
 (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι ἐκέετο ἡ
 νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. Ἐποίευν
 δὲ σιγῇ ταῦτα, ὥς μὴ πυνθανοῖατο οἱ ἐναντίοι. Οἱ μὲν δὲ ταῦτα
 τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες παραρτέοντο.

Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ὠθισμὸς λόγων πολ- 78
 λός. Ἦδεσαν δὲ οὐκῶ, ὅτι σφέας περιεκυκλοῦντο τῇσι νηυσὶ οἱ
 βάρβαροι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων αὐτοὺς τεταγμένους, ἐδό-
 κεον κατὰ χώραν εἶναι. Συνεστηκόντων δὲ τῶν στρατηγῶν ἐξ Αἰγί- 79
 νης διέβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἐξω-
 στρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος
 αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δι-

καϊότατον. Οὗτος ὠνήρ στας ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἑωυτῷ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιούμενος ἐξεκαλέετο, θέλων αὐτῷ συμμεῖξαι. Προακηκόες δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἴσθμόν. Ὡς δὲ ἐξηλθέ οἱ Θεμιστοκλέης, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε· «Ἡμέας στασιάζειν χρέον ἐστι ἐν τε τῇ ἄλλῃ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ δόκτερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. Λέγω δέ τοι, ὅτι ἴσον ἐστὶ πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοις. Ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λέγω γινόμενος, ὅτι νῦν οὐδ', ἣν θέλωσι, Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυδιάδης οἱοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ. Ἀλλ' ἐσελθὼν σφι ταῦτα σήμενον».

- 80 Ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· «Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύεαι καὶ εὖ ἡγγεῖλας· τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γινόμενος ἦκεις. Ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μήδων. Ἐδесе γάρ, ὅτε οὐκ ἐκόντες ἠθελον εἰς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. Σὺ δέ, ἐπείπερ ἦκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἡγγεῖλον. Ἦν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὥς οὐ ποιούντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. Ἀλλὰ σφι σήμενον αὐτὸς παρελθὼν, ὥς ἔχει. Ἐπεὰν δὲ σημήνῃς, ἣν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα· ἣν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὅμοιον ἡμῖν ἔσται· οὐ γὰρ ἔτι διαδρήσονται, εἴ-
81 περ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὥς σὺ λέγεις». Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἦκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπορμιέοντας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ἑέρξεω· παραρτέεσθαι τε συνεβούλευε ὥς ἀλεξησομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπας μετεστήκει, τῶν δὲ αὖτις ἐγίνετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γὰρ πλεῖνες τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπέιθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα.

Ἰ Ἀπιστεόντων δὲ τούτων ἦκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομο- 82
λέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ δὴ ἔφερε
τὴν ἀληθείην πᾶσαν. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι
ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κατελοῦσι.

6. Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία (480).

(Κεφ. 83-93, 95-96)

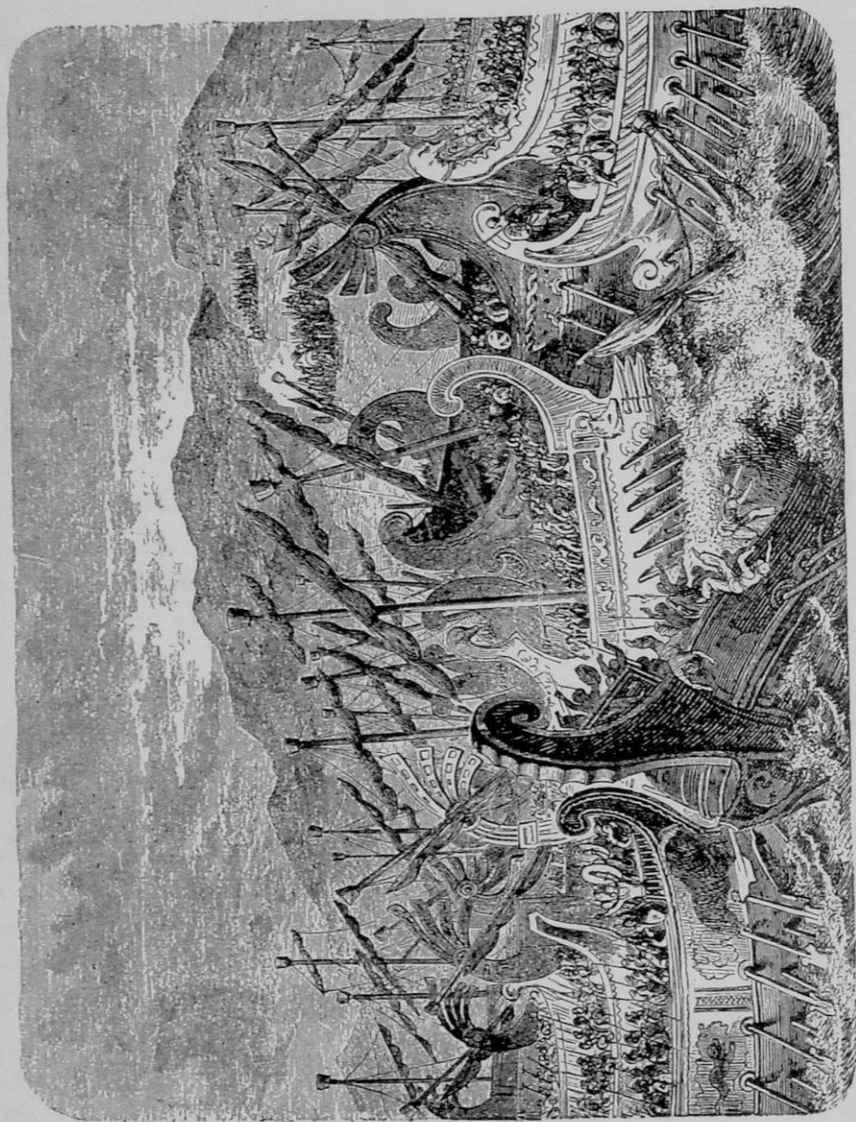
Τοῖσι δὲ Ἑλλήσι ὥς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τη- 83
νίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὥς ναυμαχήσοντες. Ἡὼς τε δὴ δι-
έφαινε, καὶ οἷ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγό-
ρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλῆς. Τὰ δὲ ἔπεα ἦν
πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὴ ἐν ἀνθρώπου
φύσι καὶ καταστάσι ἐγγίνεται· παραινέσας δὲ τούτων τὰ κρέσσω
αἰρέεσθαι καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσθάινειν ἐκέλευε ἐς τὰς
νέας. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσθβαίνον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριή-
ρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.

Ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἀπάσας οἱ Ἑλληνες. Ἀναγομέ- 84
νοισι δὲ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι
Ἑλληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὤκελλον τὰς νέας, Ἀμεινίης
δὲ Παλληνεύς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει. Συμ-
πλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ
οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέ-
γουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ
τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἶγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξα-
σαν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὥς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη, φα-
νεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὥστε καὶ ἅπαν ἀκοῦσαι τὸ τῶν Ἑλ-
λήνων στρατόπεδον, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε· «ὦ δαιμόνιοι,
μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε;»

85 Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὔτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἐσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους Ἴωνες· οὔτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἡῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα. Ἐθελοκάνεον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῖνες οὐ. Ἐχω μὲν νυν συχνῶν οὐνόματα τριηράρχων καταλέξει τῶν νέας Ἑλληνίδας ἐλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορός τε τοῦ Ἀνδροδάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἰστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν μέμνημαι τούτων μόνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρα οἱ ἐδωρήθη πολλή.

86 Περὶ μὲν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκερατίζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπ' Αἰγινήτεων. Ἄτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἷόν περ ἀπέβη. Καίτοι ἦσαν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ἐέρξην, ἐδόκεε τε ἕκαστος ἑωυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

87 Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, ὥς ἕκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἡγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλείῃ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἢ νηὺς ἢ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ ἢ οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν (ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἦσαν ἄλλαι νέες φίλιαι, ἢ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα) ἐβουλεύσατο τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεκε ποιησάσῃ· διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλήῃ ἀνδρῶν τε Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. Εἰ μὲν καὶ τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε

Ἡ ἐν Σολσμπὺν ναυμαχία

ἔτι περὶ Ἑλλήσποντον ἐόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἢ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπесоῦσα νηὺς. Ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη διπλόα ἐωυτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο· ὅ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος, ὥς εἶδὲ μιν ἐμβάλλουσιν νηὶ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἐτράπετο.

88 Τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεκε γενέσθαι, διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη, ὥστε κακὸν ἐργασαμένην ἀπὸ τούτου αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. Λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβαλοῦσαν καὶ δὴ τινα εἶπαι τῶν παρεόντων· «Δέσποτα, ὄρθας Ἀρτεμισίην, ὥς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε;» καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθές ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφές τὸ ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπιστάμενον εἶναι πολεμίην. Τὰ τε γὰρ ἄλλα, ὥς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεκε ἐς εὐτυχίην γενόμενα καὶ τὸ τῶν ἐν τῇ Καλυνδικῇ νηὶ μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς τὰ φραζόμενα· «Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες». Ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι.

89 Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξῃ ἐὼν ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δὲ τινες καὶ Ἑλλήνων· ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ οἳ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπώλλυντο, ἐς τὴν Σαλαμίνα διένεον. Τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. Ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλείσται διεφθείροντο. Οἱ γὰρ ὀπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῇσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι

ὥς ἀποδεξόμενοι τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλείῃ, τῇσι σφετέρῃσι νηυσὶ
φευγούσῃσι περιέπιπτον.

Ἐγένετο δὲ καὶ τότε ἐν τῇ θορύβῳ τούτῳ· τῶν τινες Φοινί- 90
κων, τῶν αἱ νέες διεφθάραι, ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον
τοὺς Ἰωνας, ὥς δι' ἐκείνους ἀπολοῖατο αἱ νέες, ὥς προδόντων.
Συνήγειρε ὧν οὕτω, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέ-
σθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι
τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηκικῇ νηὺς.
Ἦ τε δὴ Ἀττικῇ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναιῇ νηὺς κα-
τέδυσε τῶν Σαμοθρηκικῶν τὴν νέα. Ἄτε δὲ ἐόντες ἀκοντισταὶ οἱ
Σαμοθρηκῆες τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες
ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. Ταῦτα γενόμενα
τοὺς Ἰωνας ἐρρύσατο· ὥς γὰρ εἶδέ σφας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐρ-
γασαμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοινίκας οἳ αὐτοὺς ἐπελυσσόμενος τε
καὶ πάντας αἰτιώμενος, καὶ σφῶν ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποτα-
μεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι.
Ὅπως γὰρ τινὰ Ἱδοὶ Ξέρξης τῶν ἐαυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον
ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ οὐρεὶ τῷ ἀντίῳ Σαλαμῖνος,
τὸ καλεῖται Αἰγάλεως, ἀνεπυθάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ
γραμματαῖσται ἀνέγραφον πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν.

Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς 91
τὸ Φάληρον Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῇ πορθμῷ ἔργα ἀπεδέ-
ξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ θορύβῳ ἐκεράζον
τὰς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆ-
ται τὰς ἐκπλεούσας· ὅπως δὲ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν,
φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας.

Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἥ τε Θεμιστοκλέος διώκουσα νέα 92
καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ ἐμβαλοῦσα
Σιδωνίῃ. Ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νέα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω
τὸ σημήιον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος, καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλέα

ἐπεκερτόμησε ἐς τῶν Αἰγινήτων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων. Ταῦτα μὲν νυν τῇ νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θερμιοτοκλέα· οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν.

93 Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγινήται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλληνηεύς, ὃς καὶ Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. Εἰ μὲν νυν ἔμαθε, ὅτι ἐν ταύτῃ πλέοι Ἀρτεμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον, ἢ εἰλέ μιν ἢ καὶ αὐτὸς ἦλω. Τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκεκέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἄεθλον ἐκέετο μύριαι δραχμαί, ὃς ἂν μιν ζωὴν ἔλῃ· δεινὸν γάρ τι ἐποιοῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι. Αὕτη μὲν δὴ, ὥς πρότερον εἴρηται, διέφυγε· ἦσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῇ Φαλήρῳ.

95 Ἀριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην ὥς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος ἐν τῇ θορύβῳ τούτῳ τῇ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίεε· παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὀπλιτέων, οἳ παρετετάχατο παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρας, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησιδι

96 ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας. Ὡς δὲ ἡ ναυμαχίη διελέλυτο, κατειρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἕλληνες τῶν ναυηγίων, ὅσα ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἐόντα, ἔτοιμοι ἦσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην, ἐλπίζοντες τῇσι περιούσησι νηυσὶ ἔτι χρήσεσθαι βασιλείᾳ.

[Ὁ Ξέρξης μετὰ τὴν ἥτιαν τοῦ στόλου τοῦ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀφήνει ὁμως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν γαμβρόν του Μαρδόνιον μὲ ἰσχυρὸν στρατόν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον. Ὁ Μαρδόνιος ἐπέρασε τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Θεσσαλίαν· ἀπὸ ἐκεῖ, πρὶν ἀρχίσῃ τὰς ἐχθροπραξίας, στέλλει εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρον, διὰ νὰ πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ συμμαχήσουν μὲ τοὺς Πέρσας.]

7. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας. — Λόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 140 - 144)

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπρίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθεὶς ὑπὸ 140
Μαρδονίου, ἔλεγε τάδε·

α) «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε λέγει· ἐμοὶ ἀγγελίη ἦκει παρὰ βασιλέος λέγουσα οὕτω· Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ γενομένας πάσας μετήμι. Νῦν τε ὧδε, Μαρδόνιε, ποίεις. Τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπόδος, τοῦτο δὲ ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἐλέσθων αὐτοί, ἦντινα ἂν ἐθέλωσι, ἐόντες αὐτόνομοι. Ἰρά τε πάντα σφι, ἦν δὴ βούλωνται γε ἐμοὶ ὁμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπρησα.

»Τούτων δὲ ἀπιγμένων ἀναγκαίως ἔχει μοι ποιεῖν ταῦτα, ἦν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται. Λέγω δὲ ὑμῖν τάδε νῦν· τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλεῖ ἀνταειρόμενοι; Οὔτε γὰρ ἂν ὑπερβάλαισθε, οὔτε οἰοί τέ ἐστε ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον. Εἴδετε μὲν γὰρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος καὶ τὰ ἔργα, πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ' ἐμοὶ ἐοῦσαν δύναμιν, ὥστε, καὶ ἦν ἡμέας ὑπερβάλησθε καὶ νικήσητε, τοῦπερ ὑμῖν οὐδεμία ἐλπίς, εἴπερ εὖ φρονέετε, ἄλλη παρέσται πολλαπλησίη. Μὴ ὦν βούλεσθε παρῖσσύμενοι βασιλεῖ στέρεσθαι μὲν τῆς χώρας, θέειν δὲ αἰεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν, ἀλλὰ καταλύσασθε. Παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι, βασιλέος ταύτῃ ὥρμημένου. Ἔστε ἐλεύθεροι, ἡμῖν ὁμαιχμίην συνθέμενοι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης.

β) »Μαρδόνιος μὲν ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐντελεῖατό μοι εἰπεῖν πρὸς ὑμέας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας ἐούσης ἐξ ἐμεῦ οὐδὲν λέξω (οὐ γὰρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε), προσχρητίζω δὲ ὑμέων πείθεσθαι Μαρδονίῳ. Ἐνορέω γὰρ ὑμῖν οὐκ οἰοίσι τε

ἔσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμέειν Ξέρῃ. Εἰ γὰρ ἐνῶρων τοῦτο ἐν ὑμῖν, οὐκ ἂν κοτε ἐς ὑμέας ἦλθον ἔχων λόγους τοῦσδε· καὶ γὰρ δύνάμεις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἢ βασιλέος ἐστὶ καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. "Ὡν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσητε, μεγάλα προτεινόντων, ἐπ' οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλουσι, δειμαίνω ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, αἰεὶ τε φθειρομένων μούνων, ἐξαίρετόν τι μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκτημένων. Ἀλλὰ πείθεσθε· πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασιλεὺς γε ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἀμαρτάδας ἀπιεῖς ἐθέλει φίλος γενέσθαι». Ἀλέξανδρος μὲν ταῦτα ἔλεξε.

141 Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι ἦκειν Ἀλέξανδρον ἐς Ἀθήνας ἐς ὁμολογίην ἄξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀναμνησθέντες τῶν λογίων, ὥς σφεας χρεόν ἐστι ἅμα τοῖσι ἄλλοις Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Ἀθηναίων, κάρτα τε ἔδεισαν, μὴ ὁμολογήσωσι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. Καὶ δὴ συνέπιπτε, ὥστε ὁμοῦ σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν. Ἐπανεμείναν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὖ ἐπιστάμενοι, ὅτι ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι πεύσεσθαι ἤκοντα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἄγγελον ἐπ' ὁμολογίῃ, πυθόμενοί τε πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. Ἐπίτηδες ὦν ἐποίησαν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμόνιοις τὴν ἐωυτῶν γνώμην.

142 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι· «Ἡμέας δὲ ἔπεμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμῶν μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. Οὐτε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὐτε κόσμον φέρον οὐτε γε ἄλλοις Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἦκιστα πολλῶν εἵνεκεν· ἡγεύρατε γὰρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς οὐδὲν ἡμῶν βουλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγένετο· νῦν δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλως τε τούτων ἀπάντων αἰτίους γενέσθαι δουλοσύ-

νης τοῖσι Ἑλλήσι Ἀθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν, ὅτινες αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων.

»Πιεζομένοισι μέντοι ὑμῖν συναχθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐστε-
ρήθητε διζῶν ἤδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε χρόνον ἤδη πολλόν.
Ἀντὶ τούτων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέ-
λονται γυναῖκάς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα
πάντα ἐπιθρέφειν, ἔστ' ἂν ὁ πόλεμος ὅδε συνεστήκη. Μηδὲ ὑμέας
Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώσῃ, λείνας τὸν Μαρδονίου λόγον.
Τούτῳ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστί· τύραννος γὰρ ἐὼν τυράνῳ
συγκατεργάζεται· ὑμῖν δέ γε οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρο-
νέοντες, ἐπισταμένοισι, ὥς βαρβάροις ἐστὶ οὔτε πιστὸν οὔτε ἀλη-
θὲς οὐδέν». Ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο τάδε· «Καὶ 143
αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη ἐστὶ τῇ Μήδῃ δύ-
ναμις ἥπερ ἡμῖν, ὥστε οὐδὲν δεῖ τοῦτό γε ὀνειδίζειν. Ἀλλ' ὅμως
ἐλευθερίας γλιχόμενοι ἀμυνόμεθα οὕτω, ὅπως ἂν καὶ δυνώμεθα.
Ὁμολογῆσαι δὲ τῇ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπεῖθαι
οὔτε ἡμεῖς πεισόμεθα. Νῦν δὲ ἀπάγγελτε Μαρδονίῳ, ὥς Ἀθη-
ναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ, τῇ καὶ νῦν ἔρ-
χεται, μήκοτε ὁμολογήσῃν ἡμέας Ξέρξῃ· ἀλλὰ θεοῖσι τε συμμά-
χοις πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖ-
νος οὐδεμίαν ὅπιν ἔχων ἐνέπρησε τοὺς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα.
Σὺ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι,
μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργεῖν ἀθέμιτα ἔρδειν παραίνεε. Οὐ γάρ
σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν, ἐόντα πρόξει-
νόν τε καὶ φίλον».

Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο, πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ 144
Σπάρτης ἀγγέλους τάδε· «Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους, μὴ ὁμο-
λογήσωμεν τῇ βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπήϊον ἦν. Ἀτὰρ αἰσchrῶς γε
οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρρωθεῖν, ὅτι οὔτε

χρυσός ἐστι γῆς οὐδαμῶθι τοσοῦτος οὔτε χώρῃ κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα υπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι ἐθέλοιμεν ἂν μηδίσαντες καταδουλώσαι τὴν Ἑλλάδα. Πολλά τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μηδ' ἦν ἐθέλωμεν· πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἢ περ ὁμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ, αὐτίς δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἐὼν θυμαῖόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἱδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἤθεά τε ὁμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθηναίους οὐκ ἂν εὖ ἔχοι. Ἐπίστασθέ τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἰς περιῇ Ἀθηναίων, μηδαμὰ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ.

» Ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν πρόνοιαν τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν, ὅτι προεῖδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε ἐπιθρέφαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅπως ἂν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας.

» Νῦν δέ, ὥς οὕτω ἐχόντων, στρατιὴν ὥς τάχιστα ἐκπέμπετε. Ὡς γὰρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἐκάς χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέρην, ἀλλ' ἐπεὰν τάχιστα πύθηται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν, τῶν ἐκείνος ἡμέων προσεδέετο. Πρὶν ὦν παρῆναι ἐκεῖνον ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας καιρός ἐστι προβῶθῃσαι ἐς τὴν Βοιωτίην». Ταῦτα ὑποκριναμένων Ἀθηναίων οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

Θυμὸς εἶναι ὁ ἰατρὸς
βαρὴν εἶναι καὶ τοῖς μὲν
καὶ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ
βαρὴν καὶ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ι. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Α'. ΦΩΝΗΕΝΤΑ

Ἀνταλλαγή φωνηέντων.

α') Παρ' Ἡροδότῳ ὑπάρχει ἡ ἀντὶ τῶν παρ' Ἀττικοῖς $\bar{\alpha}$ καὶ $\bar{\alpha}$ καὶ ἀντιστρόφως: σοφίη, θεήσομαι, ἡήρ, πρήσσω, Θρηῖξ, τριηκόσιοι, πέρην, νηός, νηῦς, νηυσί. — πρῶρη, ἀληθείη. — μεσαμβρίη. — α ἀντὶ ο ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀρρωδία, ἀρρωδέω.

β') ε ἀντὶ α καὶ εἰ καὶ ἀντιστρόφως: τέσσερες. — κρέσσων, μέζων, ἔργω, ἐδέχθην, δεδέχθαι (τοῦ ρ. δείκνυμι), ἔωθα, (εἰς τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων) θήλεα, ταχέα. — τράπω, τάμνω. — κεινός, ξεῖνος, στεινός, εἰρωτάω, εἵνεκεν, εἰρύω, εἰρέσθαι.

γ') ω ἀντὶ αυ, ου, οη: τρῶμα, θῶμα, θωμάζω. — ῶν, γῶν (= οῦν, γοῦν). — ὀγδώκοντα, ἔβωσα, βωθέω, -ων ἀντὶ αυ: ἐμευτοῦ, σεωυτοῦ, ἐωυτοῦ.

δ') ου ἀντὶ ο: μοῦνος (= μόνος), νοῦσος, οὔρος (= ὄρος), οὔνομα, οὔνομάζω.

Συναίρεσις.

Ἡ συναίρεσις παραλείπεται συχνάκις παρ' Ἡροδότῳ καὶ ἐν τῇ κλίσει καὶ ἐν τῇ ῥίζῃ: πλός, χρύσεος, βασιλεί, βασιλέες, ἔλγει, γένεος, ἀληθέα, Θεμιστοκλῆς. — μενέομεν, ἀποβαλέεις, φαίνεαι,

πείθεο, φανέωσι, ποιέω, ποιέεις, ποίεε. — ἔαρ, διστός, δηιόω, ἐχίδιος, βασιλήϊη, ἀνθρωπήϊος, οἰκηίη, ἀνδρήϊος, ἀεθλος κτλ.

Χασμωδία, ἔκθλιψις, κρᾶσις.

Ἡ χασμωδία εἶναι συνηθεστάτη· ὅθεν 1) ἔλλείπει

α') τὸ εὐφωνικὸν ν.

β') τὸ σ ἐν τοῖς ἄχρη, μέχρη, οὕτω· 2) τὸ οὐ εὐρίζεται πρὸ φωνήεντος καὶ ἄνευ τοῦ κ.

Ἡ δ' ἔκθλιψις καὶ ἡ κρᾶσις εἶναι σπανία παρ' Ἡροδότῳ· ἰδιάζουσα παρ' αὐτῷ εἶναι ἡ κρᾶσις τοῦ ο - α εἰς ω: ὠνήρ, ωυτός, τωυτό.

Β'. ΣΥΜΦΩΝΑ

α') Ἀντὶ π ὑπάρχει κ εἰς ὅλα τὰ ἀντωνυμικά ἐπίθετα καὶ ἐπιρρ. τὰ σχηματιζόμενα ἐκ θέματος πο: κοῖος, δκοῖος, κόσοι, κότερος, κῆ, κότε, κοῦ, δκως κτλ. — ἀλλὰ σποδαπός.

β') Ἀντὶ χ ὑπάρχει κ: δέκομαι, οὐκί.

γ') Ἀντὶ σ ὑπάρχει δ: δδμή, ἴδμεν.

δ') Ἀντὶ θ ὑπάρχει τ: ἐν τῷ αὔτις.

ε') Μετάθεσις τοῦ δασέος γίνεται ἐν τοῖς: ἐνθεῦτεν (= ἐντεῦθεν), ἐνθαῦτα (= ἐνταῦθα), κιδῶν (= χιτών).

ς') Τὰ ψιλὰ πρὸ δασυνομένου φωνήεντος δὲν τρέπονται εἰς δασέα οὔτε ἐν τῷ μέσῳ οὔτε ἐν τέλει λέξεως: ἐπεξῆς, αὐτημερόν, ἀπικνέομαι, ἀπῆκε, μετίημι. — ἀπ' οὔ, μετ' οὔ, οὐκ ἕτερος.

Ὁ Ἀνῆκὸς ἀριθμὸς ἔλλείπει καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ ἐν τοῖς ῥήμασι.

Γ'. ΚΛΙΣΕΙΣ

Πρώτη κλίσις.

α') Ἡ ἐνική γενκ. τῶν εἰς -ης λήγει εἰς -εω, τῶν εἰς -εης εἰς -εω: Πέρσης, γενκ. Πέρσεω, Ξέρξης - Ξέρξεω, πολιήτης - πολιήτεω. — βορέης, γενκ. βορέω, Ἑρμῆς - Ἑρμέω.

β') Ἡ ἐνικὴ αἰτ. πολλῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς -ης λήγει ἄλλοτε μὲν εἰς -ην: *Ξέρξην, Δεωνίδην*, ἄλλοτε δὲ εἰς -εα: *Ξέρξεα, Δεωνίδα*.

γ') Ἡ γενκ. πληθ. λήγει εἰς -έων: *γνωμέων, πολιητέων-λοιπέων, πολλέων-αυτέων-εουσέων*.

Ἐξαίρεσις: Ἐξαίρουνται τὰ θηλυκὰ τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ ἀντωνυμιῶν εἰς -ος, -η, -ον, τῶν ὁποίων ἡ γενκ. πληθ. εἶναι ὁμοία τῇ τῶν ἄρσενικῶν: *ἄλλων, φίλων, ἐκείνων, ἀλικομένων, τούτων*.

δ') Ἡ δοτκ. πληθ. λήγει εἰς -ησι (-ῆσι): *γνώμησι, τιμῆσι, λοιπῆσι, αὐτῆσι*.

Δευτέρα κλίσις.

Ἡ δοτκ. πληθ. εἰς -οῖσι (-οῖσι): *λόγοισι, θεοῖσι*.

Τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς -οος, -έος δὲν συναιροῦνται: *πλόος, ἀπλόος, διπλόος, διπλόη, χρύσεος, χρυσέη, δαστέον*.

Σημ. Κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν ὀλίγα ὀνόματα κλίνονται:

α') Τὰ κύρια ὀνόματα τὰ καταλήγοντα εἰς -λεως: *Μενέλεως, Χαρίλεως, Ἀρκεσίλεως, Θρασύλεως*, β') τὰ *Μίνως, Ἀθως, Ἀμφιάρεως*. Ἀντὶ δὲ τῶν *λεώς, νεώς, κάλως, λαγώς* μεταχειρίζεται ὁ Ἡρ. τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους: *ληός, νηός, κάλος, λαγός* καὶ ἀντὶ τῶν ἐπιθέτων *πλέως, ὕλεως, ἀξιόχρεως* τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους *πλέος, η, ον - ὕλεος, ον - ἀξιόχρεος, ον*.

Τρίτη κλίσις.

α') Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς -κλέης κλίνονται οὕτω: *Θεμιστοκλέης, -κλέος, -κλεί, -κλέα, -κλεες*.

β') Τὰ εἰς -ις λήγοντα ὀνόματα κλίνονται οὕτω: *πόλις, πόλιος, πόλι, πόλιν· πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλις ἢ πόλιας*.

γ') Τὰ οὐσιαστικά εἰς -εὺς κλίνονται οὕτω: *βασιλεύς, βασιλέος, βασιλεί, βασιλέα, βασιλεῦ*.—*έες, -έων, -εῦσι, -έας*.

δ') Τὸ κέρας κλίνεται οὕτω: *κέρας, κέρεος, κέρεϊ, κέρεα, κερών*.

ε') Τὸ νηῦς (= αἰτ. ναῦς) κλίνεται οὕτω: *νηῦς, νεός, νηί, νέα, νέες, νεῶν, νηυσί, νέας*.

Ἐπίθετα, παραθετικά, ἀριθμητικά.

α') Ἀντὶ τοῦ *πολὺς* ὑπάρχει πολλάκις *πολλός*· τὸ δὲ οὐδέτερον εἶναι *πολλὸν* καὶ *πολύ*.

β') Ἐπίθετα εἰς *-εος* καὶ *-ηιος* (= ἄττ. *-εῖος*) διατηροῦν ἐν τοῖς παραθετικοῖς τὸ *ο* καὶ προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς: *ἐπιτηδεό-τερος, -ότατος* (διότι = ἄττ. ἐπιτηδειότατος), *ἀνδρηότερος, οἰκηιό-τερος* (διότι τὸ *ηι* θεωρητέον ὡς δίφθογγος).

γ') Τοῦ *ταχύς* συγκριτικὸν *ταχύτερος* καὶ *θάσσων*· ὑπερθ. *τά-χιστος*.

δ') Τὸ *πολλὸς* ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ συγκριτ. ἔχει *πλέων, πλέον* καὶ *πλεῦν*, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι: *πλέονι, πλέονα (πλέω), πλεόνων, πλέοσι*, ἀλλὰ καὶ: *πλεῦνος, πλεῦνα, πλεῦνες, πλεύνων, πλεῦνας*.

ε') Τὸ ἀριθμ. *δύο* ἄλλοτε μὲν εἶναι ἄκλιτον, ἄλλοτε δὲ κλίνεται: *δύο, δυῶν, δυοῖσι, δύο*.

Ἀντὶ τοῦ δώδεκα λέγει ὁ Ἡρ. *δυνώδεκα*, ἀντὶ τοῦ τέσσαρες, *τέσσερες*, ὡσαύτως *τεσσσερσκαίδεκα*.

Ἀντωνυμῖαι.

α') Ἀντὶ τῆς γενκ. ἐμοῦ, σοῦ ἀπαντοῦν οἱ τύποι *ἐμέο* ἢ *ἐμεῦ*, *σέο* ἢ *σεῦ*.

Ἡ δοκ. τῆς προσωπικῆς ἀντων. τοῦ β' προσ. ἀπαντᾷ σοὶ ὀρθοτονουμένη καὶ τοι ἐγκλιτική. Ἡ αἰτ. τοῦ γ' προσ. ἀπαντᾷ μιν (ἐγκλιτική) ἀντὶ αὐτόν, αὐτήν καὶ ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἢ δὲ δοκ. πληθ. *σφίσι* ἀντὶ ἑαυτοῖς, ἑαυταῖς, καὶ *σφι* (ἐγκλιτ.) ἀντὶ αὐτοῖς, αὐταῖς. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ἡρ. ἔχει καὶ οὐδ. πληθ. *σφέα* = αὐτά.

β') Τῶν ἀναφορικῶν ἀντων. σχηματίζονται, πλὴν τῶν ὀνομαστικῶν ὅ, ἡ, οἷ, αἷ, ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τύποι ἀπὸ τ ἀρχόμενοι: *τοῦ, τῆς, τῶν, τὰ*.

Μετὰ τὰς προθέσεις ὁμως ἐκθλιβομένης κεῖνται οἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενοι τύποι: *ἀντ' ὧν, ἀπ' οὗ, μετ' ἧς* κτλ.

ᾠσαύτως ἐν χρονικαῖς ἐκφράσεσιν οὐδέποτε ἀπαντοῦν οἱ ἀπὸ τ ἀρχόμενοι τύποι: ἐν **Ϝ**, ἐξ **οὔ**, ἐς **δ**, ἕως **οὔ**.

γ') Ἡ **δστις** σχηματίζει τοὺς ἐξῆς τύπους, ἐν τῇ γενκ. τοῦ ἐνικοῦ **δτεν**, ἐν τῇ δοτκ. **δτεω**· ἐν τῇ πληθυντ. γενκ. **δτεων**, δοτκ. **δτέοισι**· οὐδ. πληθ. **άσσα**.

δ') Ἡ ῥωτηματικὴ ἀντωνυμία **τίς** ἔχει γενκ. **τεῦ**, δοτκ. **τέω** καὶ **τίνι**· πληθ. **τέων**, δοτκ. **τέοισι**· τοὺς αὐτοὺς τύπους (ἄλλ' ἐγκλιτικούς) ἔχει καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία.

Δ'. ΡΗΜΑΤΑ

Αὔξεις.

α') Οἱ παρατατικοὶ εἰς **-σκον** καὶ **-σκόμην** τῶν θαμιστικῶν ρημάτων δὲν λαμβάνουν αὔξησιν οὔτε συλλαβικὴν οὔτε χρονικὴν: **φεύγεσκον**, **ἄγεσκον**, **ποιέεσκον**, **ὀδυρέσκετο**· καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντλ. ἔλλείπει πολλάκις ἡ συλλαβικὴ αὔξησις: **δέδοκτο**, **καταλέλειπτο**.

Τὰ ρήματα **βούλομαι**, **δύναμαι** καὶ **μέλλω** ἔχουν ε.

β') Ἡ χρονικὴ αὔξησις παρὰ τισι ρήμασιν ἔλλείπει πάντοτε, ὡς **ἀγινέω**, **ἀμείβομαι** κ.ἄλ., ἰδίως παρὰ πᾶσι τοῖς ἀπὸ **αι**, **αν**, **ει**, **ευ** καὶ **οι** ἀρχομένοις ρήμασι.

γ') Ὁ παρατατικὸς τοῦ **ὀρέω** (= ὀράω) ἀπαντᾷ **ὥρων**.

Καταλήξεις.

α') Μένουσιν ἀσυναίρετοι αἱ καταλήξεις **-αο**, **-εαι**, **-εο** (ἡ τελευταία συναιρεῖται μόνον εἰς **ευ**): **ἐργάσαο**, **οὔχεαι**, **ἐγένεο**. ᾠσαύτως ἡ **-εω** ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ παθ. ἀορίστου (**αἰρεθέω**, **αἰρεθέωμεν**) καὶ τοῦ ἀορ. β' ἐνεργ. (**θέω**, **θέωμεν** κτλ.)· ὁμοίως ἡ **-εω** καὶ **-εομεν** ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ὑγρολήκτων ρημάτων (**σημανέω**, **σημανέομεν**).

β') Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντ. ἔχει τὰς καταλήξεις **-εα**, **-εας**, **-εε**, **-εατε**: **ἐώθεα**, **ἐώθεας**, **ἐώθεε**, **ἐώθεατε**.

γ') Ἀντὶ τῶν καταλήξεων **-νται** καὶ **-ντο** ἀπαντοῦν **-αται** καὶ **-ατο**

1) ἐν τῷ παθ. παρακμ. καὶ ὑπερσυντλ. (*ἀπίκατο* = ἀφιγμένοι ἦσαν, *ἐτετάχατο, τετύφαιται, ἐσκευάδεται, δεδέχεται*). 2) ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ παθ. ἐνεστώτος καὶ παρακτ. τῶν εἰς -μι ρημάτων (*τιθέσθαι, ἰστέσθαι, δυνέσθαι, ἐδεικνύσθαι, ἐκέσθαι*). 3) ἐν τῇ εὐκτικῇ (*γενοίεσθαι, ἀγοίεσθαι*).

Συνηρημένα.

α') Τὰ εἰς -έω μένουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσυναίρετα: *καλέω, καλέεις, καλέης, καλέοιμι, κάλεε, καλέειν* κτλ. Ἀλλὰ καὶ *δεῖν, δεῖν*, παρακτ. ὅμως *ἔδεε*.

Πολλάκις τὸ -εο συναιρεῖται εἰς -εϋ: *ποιεῦσι, ποιεύμενος, ἐποιεῦντο*.

Ἡ κατάληξις τῆς προστακτικῆς -εσο βραχύνεται εἰς -εο: *ἡγέο, λυπέο, ποιεό* καὶ ἡ -εσαι εἰς -σαι: *φοβέαι*.

β') Τὰ εἰς -αω συναίρουσιν ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ· εἰς τινα ὅμως ῥήματα εἰς -αω τὸ α πρὸ ἐπομένου ο ἐξασθενεῖται εἰς ε: *ὀρέω, ὀρέων, φοιτέω, εἰρωτέω, ὀρέομεν*, κτλ. Εἰς τὸ *χράομαι* τὸ -αω πανταχοῦ γίνεται -εω (*χρέωνται, χρεώμενος*), τὸ δὲ -αι, -αι τοῦναντίον εἰς ᾱ (*χρᾶται, χρᾶσθαι*). Ἀλλὰ *χρεὸν* ἀντὶ *χρεών*.

γ') Καὶ τὰ εἰς -οω συναίρουσιν ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ, διαφέρουν μόνον ὅτι ἀντὶ τοῦ -ου ἔχουν καὶ -εϋ (*ἐδικαίεϋ, ἀξιεῦμεν, ἀξιεῦσι*).

Ρήματα εἰς -μι.

Τὰ εἰς -μι ῥήματα ἔχουν τύπους τινὰς κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς -αω, -εω, -οω καὶ -ύω: *τιθεῖ, ἐξεῖ, ὑποθέοιτο, διδοῖ, ἐδείκνυε*. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ τίθημι ἀπαντᾷ *τιθεῖσι*, ὁ παρακτ. *ἐτίθεα, ἐτίθεις, ἐτίθει*.

Τοῦ εἶμι τὸ β' ἐν. πρόσ. εἶναι *εἶς*, τὸ α' πληθ. *εἰμέν*· ἡ ὑποτακτ. *ἔω, ἦς, ἦ* καὶ *ἔωσι, ἦ* μετχ. *ἔών, ἐοῦσα, ἐόν*· ὁ παρακτ. *ἔα* καὶ *ἔατε*, πολλάκις *ἔσκε, ἔσκον* καὶ *ἦν*.

Τὸ εἶμι σχηματίζει τὸν παρακτ. *ἦια, ἦιε* καὶ *ἦισαν*· οὕτω καὶ τὰ σύνθετα.

Ἀνώμαλά τινα ῥήματα παρ' Ἡροδότῳ.

1. αἰρέω, παρκμ. ἀραίρηκα, ἀραίρημαι.
2. εἶπα, ἀπαρέμφ. εἶπαι, μτχ. εἶπας· εἶπασθαι. Παθ. ἄορ. α' εἰρέσθην, μτχ. ἐηθείς· μέλλ. παθ. εἰρήσεται (ἀντὶ ἐηθήσεται).
3. ἔημι, ἐκ τοῦ ἀπλήμι· ἀπίεσαν, ἀπειμένος, ἀπειτο, ἀπείθη· ἐκ τοῦ ἀνλήμι· ἀνειμένος· ἐκ τοῦ μετήμι· μεμετιμένος, μετείθη.
4. λαγχάνω, μέλλ. λάξομαι, παρκμ. β' λέλογχα.
5. λαμβάνω, μέλλ. λάμψομαι, παρκμ. λελάβηκα, λέλαμμαι (διαλελαμμένος), ἐλάμφθην.
6. οἶδα, οἶδας, οἶδε, ἴδμεν (καὶ οἶδαμεν), ἴστε, οἶδασι (καὶ ἴσασι). Ὑποτ. εἰδέω, εὐκτ. εἰδείην, παρατκ. ἦδεα, ἦδεε - ἦδέατε, ἦδесαν. Μέλλ. εἰδήσω.
7. οἶκα (ἀττ. ἔοικα), οἶκε, οἶκασι, οἰκώς, οἰκός.
8. ὀράω, ὀπωπα, ὀπώπειν. Παρατκ. ὤρων.
9. φέρω, ἥνεια, ἐνεῖκαι, ἥνειαμήν, ἐνήνειγμαι, ἥνείχθην (ἐνείχθεις).

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

BIBLION ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. 1. *ιστορίη* ἔρευνα. — *ἀπόδεξις* = ἀπτικῶς ἀπόδειξις ἔκ-
θεσις· *Ἡροδότου ιστορίης ἀπόδεξις* ἦδε (δηλ. ἐστὶ) ὁ Ἡρόδοτος
ἐκθέτει ἐδῶ τὰς ἐρεῦνας του. — ὥς, τελκ. — *τὰ γενόμενα ἐξ* = *τὰ*
ποιηθέντα ὑπὸ. — *ἐξίτηλος γίνομαι* λησμονοῦμαι. — *θωμαστιά* =
ἄττ. *θαυμασιά*. — *Ἑλλησι - βαρβάροισι*, δτκ. ποιητικοῦ αἰτίου εἰς
τὸ ἀποδεχθέντα (= ἄττ. ἀποδειχθέντα) πραχθέντα. — *ἀκλεῆς γί-*
νομαι παραμένω ἄδοξος, δὲν ἐξυμνοῦμαι. — *τά τε ἄλλα καὶ* ἐκτὸς δὲ
τούτων (ἐκθέτει) καί.

νυν = ἄττ. *τοίνυν*. — *διαφορὰ* διένεξις, ἔχθρα. — *ἐπὶ τήνδε*
τὴν θ., δηλ. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. — *τὸν* = ἄττ. *ὄν*. — *ναυτι-*
λίη τὸ ταξιδεύειν μὲ πλοῖα, θαλασσοπλοῖα. — *ἐπιθέσθαι*, ἐκ τοῦ
φασί· ἐπιτίθεμαί τινι ἐπιδίδομαι εἰς τι, ἐπιχειρῶ τι. — *ἀπαγινέω*
ἐξάγω, μετακομίζω. — *φορτία* ἐμπορεύματα. — *τῇ ἄλλῃ* ἀλλαχοῦ, εἰς
ἄλλα μέρη. — *καὶ δὴ καὶ* καὶ προσέτι. — *ἅπασι* εἰς ὅλα. — *πολίων*
= ἄττ. *πόλεων*.

διατίθεσθαι, τὸ ἀρμφ. τοῦτο — καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα — ἐκ
τοῦ *φασί· διατίθεμαι* ἐκθέτω πρὸς πώλησιν, πωλῶ. — *ὁ φόρτος* =
τὰ φορτία. — *ἐξεμπόλημαί* (= ἄττ. *ἐξημπόλημαί*), πθτκ. πρκμ. τοῦ
ἐξεμπολῶ πωλῶ ἐντελῶς, ξεπουλῶ. — *σφι* (= ἄττ. *σφίσι*), δτκ. τοῦ
ποιητικοῦ αἰτίου. — *οἱ* = *αὐτῇ*. — *Ἰοῦν* = ἄττ. *Ἰώ*. — *θυμός μοι*
ἐστὶ τινος ἐπιθυμῶ τι, μοῦ ἀρέσει τι. — *διακελεύονται* ἐνθαρρύνει
ὁ εἰς τὸν ἄλλον. — *πλεῦνες* = ἄττ. *πλέονες*. — *ἐσβαλομένους* ἀφοῦ
ἔβαλαν (οἱ Φοίνικες αὐτὰς) μέσα. — *νέα* = ἄττ. *ναῦν*. — *ἐπ' Αἰγύ-*
πτου πρὸς (κατὰ) τὴν Αἴγυπτον.

Κεφ. 2. ἄρχω τινὸς κάμνω ἀρχήν τινος. — οὐκ ἔχω (μετ' ἀπρηφ.) δὲν ἡξεύρω νά. — φασί, οἱ Πέρσαι. — προσέχω προσεγγίζω εἰς τινα τόπον, ἀράζω. — καταπλώσαντας = ἅττ. καταπλεύσαντας. — μακροὶ νῆες ἐκαλοῦντο τὰ πολεμικὰ πλοῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς στρογγύλας ναῦς (τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα). — Αἶα, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Κολχίδος, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὰ Α. παράλια τοῦ Εὐξεινίου Πόντου. — Φᾶσις ποταμὸς ὁ σημερινὸς Ριδὸν ἐν Καυκάσῳ. — ἐνθεῦτεν = ἅττ. ἐντεῦθεν. — ἀπίκατο = ἅττ. ἀφιγμένοι ἦσαν. — τᾶλλα, δηλ. τὴν ἀρπαγὴν τοῦ χρυσομάλλου δέρατος. — δίκη (ἢ δίκαι) ἱκανοποίησις. — ὑποκρίνομαι = ἅττ. ἀποκρίνομαι. — ὦν = ἅττ. οὖν.

Κεφ. 3. δευτέρῃ γενεῇ, τρεῖς γενεαὶ ἀποτελοῦν ἑκατὸν ἔτη. — Ἀλέξανδρος, τιμητικὸν ὄνομα τοῦ Πάριδος. — ἐπίσταμαι, παρ' Ἡροδότῳ πολλάκις: νομίζω, φρονῶ. — τοὺς δέ, δηλ. τοὺς Τρῶας. — προῖσχομένων, δηλ. αὐτῶν, τῶν ἀγγέλων· προῖσχομαι ἰσχυρίζομαι. — προφέρω τι ὡς ἀναφέρω (προβάλλω) τι λέγων ὅτι. — ἐκδόντες, δηλ. τὴν Μήδειαν· ἐκδίδωμι παραδίδω. — ἀπαιτεόντων, δηλ. τῶν Κόλχων. — βουλοῖατο = ἅττ. βούλονται.

Κεφ. 4. εἶναι, ἐκ τοῦ λέγουσι (Πέρσαι). — αἰτίους, δηλ. τῆς διαφορῆς. — σφέας, δηλ. τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας.

Κεφ. 5. ἐοῦσαν = ἅττ. οὔσαν. — ἐρέων = ἅττ. ἐρῶν. — κως = ἅττ. πως. — ὑπάρχω (μετὰ γνκ.) κάμνω ἀρχήν τινος, ἀρχίζω τι. — προβαίνω ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου προχωρῶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διηγήσεώς μου. — ἐπεξέρχομαι τι ἐξετάζω τι ἐν λεπτομερείᾳ, διηγοῦμαι περὶ τινος. — ἐπ' ἐμεῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου. — οὐδαμὰ οὐδόλως, οὐδέποτε. — μένω ἐν τωῦτῳ (= ἐν τῷ αὐτῷ) διαμένω εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν. — ἐπιμιμνήσκομαι (μετὰ γνκ.) κάμνω μνεῖαν τινός.

Κεφ. 6. Ἀλυάττεω, ὁ Ἀλυάττης ἐβασίλευσε τῶν Λυδῶν ἀπὸ τοῦ 617 - 560 π.Χ. — ἐντὸς Ἀλυσ ἐντεῦθεν τοῦ Ἀλυσ (ὅταν παρατηρῇ τις ἐκ τῆς Ἰωνίας)· ἐπομένως: πρὸς Δ. τοῦ Ἀλυσ. — ἐξιεῖ = ἅττ. ἐξίησι ἐκβάλλει. — τῶν, καθ' ἑλξιν ἀντί: τοὺς = ἅττ. οὓς.

ἴδμεν = ἄττ. ἴσμεν (τοῦ οἶδα). — καταστρέφομαι ὑποτάσσω. — ἀπαγωγή πληρωμή· ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ὥστε νὰ πληρῶνουν φόρον. — προσποιοῦμαι καθιστῶ, κάμνω.

Κεφ. 28 - 29. ἐπιγίνομαι, ἐπὶ χρόνον: παρέρχομαι. — οἰκῆμαι (πθτκ. πρκμ.) = οἰκῶ. — ὑπ' ἐωυτῷ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του. — σοφιστῆς σοφός. — ὥς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, νὰ συναφθῇ μὲ τὸ ἀπικνέονται (ιστρκ. ἐνεστώς): ἤλθον, ὅποτεδήποτε καὶ δι' οἵανδήποτε αἰτίαν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἤρχετο· κατ' ἔννοιαν: ἤλθον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ διὰ διαφόρους αἰτίας. — κατὰ πρόφασιν θεωρήεις· ἐπὶ προφάσει νὰ ἴδῃ (ἐπισκεφθῇ) διαφόρους τόπους. — ἵνα δὴ πράγματι ὁμῶς ἵνα. — τῶν, καθ' ἕλξιν ἀντί: τοὺς. — (τὸ) ὄρκιον ὄρκος.

Κεφ. 30. ὦν = ἄττ. οὖν. — Ἀμασιν, βασιλέα τῆς Αἰγύπτου (570 - 526). — τὰ βασίλεια τὰ ἀνάκτορα. — μετὰ δὲ (ἐπιρρ.) μετὰ δὲ ταῦτα. — ὄλβιος, ἐπὶ προσ.: εὐδαίμων, εὐτυχής· ἐπὶ πραγμ. κατ' οὐδ. γένος ἐν τῷ πληθ.: ὄλβια πρόξενα εὐδαιμονίας. — σκεπόμενον, τοῦ σκοπῶ παρατηρῶ. — ὥς, αἰτλγκ. — οἷ = αὐτῷ. — κατὰ καιρὸν ἐστι εἶναι εὐκαιρία. — εἴρετο = ἄττ. ἤρετο. — λόγος φήμη. — πολλὸς = ἄττ. πολὺς. — πλάνη περιπλάνησις. — φιλοσοφῶ ἐπιδιώκω τὴν κτῆσιν γνώσεων: ἐπιθυμῶ νὰ πλουτίσω τὰς γνώσεις μου. — ἐπέρχομαι γῆν πολλὴν ἐπισκέπτομαι πολλὰ μέρη. — ἡμερος ἐπιθυμία. — ἐπειρέσθαι = ἐρέσθαι.

ὑποθωπεύω κολακεύω. — τὸ ἐδν (= ἄττ. τὸ δν) ἡ ἀλήθεια. — ἀποθανυμάζω τι ἐκπλήττομαι διὰ τι. — ἐπιστρεφώς = ἄττ. ἐπιστρεφῶς μὲ ζωηρότητα. — κοίη = ἄττ. ποία (ὥς ἐπίρρ.) πῶς. — τοῦτο μὲν... τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ. — εὖ ἦκω εἶμαι καλά, ἀκμαῶ. — ἐκγίνομαι (μετὰ δτκ.) γεννῶμαι εἰς τινα. — εὖ ἦκω τοῦ βίου (= τοῦ βιότου, τῶν χρημάτων) καλῶς ἔχω ὥς πρὸς τὴν περιουσίαν, ἔχω σημαντικὴν περιουσίαν, εὐπορῶ. — ὥς τὰ παρ' ἡμῖν (δηλ. ἐστι) σχετικῶς πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν· κατ' ἔννοιαν: τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἰδικὴν μας ἀντίληψιν. — πρὸς τοὺς ἀστυγ., πιθανῶς τοὺς Μεγαρεῖς. — κάλλιστα ἐνδόξως. — αὐτοῦ, τῇ (= ἄττ. ᾗ) ἐκεῖ, ὅπου.

Κεφ. 31. εἶπας = ἄττ. εἰπών. — προετρέψατο τὸν Κ., δηλ. εἰρωτᾶν. — ἐπειρώτα, ὑπκμ. : ὁ Κροῖστος. — πάγχυ = ἄττ. πάνυ πάντως, χωρὶς ἄλλο. — δευτερεῖα φέρω λαμβάνω τὴν δευτέραν θέσιν (τῆς εὐδαιμονίας). — γῶν = ἄττ. γοῦν τοῦλάχιστον. — βίος = βίωτος (κεφ. 30). — ὑπῆν = ὑπῆρχε. — ἀεθλοφόρος ὁ ἀποκομίζων τὸ βραβεῖον, νικητὴς (εἰς ἀγῶνα). — ὀρετῇ = ἄττ. ἐορετῇ. — ζευγος ἄμαξα συρομένη ὑπὸ δύο βοῶν. — ἰρὸν = ἄττ. ἰερόν. — ἐν ὥρῃ ἐγκαίρως. — ἐκκλήσθαι ἐμποδίζομαι· ἐκκληιόμενοι τῇ ὥρῃ ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον καιρὸν νὰ περιμένουν. — ζεύγλη τὸ καμπύλον μέρος τοῦ ζυγοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζώου. — σφι ὑπ' αὐτῶν. — διακομίζω μεταφέρω.

διέδεξε = ἄττ. διέδειξε· διαδείκνυμι δεικνύω φανερά. — ἐν τούτοις διὰ τούτων : διὰ τούτου, τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς αὐτούς. — ζῶειν = ἄττ. ζῆν. — μακαρίζω τινός τι μακαρίζω τινὰ διὰ τι. — οἶων τέκνων = ὅτι τοιοῦτων τέκνων. — ἐκύρησε, τοῦ κυρέω τυγχάνω. — φήμη ἐπαινετικοὶ λόγοι. — ἀντίον ἀπέναντι. — μιν αὐτήν. — ἐν τέλει τούτῳ (δηλ. τοῦ βίου) ἔσχοντο προσεκολλήθησαν (ἔμειναν) εἰς τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των : εὖρον τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των.

Κεφ. 32. σπερχθεῖς ὀργισθεῖς· τοῦ σπέρχομαι. — τοι = ἄττ. σοι (δτικ. τοῦ ποιητικ. αἰτίου). — ἀπορρίπτω ἐς τὸ μηδὲν θεωρῶ ὡς μηδαμινὸν πρᾶγμα, περιφρονῶ. — ποιῶ τινα ἄξιόν τινος θεωρῶ τινα ἄξιον νὰ συγκριθῇ μέ τινα. — ταραχώδης ἀγαπῶν νὰ ταράττη. — οὔρος = ἄττ. ὄρος ὄριον. — ζόη = ἄττ. ζωή. — προτίθηνι θέτω. — ἡ ἐτέρη τῇ ἐτέρῃ ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. — τὸ παράπαν παντελῶς· συχνὰ μετ' ἀρνήσεως : τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδόλως.

πάν ἐστι ἄνθρωπος συμφορῇ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἄνθρωπος εἶναι τύχη (παίγνιον τῆς τύχης) : πάν ὅ,τι εἶναι, ἔχει καὶ πράττει ὁ ἄνθρωπος, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τύχης. — μέγα (ἐπίρρ.) πολύ, ὑπερβολικά. — ἐκεῖνο, τὸ εἶρεό (= ἄττ. ἥρου) με = ὄλβιον εἶναι. — οὐκω = ἄττ. οὐπω. — αἰὼν βίος. — οὐ . . . τι οὐδόλως. — ὁ ἐπ' ἡμέρην ἔχων ὁ ἔχων τὸ καθημερινὸν διὰ νὰ ζήσῃ. — εἰ μὴ οἱ (= αὐτῶ) ἡ τύχη ἐπίσποιτο ἐκτός ἐὰν ἤθελεν ἔχει τὴν τύχην (κυρ. : ἤθελε τὸν παρακολουθήσει ἡ τύχη). — τελευτῶ εὖ τὸν βίον τελειώνω καλὰ τὴν ζωὴν μου. — χρῆμα πρᾶγμα. — κῆ = ἄττ. πῆ πῶς. — ὑποδείκνυμι ὄλβον

δεικνύω μικράν τινα ἀκτῖνα εὐτυχίας. — *πρόρριζος* ἐκ τῆς ρίζης, καθ' ὁλοκληρίαν.

Κεφ. 33. *οὕτως* (= ἄττ. *οὕτως*) κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδό-
λως. — *χαρίζομαι τινι* λέγω εὐάρεστον εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα. —
οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τινα θεωρῶ τινα ἀνάξιον λόγου, περι-
φρονῶ τινα. — *ἀποπέμπομαι* ἀπομακρύνω ἀπὸ πλησίον μου. — *κάρτα*
λίαν, πολύ. — *ἀμαθὴς* ἀνόητος. — *μετεῖς* (= ἄττ. *μεθεῖς*), τοῦ *με-*
θίημι ἀφήνω κατὰ μέρος, παραβλέπω.

Κεφ. 86. *ἔσχον* κατέλαβον, ἐκυρίευσαν. — *ἄρξαντα ἔτεα τ.*, δηλ.
ἀπὸ τοῦ 560 - 546 π.Χ. — *χρηστήριον* χρησμός· εἰς τὸν Κροῖσον πρὸ
τῆς ἐκστρατείας του κατὰ τοῦ Κύρου εἶχε δοθῇ ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν
Δελφῶν ὁ ἐξῆς διφορούμενος χρησμός· *ἦν στρατεύηται ἐπὶ Πέρ-*
σας, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. — *καταπαύω* καταλύω. — *συννή-*
σας, τοῦ *συννέω* συσσωρεύω. — *πυρὴ* ξύλα πυρᾶς. — *πέδαι* δεσμά.
— *ἀκροθίνια* (χιτῶν.) ὡς ἀπαρχὰς τῶν λαφύρων. — *ταῦτα*, καθ' ἑλ-
ξιν ἀντί· *τούτους* (δηλ. τοὺς 14 Λυδοὺς καὶ τὸν Κροῖσον). — *κατα-*
γίζω (= ἄττ. *καθαγίζω*) ἀφιερώνω. — *διεφ* = ἄττ. *διφ*· ὅστις δὴ
ἓνας οἰοσδήποτε. — *ἐπιτελῶ εὐχὴν* ἐκπληρῶ τάξιμον. — *δαίμων*
θεός. — *ῥύομαι τινά τινος* λυτρώνω, σφίζω τινὰ ἀπὸ τι.

ἐσέρχεται τινί τι ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος κάτι τι. — *οἱ* ὑπ'
αὐτοῦ (τοῦ Σόλ.). — *σὺν θεῷ* κατὰ θεῖαν ἔμπνευσιν. — *ἄρα* λοιπόν.
— *προσίσταται τινά τι* = *ἐσέρχεται τινί τι*. — *ὥς-μιν προσσιτῆ-*
ναι, ἐν πλαγίῳ λόγῳ κεῖται οὐχὶ σπανίως παρ' Ἡροδότῳ μετὰ χρο-
νικὸν σύνδεσμον ἀπαρέμφατον· καθὼς-τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν. —
ἀνενεικάμενον = ἄττ. *ἀνενεγκάμενον*· ἀναφέρομαι ἐκ βάθους ἀνα-
πνέω. — *ἐκ*, ἐδῶ κεῖται χρονκ.: ὕστερα ἀπὸ. — *τίνα τοῦτον* = *τίς*
οὗτος εἴη, *δν*. — *καὶ τοὺς* = *καὶ τούτους*. — *τέως* ἐπὶ τινα χρόνον.
— *μετὰ δέ*, βλ. κεφ. 30. — *ὥς*, αἰτλγκ. — *τὸν ἀν...* *ἐλθεῖν* = (τοῦ-
τον ἐπικαλέομαι), *τὸν* (= *δν*) *πᾶσι τυράννοισι ἐς λόγους ἐλθεῖν*
προετίμησα ἂν *μεγάλων χρημάτων* ἐκείνων, τοῦ ὁποίου μίαν συνδιά-
λεξιν μὲ ὅλους τοὺς βασιλεῖς ἤθελον θεωρήσει ὑπερτέραν πολλῶν χρη-
μάτων. — *ἄσημος* ἀσαφής. — *τὰ λεγόμενα* τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι του.
— *λιπαρῶ* ἐπιμόνως παρακαλῶ. — *δχλος* ἐνόχλησις. — *ἀρχὴν* (ἐπίρρ.)

κάποτε. — ἀποφλαυρίζω ἐξευτελίζω, περιφρονῶ. — οἷα δὴ εἶπας = εἶπας οἷα δὴ εἶπεν ἀφοῦ εἶπεν ὅτι εἶπεν (δηλ. ; βλ. κεφ. 32). — ὥς τε = καὶ ὥς· ἐκ τοῦ ἔλεγε. — τῇ (= ἀττ. ῆ) ὅπως, καθώς. — οὐδέν τι οὐδόλως. — ἐς ἐωυτὸν ἀναφορικῶς πρὸς αὐτὸν (δηλ. τὸν Κροῖσον). — λέγων, ὁ Σόλων. — παρὰ σφίσι αὐτοῖσι κατὰ τὴν κρίσιν των.

ἀμμένης (= ἀττ. ἡμμένης), πθικ. προκμ. μετχ. τοῦ ἄπτω. — τὰ περιέσχατα τὰ πέριξ κάτω μέρος. — μεταγινώσκω μεταβάλλω γνώμην, μετανοῶ. — ἐννόσαντα = ἀττ. ἐννοήσαντα· ἐννοῶ σκέπτομαι. — τίσις τιμωρία, ἐκδίκησις (τῶν θεῶν). — ἐπιλέγομαι ἀναλογίζομαι. — ἔστι ἀσφαλῶς ἔχον = ἀσφαλῶς ἔχει = ἀσφαλές ἐστι. — τὴν ταχίστην (ὁδὸν) τάχιστα. — καὶ τοὺς π. = καὶ τούτους π.

Κεφ. 87. ὥρα = ἀττ. ἐώρα. — καταλαμβάνω «σταματῶ», ἐμποδίζω. — ἐπιβῶσασθαι (= ἀττ. ἐπιβοήσασθαι), τοῦ ἐπιβοῶ. — κεχαρισμένος εὐάρεστος, εὐπρόσδεκτος. — τὸν μὲν = τοῦτον μὲν. — ἐκ, χρονικῶς· πρβλ. κεφ. 86 «ἐκ πολλῆς ἡσυχίης». — συντρέχω συναθροίζω, συσσωρεύομαι. — ἐξαπίνης ἑξαφνα. — καταρρήννυται χειμῶν γίνεται μεγάλη κακοκαιρία. — λάβρος ὀρμητικός. — ὕει ὕδατι πίπτει βροχή. — ἀνέγνωσα (ἀόρ. α' τοῦ ἀναγινώσκω) ἔπεισα. — αἷτιος ὁ Ἑλλ. θεός, ὑπαινίσσεται τὸν χρησμόν, περὶ τοῦ ὁποίου βλ. κεφ. 86. — ἐπασίρας = ἀττ. ἐπάρας· ἐπαίρω παρακινῶ, προτρέπω. — κου = ἀττ. που ἴσως.

Κεφ. 88. κάτισε = ἀττ. καθῖσε (τοῦ καθίζω). — ἐν πολλῇ προμηθίᾳ ἔχω τινὰ ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει ἔχω τινά, σέβομαι, ἐκτιμῶ τινά.

Κεφ. 93. θώματα (= ἀττ. θαύματα) ἀξιοθαύμαστα πράγματα. — οὐ μάλα οὐδαμῶς, οὐδόλως. — πάρεξ (μετὰ γνκ.) ἐκτός, πλὴν, ἐξαιρέσει τινός. — Τμῶλος ὄρος ἐν Λυδίᾳ. — καταφέρομαι φέρομαι πρὸς τὰ κάτω. — ψῆγμα (χρυσοῦ) κόνις χρυσοῦ. — πολλὸν = ἀττ. πολύ. — παρέχομαι ἔχω. — χωρὶς = πάρεξ. — Ἀλυάττεω, βλ. κεφ. 6. — σῆμα τάφος, μνημεῖον. — κρηπὶς βάσις, θεμέλιον. — τὸ ἄλλο σῆμα τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ μνημεῖου.

Κεφ. 94. νόμος συνήθεια, ἔθιμον. — *χρέωνται* = ἄττ. *χρῶνται*. — *τῶν ἰδμεν*, βλ. κεφ. 6. — *κάπηλος* μικρόμπορος, μεταπράτης. — *παιγνία* παιγνίδιον. — *κατεστεώσας* (= ἄττ. *καθεστῶσας*) συνήθεις, ἐν χρήσει. — *ἐξεύρημα* ἐφευρέσις. — *Τυρσηνία* = *Τυρρηνία*. αὕτη — καλουμένη καὶ Ἑτρουρία — χώρα κατὰ τὰ δυτικά τῆς μέσης Ἱταλίας ἀνταποκρινομένη περίπου πρὸς τὴν σημερινὴν Τοσκάνην.

Μάνεω, ὁ Μάνης καὶ ὁ Ἄτης μυθικοὶ βασιλεῖς τῶν Λυδῶν. — *τέως*, βλ. κεφ. 86 (ἐν σελ. 104). — *διάγω λιπαρῶν* ζῶ με ὑπομονήν, ὑπομένω. — *ὥς οὐ παύεσθαι* ἀφοῦ δὲν ἔπαυεν· περὶ τοῦ ἀπρμφ. μετὰ χρον. σύνδεσμον βλ. κεφ. 86 «ὥς - μιν προσστήναι». — *ἄκος*, εὖ (τό) θεραπεία. — *δίξημαι* ζητῶ. — *ἐπιμηχανῶμαι* μηχανῶμαι, ἐπινοῶ σχέδια ἐναντίον τινός. — *εἶδεα* = ἄττ. *εἶδη*. — *πεσσὸς* ψῆφος ὠσειδής, στρογγύλη ἢ ἄλλου σχήματος (κν. πέτρα, βόλι, ποῦ-λι). — *οἰκιεῦνται* = ἄττ. *οἰκειοῦνται*· *οἰκειοῦμαι* οἰκειοποιοῦμαι. — *ἡ μὲν ἑτέρη . . . ἡ δὲ ἑτέρη* ἡ μὲν μία . . . ἡ δὲ ἄλλη. — *σιτία* τροφαί. — *δυῶν* (= ἄττ. *δυοῖν*) *δέοντα* πλὴν δύο.

ἐπεῖτε (= ἄττ. *ἐπεὶ*) *δὲ οὐκ ἀνίεναι - ἀλλ' . . . βιάζεσθαι*, βλ. ἀνωτέρω «ὥς οὐ παύεσθαι». — *ἀνίημι* μετριάζω, παύω. — *βιάζομαι* στενοχωρῶ, πιέζω. — *διαίρω δύο μοῖρας Λυδῶν πάντων* χωρίζω ὅλους τοὺς Λυδοὺς εἰς δύο μοῖρας (μέρη). — *ἐπὶ μονῇ* διὰ νὰ μένη (ἐν Λυδίᾳ). — *ἐπὶ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρῶν* = *ἐπὶ ταύτῃ τῶν μοιρῶν, ἣ ἐλάγχχανε*. — *ἡ μοῖρα λαγχάνει μένειν* πίπτει ὁ κλη-ρος εἰς τὴν μοῖραν νὰ μένη. — *προστάσω ἐμαυτὸν ἐπὶ τινι τάσσω* τὸν ἑαυτόν μου νὰ εἶναι ἀρχηγὸς (ἐπὶ) τινος. — *ἐπὶ δὲ τῇ . . .* = *ἐπὶ δὲ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρῶν ἀπαλλάσσεσθαι τὸν βασιλέα* προστάσσειν τὸν ἐωυτοῦ παῖδα· ἀπαλλάσσομαι ἀναχωρῶ. — *ἐξιέναι*, ἐκ τοῦ *λαχόντας*. — *μηχανῶμαι* κατασκευάζω. — *χρηστὸς* χρήσιμος. — *ἐπιπλά* σκεύη. — *κατὰ ζήτησιν* διὰ νὰ ζητήσουν. — *βίος* πόρος ζωῆς. — *ἐς δ' ἕως* ὅτου. — *παραμείβομαι* παραπλέω. — *Ὀμβριοὶ ἢ Ὀμβροὶ* λαὸς τῆς Ἱταλίας κατὰ τὰ Β. τοῦ Ἀπεννίνου ὄρους. — *τὸ μέχρι τοῦδε* ἕως τὴν σήμερον. — *ἐπὶ τοῦ παιδὸς* ἀπὸ τοῦ υἱοῦ. — *ἀνάγω* φέρω (διὰ θαλάσσης εἰς τινὰ τόπον). — *ποιοῦμαι τὴν ἐπωνυμίαν* λαμβάνω τὴν ἐπωνυμίαν.

Κεφ. 131. *ἐν νόμῳ ποιεῦμαι* θεωρῶ (ὥς) νόμιμον, συνη-

θίζω. — *νηοὺς* = ἅττ. *ναοὺς*. — *μωρίην ἐπιφέρω τινὶ* ἀποδίδω μωρίαν εἰς τινα, θεωρῶ τινα μωρόν. — *ὥς μὲν* (= γε) *ἐμοὶ δοκεῖν*, τὸ ἀπρμφ. ἀπολύτως: καθὼς ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω. — *ἀνθρωποφυῆς* ἀνθρωπόμορφος. — *κατὰ περ* = ἅττ. *καθ' ἅπερ* ἀκριβῶς ὡς (ὅπως). — *νομίζω* ἔχω τὴν συνήθειαν. — *ἔρδω* πράττω· *ἔρδω θυσίας* προσφέρω θυσίας. — *Δία*, ὑπὸ τὸν Δία ἔννοεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν ὑπέρτατον θεὸν τοῦ φωτὸς παρὰ τοῖς Πέρσαις Ἀχουρα Μασδά. — *ἡλίφ*, δηλ. τῷ Μίθρα. — *ἐπιμανθάνω* μανθάνω μετὰ ταῦτα. — *Οὐρανίη*, ἐπώνυμον τῆς Ἀφροδίτης· τὸ περσικὸν ὄνομα ταύτης τῆς θεᾶς ἦτο Ἀναΐτις.

Κεφ. 132. *ἥδε κατέστηκε* εἶναι τοιαύτη, γίνεται ὡς ἐξῆς. — *ἀνακαίουσι* ἀνάπτουν (δηλ. ἐπὶ τῶν βωμῶν). — *οὐ σπονδῇ... οὐλῇσι*, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἑλλήνας. — *στέμματα* στέφανοι. — *ὄλαι* χονδροαλεσμένα κριθαί (διὰ τῶν ὁποίων ἐπασπαλίζετο — παρ' Ἑλληνισιν — ἡ κεφαλὴ τοῦ θύματος πρὸ τῆς θυσίας). — *τῶν δέ...* = ὡς ἂν (= *ὅταν*) *θέλῃ τις θύειν ἐκάστῳ τούτων* (τῶν θεῶν). — *καλῶ* ἐπικαλοῦμαι. — *ὁ τιήρης* = *ὁ τιάρης* ἢ ἡ *τιάρα* κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φερόμενον παρὰ τῶν ἀρχαίων Περσῶν εἰς ἐπισήμους ἰδίᾳ περιστάσεις. — *ἐστεφανωμένος τὸν τιήρη μυρσ. μ.*, κατὰ ταῦτα παρὰ Πέρσαις μόνον ὁ θυσιάζων ἔφερε στέφανον καὶ τοῦτον ὅχι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γυμνῆς — ὡς ἐφέρετο παρ' Ἑλλήσιν —, ἀλλὰ περὶ τὴν τιάραν. — *οὐ οἱ* = *οὐκ οἱ* (= *αὐτῷ*). — *ἐγγίνεται* (ἀπρόσ.) ἐπιτρέπεται. — *ἐωυτῷ... ἰδίῃ* = ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ *ἰδίῃ ἐωυτῷ μούνῳ*· ἀρῶμαι εὖχομαι. — *ὁ δὲ* = ἀλλά. — *γίνομαι ἐν* περιέχομαι (περιλαμβάνομαι) εἰς. — *ἐπεὰν* = ἅττ. *ἐπ' ἂν*. — *διαμιστύλλω κατὰ μέρη* κόπτω εἰς τεμάχια. — *ἱρήιον* = ἅττ. *ἱερεῖον*. — *ἔψω* βράζω. — *ὑποπάσσω* πάσσω (σκορπίζω, στρώνω) ὑποκάτω. — *ποίη* = ἅττ. *πόα* χλόη, χόρτον. — *ἀπαλὸς* τρυφερός. — *τριφυλλον*, τὸ νῦν λεγόμενον «τριφύλλι». — *ἔθθηκε* (γνωμκ. ἄόρ.) *ῶν*, ὁ Ἡρόδ. πολλάκις συνδέει τὸν γνωμικὸν ἄόρ. μετὰ τοῦ *ῶν* (= *οὗν*), ὅταν θέλῃ νὰ δηλώσῃ τὴν ἐνέργειαν ὡς ταχέως ἐπακολουθοῦσαν: ἔπειτα θέτει. — *διατίθηναι* διευθετῶ. — *μάγος*, οὗτω παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐκαλεῖτο ὁ ἱερεὺς. — *ἐπαιίδω* (= ἅττ. *ἐπάδω*) ψάλλω. — *ἐπαιοιδῇ* (= ἅττ. *ἐπωδῇ*) ὕμνος, προσευχή. — *οἶην... τὴν ἐπαιοιδήν*, κατ' ἔννοιαν: ὅπως ὀνομάζουν ἐκεῖνοι τὸν

ὕμνον (αὐτόν)· ἐν τούτῳ τῷ ὕμνῳ, δηλ. *τῇ θεογονίᾳ*, ἐγίνετο ἐπὶ κλησίς ὅλων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων. — *ἐπέχω* περιμένω. — *ἀποφέρωμαι* λαμβάνω μαζί μου. — *χρᾶται* (αὐτοῖς) ὅ,τι μιν λόγος αἰρᾷ μεταχειρίζεται αὐτὰ κατὰ τὸ δοκοῦν (κυρ.: εἰς ὅ,τι τὸν πείσῃ εἰς οἵοσδήποτε λόγος).

Κεφ. 133. *τῇ* (= ἄττ. *ῆ*), δτκ. χρονκ. — *πλέω* = ἄττ. *πλείω*. — *δαίς*, *δαιτὸς* συμπόσιον. — *τῶν ἄλλων* = *ἡ ἐν τῇσι ἄλλῃσι ἡμέρησι*. — *δικαιῶ* κρίνω δίκαιον. — *εὐδαίμων* πλούσιος. — *προτιθέαται* = ἄττ. *προτίθενται*. — *ὄλος* ὁλόκληρος, ἀκέραιος. — *ὀπτὸς* ψητὸς. — *τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων* τὰ μικρὰ ζῶα, δηλ. πρόβατα καὶ αἴγες (κν.: γιδοπρόβατα). — *σίτος* (ἐν τῷ πληθ.: *τὰ σῖτα*) τροφή, φαγητόν. — *ἐπιφορήματα* πρόσθετα ἐδέσματα, τραγήματα μετὰ τὸ δεῖπνον (γλυκύσματα, καρύδια, ἀμύγδαλα, σῦκα κ.τ.τ.). — *ἀλῆς* εἰς ἐν ὅλον ἡθροισμένος, διὰ μιᾶς. — *σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι* ὅτι τρώγοντες (φαγητὰ) παύουν (μόνον) νὰ πεινοῦν (δὲν χορταίνουν). — *ἀπὸ δεῖπνον* μετὰ τὸ δεῖπνον. — *παραφορῶ* = *παραφέρω* φέρω καὶ θέτω ἔμπρὸς τινος, παραθέτω. — *ἐσθίοντας...* = *οὐκ ἂν παύεσθαι ἐσθίοντας*. — *κάριτα*, βλ. κεφ. 33. — *προσκέαται* = ἄττ. *πρόσκεινται*· *πρόσκειμαι* οἶνω εἶμαι ἔκδοτος εἰς τὸν οἶνον. — *ἄδη*, ἀόρ. τοῦ ἀνδάνω ἀρέσκω. — *νήφω* εἶμαι νηφάλιος, δὲν ἔχω πίνει οἶνον. — *προτιθεῖ* = ἄττ. *προτίθῃσι*. — *στέγαρχος* οἰκοδεσπότης. — *ἐν τοῦ* = *οὗ ἐν τῷ οἴκῳ*. — *μετιεῖσι* = ἄττ. *μεθιδᾶσι*· *μεθίημι* ἀφήνω κατὰ μέρος, ἀπορρίπτω. — *προβουλεύομαι* συζητῶ, συσκέπτομαι. — *ἐπιδιαγινώσκω* ἐκ νέου κρίνω, ἐξετάζω.

Κεφ. 134. *διαγινώσκω τινι* διακρίνω ἀπὸ τι. — *ὅμοιοι* τῆς αὐτῆς (κοινωνικῆς) θέσεως ἢ τάξεως. — *προσαγορεύω* χαιρετίζω. — *οὗτερος* = ὁ ἕτερος. — *ἀγεννῆς* ὁ ἐκ ταπεινῆς καταγωγῆς.

Κεφ. 135. *ἐκ πάντων ὑπὲρ πάντας* τοὺς ἀνθρώπους. — *ἀγχι* πλησίον. — *τοὺς δευτέρους*, δηλ. τοὺς γείτονας τῶν πλησίον οἰκούντων. — *κατὰ λόγον* κατ' ἀναλογίαν (τῆς ἀποστάσεώς των). — *προβαίνω* προχωρῶ. — *οἴκημαι*, βλ. κεφ. 28. — *ἐκαστάτω*, ὑπερθτκ. τοῦ ἐκὰς μακράν. — *μακρῶ* = *πολύ*. — *ἀντέχομαι τῆς ἀρετῆς* = *μετέ-*

χω τῆς ἀρετῆς. — νόμαια = νόμιμα (ἔθιμα). — προσίεμαι (παρα)-
δέχομαι. — ἀνδρῶν μάλιστα = ἐκ πάντων.

Κεφ. 136-137. ἀπὸ πενταέτεος (δηλ. παιδός), κατ' ἔννοιαν :
ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας. — ἀληθίζομαι = ἀληθεύω λέγω
τὴν ἀλήθειαν. — δίαιταν ἔχει = διαιτᾶται. — ἄση, κυρ. : κόρος,
ἀηδία· ἐδῶ : λύπη. — προσβάλλω προξενῶ. — νυν = τὸ νυν. — ἔρδω
τινὰ ἀνήκεστον πάθος πράττω εἰς τινὰ πράξιν, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀνε-
πανόρθωτος βλάβη : φονεύω τινά. — ὑπούργημα ὑπηρεσία, ἐκδούλευ-
σις. — θυμὸς ὀργή.

Κεφ. 138. ἄσσα = ἅτινα. — νενόμισμαι θεωροῦμαι. — ἀναγ-
καίη = ἀνάγκη. — ἐναπονίζω (μέσ. ἐναπονίζομαι) τι ἀπονίπτω,
ἐκπλύνω τι μέσα εἰς τι. — περιορῶ ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι.

Κεφ. 140. ἀτρεκέως μετὰ βεβαιότητος. — ὡς κρυπτόμενα ὡς
μυστικά. — σαφηνέως = σαφῶς. — νέκυσ = νεκρός. — ὄρνις ὄρνεον.
— ἔλκω σπαράσσω. — κατακηρῶ (-όω) περικαλύπτω (περιαλείφω)
μὲ κηρόν.

*ὁ δὲ βασιλεὺς ἔπειτα βασιλεὺς
καὶ δελεῖ τὰς ἀποικίας
ὅς περ ποτὶ τὴν πόλιν
να ἔρδῃ καὶ φονεύῃ*

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφ. 1. *τῆς* = ἅττ. *ἧς*. — *προεῖπε*, τοῦ προαγορεύω δημοσίᾳ παραγγέλλω, διατάσσω. — *νομίζω ὥς* θεωρῶ ὥς. — *στρατηλασίη* = *στρατεία*. — *ἐπικρατῶ τινος* εἶμαι κύριός τινος.

Κεφ. 2. *πρὶν ἢ* = ἅττ. *πρίν*. — *Ψαμμήτιχος* ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 663-609 π.Χ. — *γενοίαιτο* = ἅττ. *γένοιντο*. — *ἀπὸ τούτου (τοῦ χρόνου)* ἀπὸ τότε, ἔκτοτε. — *πόρον τούτου ἀνευρεῖν* ν' ἀνεύρη μέσον, διὰ νὰ μάθῃ τοῦτο (δηλ. τίνες ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων). — *ἐπιτεχνῶμαί τι* μηχανῶμαι, ἐπινοῶ τι. — *ὁ ἐπιτυχὼν* ὁ πρῶτος ἀνθρώπος, τὸν ὁποῖον ἀπαντᾷ τις: ὁ τυχών. — *ἀντίον* (μετὰ γνκ.) ἐνώπιόν τινος. — *ἴμμι ἢ ῥήγνυμι φωνήν* ἐκβάλλω φωνήν. — *στέγη* τόπος κεκαλυμμένος διὰ στέγης, δωμάτιον. — *ἐπ' ἐωυτῶν* καθ' ἑαυτά, μόνα. — *τὴν ὥρην* κατὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον. — *ἐπαγινέειν*, ὑπκμ.: τὸν ποιμένα· ἐπαγινέω κομίζω. — *πλήσαντα*, ὑπκμ. τὸν ποιμένα· τοῦ *πλίμπλημι*. — *τᾶλλα διαπρήσσεσθαι* νὰ ἐκτελῇ τὰς ἄλλας τοῦ ἐργασίας. — *ἄσημος* ἀναρθρος, ἀκατάληπτος. — *κνύζημα* φωνή, κλαυθμυρισμός (νηπίου).

ὀρέγω ἐκτείνω. — *ἥσυχος ἦν* δὲν εἶπε τίποτε. — *πολλὸν* (= ἅττ. *πολὺν*) συχνάκις ἐπαναλαμβανόμενον. — *ἔπος* λέξις. — *σημαίνω* φανερώνω. — *ἐς ὄψιν* ἐνώπιον. — *πρῆγμα*, ἔδω: ἀπόπειρα, δοκιμή. — *σταθμῶμαί τι* συμπεραίνω ἀπὸ τι. — *συνχωρῶ* συναινῶ, παραδέχομαι. — *γενέσθαι* ὅτι ἐγινε τὸ πρᾶγμα. — *ιρέων* = ἅττ. *ιερέων*. — *τοῦ Ἡφαιστον*, οἱ Ἑλλ. πρὸς τὸν Ἡφαιστον ἐταύτιζον τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων *Φθά*. — *μάταιος* ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος. — *ἐκτάμνω* (= ἅττ. *ἐκτέμνω*) ἀποκόπτω. — *ποιουμαι τὴν δίαιταν τῶν παιδίων* κάμνω νὰ ζοῦν τὰ παιδία.

Κεφ. 4-5. ἔλεγον, οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς. — *Μιν* ἢ *Μήνης* ἐβασίλευσε περὶ τὸ 3400 π.Χ.· πρὸ τοῦ Μήνη ἐβασίλευον θεοί. — *νομοῦ*, ὅλη ἡ Αἴγ. ἦτο διηρημένη εἰς νομούς, οἱ ὅποιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὠρίζοντο διὰ διωρῶγων· *Θηβαϊκὸς νομὸς* = ἡ ἄνω Αἴγυπτος. — *ὑπερέχον ἐστὶ* εἶναι ὑπὲρ τὸ ὕδωρ. — *ἐνερθε* κάτωθεν. — *Μοῖρις* (-ιος καὶ -ιδος) *λίμνη*, βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου (ἐν τέλει τοῦ βιβλίου πίν. IV). — *ἀνὰ τὸν ποταμὸν* διὰ τοῦ ποταμοῦ (δηλ. τοῦ Νείλου). — *δῆλα* = *δῆλόν* (ἐστὶ). — *Αἴγυπτος*, ἐδῶ: τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου· νοεῖται τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου. — *ναυτίλλομαι* ταξιδεύω διὰ θαλάσσης. — *ἐπίκτητος γῇ* νεωστὶ κτηθεῖσα γῇ, γῇ δηλ. ἥτις ἦτο πρότερον ὑπὸ τὸ ὕδωρ. — *καὶ τὰ κατῦπερθε ἔτι* ἀκόμη καὶ ἡ χώρα ἡ ὑπεράνω. — *ἕτερον τοιοῦτο* παρόμοιον τι (δηλ. *ἐπίκτητος γῇ καὶ δῶρον τοῦ Νείλου*). — *χώρα* ἔδαφος. — *ἡμέρης δρόμος* ὅσον δύναται τις νὰ τρέξῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας (περὶ τὰ 1300 στάδια). — *κατεῖς* (=ἀττ. *καθεῖς*) ἂν ῥίψῃς· τοῦ *καθήμι*. — *καταπειρητηρὴ* ὄργανον ναυτικόν, μὲ τὸ ὅποιον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εὐρίσκουν καὶ μετροῦν βυθίζοντες αὐτό, δηλ. ἡ βολίς. — *ἀνοίσεις*, μέλλ. τοῦ *ἀναφέρω* φέρω ἐπάνω, ἐκβάλλω. — *ἐν ἑνδεκα ὀργυγῆσι* εἰς βάθος ἑνδεκα ὀργυιῶν· ἡ *ὀργυιά* = 2 μέτρα (περίπου). — *πρόχυσις τῆς γῆς* ἡ γῇ ἡ σχηματισθεῖσα ἐκ προσχώσεως. — *ἐπὶ τοσοῦτό ἐστι* ἔως τόσον ἐκτείνεται.

Κεφ. 10. *κατὰ περ*, βλ. I, 131(σελ.107). — *Ἴλιον* πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας, μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου. — *Τενθρανία* πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Καῖικον ποταμόν. — *Ἐφεσος* πόλις τῆς Ἰωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦστρου ποταμοῦ. — *Μαϊάνδρου πεδίον* ἡ παρὰ τὸν Μαϊάνδρον — ποταμὸν τῆς Μ. Ἀσίας — πεδιάς. — *ὡς εἶναι* ἔφ' ὅσον εἶναι δυνατόν. — *συμβάλλω* παραβάλλω, συγκρίνω. — *οἱ προσχώσαντες ποταμοὶ ταῦτα τὰ χ.* οἱ ποταμοί, οἱ ὅποιοι ἐσχημάτισαν τοὺς τόπους αὐτοὺς διὰ τῆς καταθέσεως ἱλύος· νοοῦνται οἱ ποταμοὶ Σιμόεις (Σκάμανδρος), Καῖικος, Κάϋστρος, Μαϊάνδρος. — *πλήθεος πέρι* ὡς πρὸς τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων.

Κεφ. 11. *τῆς Ἀραβίης χ. κόλπος*, ἐννοεῖται ὁ Ἀραβικὸς κόλπος (ὁ κόλπος τοῦ Σουέζ)· βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου. — *πρόσω* μακράν. — *ἐσέχω* ἐκτείνομαι. — *ἕτερος τοιοῦτος*, βλ. κεφ. 5 «ἕτερον τοιοῦ-

το». — *δοκέω* *κου* ὑποθέτω. — *γενέσθαι* ὅτι ἦτο κάποτε. — *ὁ μὲν*, δηλ. ὁ Αἰγυπτιακὸς κόλπος. — *ἐκ τῆς βορηίης θ.*, δηλ. τῆς Μεσογείου. — *ἐκ τῆς νοτίης*, δηλ. τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. — *φέρω ἐπὶ* εἰσχωρῶ εἰς. — *μιν* αὐτὸν (δηλ. τὸν Ἀραβικὸν κόλπον). — *τούτου*, δηλ. τοῦ Νείλου. — *(ἐκ)χώννυμαι* πληροῦμαι διὰ τῆς ἰλύος ποταμοῦ, ἀποχερσοῦμαι. — *ἔλπομαι* νομίζω, ὑποθέτω. — *κοῦ γε δὴ* πῶς λοιπόν. — *προαναισιμόω* προαναλίσκω *προαναισιμώμενος χρόνος* παρελθὼν χρόνος. — *τούτου*, δηλ. τοῦ Αἰγυπτιακοῦ. — *ἐργατικοῦ*, καλεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν Νεῖλον *ἐργατικὸν* ἕνεκα τῆς ἐπενεργείας του πρὸς καρποφορίαν καὶ κατοίκησιν τῆς Αἰγύπτου.

Κεφ. 12. *τὰ περὶ Αἴγυπτον* ὡς πρὸς ὅσα ἀνέφερα περὶ τῆς Αἴγ. — *ἡ Αἴγυπτος πρόκειται τῆς ἐχομένης γῆς* ἡ Αἴγ. ἔξέχει πρὸς Β. περισσότερον ἢ ἡ γειτονικὴ τῆς γῆς (δηλ. ἡ Λιβύη). — *ἄλμη ἄρμη*, ἄλας. — *ἐπανθεῖ* ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας (αὐτῶν, τῶν ὀρέων) ἀναβλαστάνει ὡς ἄνθος, ἀναφαίνεται. — *δηλέομαι* βλέπω. — *πρὸς δὲ* πρὸς τούτοις δέ. — *τῇ χώρῃ* ὡς πρὸς τὴν γῆν, ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος. — *πρόσσυρος* γειτονικός. — *προσεῖκελος* κάπως ὅμοιος. — *οὐ μὲν* (= *μὴν*) *οὐδὲ* οὐδὲ βέβαια. — *νέμομαι* κατοικῶ. — *μελάγγαιος καὶ καταρρηγνυμένη* ἔχουσα ἔδαφος μέλαν καὶ εὐκόλως διαρρηγνυόμενον (ἔχον χαράδρας καὶ ρήγματα). — *ὥστε ἐοῦσαν* (= *ἄτε οὔσαν*) *ἰλὺν* ἀκριβῶς διότι αὐτὸ (τὸ ἔδαφος) εἶναι λάσπη, ἔχει σχηματισθῇ ἀπὸ λάσπης. — *πρόχυσις* χώματα. — *κατενηνευγμένην*, τοῦ *καταφέρομαι* (βλ. I, 93). — *ὑποψαμμοτέρη* κάπως ἀμμώδης. — *ἀργιλωδεστέρα* μᾶλλον ἀργιλώδης (λευκὴ καὶ καθαρὰ). — *ὑπόπετρος* ὀλίγον πετρώδης.

Κεφ. 35. *θωμάσια* = *θώματα* (βλ. I, 93). — *παρέχομαι* δεικνύω. — *πρὸς* ἐν συγκρίσει πρὸς. — *εἰρήσεται* = *ξηθήσεται*. — *ἅμα τῷ οὐρανῷ* ... μαζί μὲ τὸ ὅτι ὁ οὐρανός, καθὼς ὁ οὐρανός. ... — *ἐτεροῦτος* διαφορετικός. — *τὰ πολλὰ πάντα* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅλως. — *ἐμπαλὶν τινι* τὸ ἐναντίον πρὸς τινα, διαφορετικὰ ἀπὸ τινα. — *ἵσταμαι* καθιστῶ. — *νόμος* ἔθιμον. — *ἐν τοῖσι* παρ' αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Αἰγυπτίοις). — *ἀγοράζω* διατρίβω, εἶμαι ἐν τῇ ἀγορᾷ. — *καπηλεύω* κάμνω ἐμπόριον, λιανοπωλῶ. — *κρόκη* ὑφάδιον. — *ἄχθος* βάρος, φορτίον. — *φορῶ* φέρω.

Κεφ. 36. *τῇ ἄλλῃ (χώρῃ)* εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλαχοῦ. — *κομῶ* ἀφήνω τὴν κόμην μακράν. — *ἅμα κήδεϊ* ἐν πένθει, ὅταν πενθοῦν. — *κέκαρμαι τὴν κεφαλὴν* κουρεύομαι. — *ἰκνέεται (κεκάρθαι)* ἀρμόζει (εἶναι πρέπον) νὰ κουρεύωνται. — *ὑπὸ τοὺς θανάτους* ὅταν ἀποθάνῃ τις (ἐκ τῶν συγγενῶν). — *ἀνίημι* ἀφήνω. — *τέως* ἕως τότε. — *τοῖς ἄλλοις ἢ δίαίτα ἀποκέκριται χωρὶς* οἱ ἄλλοι ζοῦν ὅλως χωριστά. — *θηρία* τὰ (κατοικίδια) ζῶα. — *πυρὸς σῖτος*. — *ὧλλοι = οἱ ἄλλοι*. — *ποιεῦμαι τὴν ζόην* ζῶ. — *σιτία* ἄρτος. — *τὰς = ἄς*. — *ξειαί* εἶδος σιτηροῦ, πιθ. τὸ ἀσπροσίτι. — *μετεξέτεροι = ἔνιοι*. — *φυρῶ* ζυμώνω. — *τὸ σταῖς* (γγκ. *σταιτὸς*) ζύμη. — *εἴμα* ἔνδυμα. — *ἔχει φορεῖ*. — *κάλος (= αἶτ. κάλως)* σχοινίον πρὸς ἀνέλκυσιν ἢ καθέλκυσιν τῶν ἱστίων. — *ψήφοις λογιζομαι* ἀριθμῶ διὰ λιθαρίων. — *διφάσιος* διπλοῦς. — *γράμματα* γραφή. — *ἱρά*, ἐννοεῖται ἡ ἱερογλυφικὴ γραφή (τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ ἱερεῖς) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν *δημοτικὴν* (τὴν διὰ τὸν λαόν) γραφήν.

Κεφ. 78. *συνουσία* συναναστροφή, συμπόσιον. — *εὐδαίμων* πλούσιος. — *ἀπὸ δειπνου γίνομαι* τελειώνω τὸ δειπνον. — (*ἡ*) *σορὸς* θήκη, φέρετρον. — *μεμιμημένον*, πρkm. ἐν πθtk. σημασία τοῦ *μιμοῦμαι*. — *ἐς τὰ μάλιστα* κατὰ τὸ πλεῖστον: κατὰ τὸ δυνατόν. — *γραφῇ καὶ ἔργῳ* διὰ τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς. — *ῥσον τε (= αἶτ. ὄσον)* περίπου.

Κεφ. 80. *ἐπικτιῶμαι* κτῶμαι πρὸς τούτοις, ἀποδέχομαι. — *συμφέρομαι τινι* συμφωνῶ μέ τινα. — *τόδε*, αἶτ. τοῦ κατὰ τι. — *εἴκω τινι τῆς ὁδοῦ* ἀποσύρομαι ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸ τίνος. — *ἐκτράπομαι* τρέπομαι ἔξω τῆς πορείας μου, πρὸς ἄλλο μέρος. — *τοῖς πρεσβυτέροις ἐξ ἔδρης ὑπανίσταμαι* σηκώνομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου καὶ παρχωρῶ αὐτὴν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους. — *ἄλλοισι οὐδαμοῖσι = οὐδενὶ ἄλλῳ* (λαφ τῶν Ἑλλ.). — *προσαγορεύω*, βλ. I, 134 (σελ. 108). — *καθίημι* καταβιβάζω.

Κεφ. 177. *τότε*, ὁ Ἀμασις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 570-526 π.Χ. — *καὶ τὰ καὶ ὡς* πρὸς τὰ. — *ποταμοῦ*, δηλ. τοῦ Νείλου. — *πᾶς τις* ἕκαστος. — *βιοῦμαι* πορίζομαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. — *ἀποφαίνω δικαίην*

ζόην ἀποδεικνύω (φέρω ἐνδείξεις) ὅτι ζῶ δικαίως (νομίμως). — *ιδύ-
νω* (=ἀττ. *εὐθύνω*), ἔδω : τιμωρῶ.

Κεφ. 178. *μετεξέτεροι*, βλ. κεφ. 36. — *ἀποδείκνυμαι* κάμνω.
— *ναυτίλλομαι*, βλ. κεφ. 5. — *τέμενος χρησιμώτατον* ἱερὸν πολὺ
συχναζόμενον. — *Φάσηλις* ἀρχαία πόλις ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Λυκίας
καὶ Παμφυλίας. — *προσίσταται* ἐπιμεληταί. — *μεταποιεῦνται*, δηλ.
τοῦ τέμενος μεταποιεῖσθαι ἰδιοποιεῖσθαι, οἰκειοποιεῖσθαι. — *οὐδέν
σφι μέτεστι* οὐδὲν δικαίωμα ἔχουν αὐτοί. — *ἐπὶ ἐωυτῶν* δι' ἑαυτούς.

Κεφ. 179. *ἐμπόριον* πόλις ἐμπορικὴ. — *μὲν* = *μὴν* βεβαίως. —
ἀπόμνυμι ὀρκίζομαι ὅτι δὲν ἔπραξά τι, ἀρνοῦμαι δι' ὄρκου. — *ἐς τὸ
Κανωβικὸν (στόμα)* εἰς τὸ στόμιον τοῦ Κανωβικοῦ βραχίονος τοῦ
Νείλου. — *οἷά τέ ἐστι* = *οἷόν τέ ἐστι*. — *πρὸς ἀντίους* δι' ἐναντίους.
— *βᾶρις, -ιδος* (ἰων. -ιος) μικρὸν ποταμόπλοιον. — *Κυρηναῖοι* κά-
τοικοι τῆς Κυρήνης, ἀρχαίας ἐλληνικῆς πόλεως τῆς βορείου Ἀφρικῆς.
— *φιλότητα συντίθεμαί τινι* συνάπτω (κάμνω) φιλίαν μέ τινα.

BIBLION TPITON

Κεφ. 14. *τείχος* φρούριον. — *διαπειρῶμαί τινας* δοκιμάζω τι. — *ψυχὴ* καρδιά, γενναιότης. — *στέλλω* ἐνδύω. — *ὑδρεῖον* στάμνα. — *ἀπολέγω* ἐκλέγω. — *παρέρχομαι παρὰ τινα* διέρχομαι, περνῶ πλησίον (ἐμπροσθέν) τινος. — *ἀντικλαίω* κλαίω ἀκούων ἄλλον κλαίοντα. — *κακῶ* (-όω) ταπεινῶνω, ἐξευτελίζω. — *προορῶ* βλέπω ἐμπρός μου. — *μανθάνω*, ἐδῶ : ἀναγνώριζω.

δεύτερα (ἐπίρρ.) δεύτερον, μετὰ ταῦτα. — *τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένοι* ἔχοντες τὸν χαλινὸν εἰς τὰ στόματά των. — *τίνω ποινὴν τινι* πληρώνω ποινὴν, λαμβάνω τὰ ἀντίποινα, ἀντιτιμωροῦμαι διὰ τινα. — *τοῖσι ἀπολομ.*, ὁ Καμβύσης μετὰ τὴν ἥτταν τῶν Αἰγυπτίων παρὰ τὸ Πηλούσιον καὶ τὴν καταφυγὴν των εἰς τὴν Μέμφιν εἶχε στείλει εἰς αὐτὴν Μυτιληναίαν ναῦν μὲ κήρυκα Πέρσην, διὰ τὴν προτείνῃ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους τὴν παραδοθῆναι μὲ συνθήκας· οἱ Αἰγύπτιοι ὅμως, ὅτε εἶδον τὴν ναῦν, ἐπελθόντες καὶ αὐτὴν κατέστρεψαν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας — 200 τὸν ἀριθμὸν — ἐφόνευσαν. — *δεινὰ ποιῶ* «τὸ παίρνω βαρεῖά», ἀγανακτῶ.

συνήνεγκε = ἀττ. *συνήνεγκε** *συμφέρει ὥστε* (μετ' ἀπρμφ.) συμβαίνει νά. — *ἀπῆλιξ* (= ἀττ. *ἀφῆλιξ*) ὁ ὑπερβὰς τὴν μέσσην ἡλικίαν, κλίνων πρὸς τὸ γῆρας· *ἀπηλικέστερος* ἀρκετὰ ἡλικιωμένος. — *ἐκπίπτω ἐκ τινος* χάνω τι. — *τὰ ἐόντα* ἡ περιουσία. — *προσαιοῦν τινα* ζητῶ μὲ παρακλήσεις ἐλεημοσύνην παρὰ τινος. — *πλήττομαι τὴν κεφαλὴν* κτυπῶ τὴν κεφαλὴν μου. — *ἄρα* βέβαια, φυσικά. — *ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ* εἰς κάθε πέρασμα.

διότι δὴ διατὶ ἄραγε. — *στείχω* = ἄγομαι. — *ἀνέβωσας* = ἀττ. *ἀνεβόησας*. — *προσῆκω τινι* συγγενεύω, ἔχω συγγένειαν μέ τινα. — *οἰκεῖα κακὰ* ἰδικαί μου δυστυχίαι. — *πένθος* δυστυχία. — *πολλὰ τε καὶ εὐδαίμονα* (ἐν διὰ δυοῖν) πολλὰ πλούτη, μεγάλη περιουσία.

ἐπὶ γήραος οὐδῶ εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ γήρατος. — ἀποφέρω ἀναφέρω. — εὖ, εἰς τὸ εὐρῆσθαι. — ἐτετεύχεε = ἄττ. ἐτετυχήκει. — ἐφέπομαι τινι ἀκολουθῶ τινά. — οἱ ἀπολλύμενοι οἱ καταδικασμένοι εἰς θάνατον.

Κεφ. 15. οἱ μετιόντες οἱ μεταβάντες (διὰ νὰ φέρουν αὐτόν). — περιεὼν ζῶν. — ἔχων πάσχων.

Κεφ. 39. ἐπαναστὰς κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν εὐγενῶν τὸ 532 π.Χ. — ἴσχω, δηλ. τὴν Σάμον· ἴσχω ἔχω ὑπὸ τὴν κατοχὴν μου. — τὰ πρήγματα ἡ δύναμις. — βεβωμένος (= ἄττ. βεβοημένος) εἰμὶ γίνομαι περιβόητος, διαφημίζομαι. — ἰθύω στρατεύεσθαι ἐπιχειρῶ ἐκστρατεῖαν. — ἔκτητο = ἄττ. ἐκέκτητο. — πεντηκόντερος (νῆς) πλοῖον μὲ 50 κουπιά. — διακρίνων οὐδένα χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν (μεταξὺ φίλων καὶ ἐχθρῶν): ὁμοίως. — χαρίζομαι τινι κάμνω χάριν εἰς τινά, ὑποχρεῶνω τινά. — ἀρχὴν μηδὲ οὐδόλως, καθόλου δέν. — ἀραιρήκεε = ἄττ. ἤρῃκει. — ἐν δὲ δὴ μεταξὺ δὲ αὐτῶν. — δεδεμένοι ὡς αἰχμάλωτοι.

Κεφ. 40. πως, κυρίως: κάπως· ἐδῶ: φυσικά. — ἐπιμελὲς ἀντικείμενον φροντίδος. — βιβλίον ἐπιστολή. — ἐπιστέλλω στέλλω. — βούλομαι, ἐπομένου τοῦ ἦ = μᾶλλον βούλομαι προτιμῶ. — τῶν ἂν κήδωμαι = τούτους, ὧν ἂν κήδωμαι. — προσπιτῶ ἀποτυγχάνω, δυστυχῶ. — διαφέρω τὸν αἰῶνα περὶ τὴν ζωὴν μου. — ἐναλλάξ πρήσων = τοτὲ μὲν εὖ, τοτὲ δὲ κακῶς πρήσων. — εὐτυχῶ τὰ πάντα εὐτυχῶ εἰς ὅλα, εὐτυχῶ διαρκῶς. — λόγῳ (= ἀκοῇ) οἶδα ἀκούσας γνωρίζω ἔξ ἀκοῆς. — πρόρριζος, βλ. I, 32· πρόρριζος κακῶς κάκιστα. — φροντίζω σκέπτομαι. — ἀλγῶ θλίβομαι, λυποῦμαι. — ἀποβάλλω τι ρίπτω, ἀφήνω νὰ χαθῇ τι. — ὅπως μηκέτι ἥξει ὥστε νὰ μὴ φανῇ πλέον. — τῷπὸ τούτου = τὸ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἔξης. — προσπίπτει τί τινι συμβαίνει τι εἰς τινά. — πάθη πάθημα, δυστυχία. — ὑποκείμενος, πττκ. πρσμ. τοῦ ὑποτίθεμαι συμβουλευῶ. — ἀκέο (= ἀκέσο), προσκτ. τοῦ ἀκέομαι (τὰς εὐτυχίας) θεραπεύω (ἐξοικονομῶ) τὰς εὐτυχίας.

Κεφ. 41. ἐπιλέγομαι ἀναγινώσκω. — νόφ λαμβάνω λαμβάνω

διὰ τοῦ νοῦ, ἐννοῶ. — **δίξηναι** ζητῶ. — **ἀσάομαι** (ἄση), κυρ.: αἰσθάνομαι ἀηδῖαν· ἐδῶ: = **ἀλγῶ**. — **σφρηγίς**, ἐδῶ: σφραγιδόλιθος· κατωτέρω (**περιελόμενος** καὶ ἐν κεφ. 42): δακτυλίδιον (μετὰ σφραγιδολίθου). — **Θεόδωρος** καλλιτέχνης, διαπρέψας εἰς διαφόρους κλάδους τῆς τέχνης· ἤκμασε κατὰ τὸν 5' π.Χ. αἰῶνα. — **περιαιροῦμαι τὴν σφρ.** θφαιρῶ, βγάλλω τὸ δακτυλίδι μου. — **τὰ οἰκία** ἢ οἰκία. — **συμφορῇ ἐχρᾶτο**, δηλ. **τῇ ἀπολομένῃ σφρηγίδι**· **συμφορᾷ χρῶμαί τινι** θεωρῶ τι ὡς συμφορὰν, λυποῦμαι διὰ τι.

Κεφ. 42. **συμφέρει** συμβαίνει. — **ἀξιῶ** κρίνω καλόν. — **θύραι** ἀνάκτορα. — **Πολυκράτει**, εἰς τὸ: **ἐλθεῖν ἐς ὄψιν**· **ἔρχομαί τινι ἐς ὄψιν** ἔρχομαι ἐνώπιόν τινος. — **χωρεῖ τί μοι** ἀποβαίνει τι καλῶς εἰς ἐμέ, ἐπιτυγχάνω τι. — **δικαιῶ** = **ἀξιῶ**. — **ἀποχειροβόλος** ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων του χειρῶν. — **μέγα ποιοῦμαι** θεωρῶ μεγάλην τιμήν. — **νηδὺς** κοιλία. — **ὡς τάχιστα** εὐθὺς ὡς. — **κεχαρηκῶς** = **χαίρων**. — **ἐσέρχεται τина** ἐπέρχεται εἰς τина (εἰς τὸν νοῦν τινος). — **καταλαμβάνει τί με** συμβαίνει εἰς ἐμέ τι.

Κεφ. 43. **ἐκκομίζω**, κυρ.: ἔξω κομίζω (εἰς ἀσφαλῆ τόπον)· ἐδῶ: σῶζω, ἀπαλλάσσω. — **συντυχία** σύμπτωσις, τύχη· ἐδῶ: δυστυχία.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Κεφ. 49. *ἐς λόγους ἔρχομαί τινι* ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μέ
τινα. — *περίοδος* περιφέρεια. — *ἐντέμνω* ἐγχαράττω.

ἀπίξιος = ἄττ. *ἀπίξεως*. — *τὰ κατήκοντα* (= ἄττ. *τὰ καθή-
κοντα*) = *τὰ παρόντα* ἢ παροῦσα κατάστασις. — *ἄλγος* λύπη. — *ὄσφ*
καθόσον, διότι. — *ῥύομαι* ἀπολυτρώνω, σώζω. — *δμαίμων* ὁ ἐκ τοῦ
αὐτοῦ αἵματος, συγγενὴς ἐξ αἵματος. — *εὐπετέως* = ἄττ. *εὐπετῶς*.
εὐπειθής εὐκολός. — *οἷά τέ ἐστι* = *οἷόν τέ ἐστι*. — *χωρεῖ τί μοι*,
βλ. III, 42. — *ἄλκιμος* γενναῖος. — *ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκω ἀρετῆς*
πέρι ἔχω φθάσει εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἀνδρείας (κυρ. : ὡς
πρὸς τὴν ἀνδρείαν). — *ἡ μάχη*, ἐδῶ : ὁ τρόπος τῆς μάχης. — *βραχέα*
= ἄττ. *βραχεῖα*. — *ἀναξυρὶς* περισκελὶς. — *κυρβασίη* περσικὸν κά-
λυμμα τῆς κεφαλῆς (τιάρα, σαρίκι).

νέμωμαι κατοικῶ. — *βούλομαι θυμῷ*, κυρ. : ἐν τῇ καρδίᾳ μου
ἐπιθυμῶ· ἔπειτα : ἐπιθυμῶ. — *κατοίκεμαι* (πῖτκ. πρκμ.) = *κατοικῶ*.
— *ἔχομαί τινος* εἶμαι πλησίον τινός, συνορεύω μέ τινα. — *ἀγαθὴ*
εὐφορος. — *πολυάργυρος* πλούσιος εἰς ἄργυρον. — *ἡὼς* ἀνατολή. —
πρόσουρός τινι ὁ γειτνιάζων, ὁ συνορεύων μέ τινα. — *καθήκω ἐπὶ*
φθάνω (ἐκτείνωμαι) ἔως. — *ἐπέτεος* = ἄττ. *ἐπέτειος* ἐτήσιος. — *ἐπιτελῶ*
πληρώνω. — *Ματιανοὶ* λαὸς ἐν τῇ ΒΔ. Μηδίᾳ (ἢ χώρα : *Ματιανή*). —
δαίταν ποιοῦμαι διέρχομαι τὴν ζωὴν μου. — *Διὶ ἐρίζετε* (θα) δύ-
νασθε νὰ διαγωνίζεσθε (νὰ μετρίεσθε) μέ τὸν Δία.

οὔροι = ἄττ. *ὄροι* σύνορα. — *ἰσοπαλὴς* ἰσόπαλος (ἐν μάχῃ). —
χρυσοῦ ἐχόμενον οὐδὲν = *χρυσὸς οὐδεὶς*. — *ἐνάγω* παρακινῶ. —
παρέχον (δηλ. ὑμῖν), αἰτ. ἀπόλυτος· *παρέχει μοι* = *ἔξεστί μοι*. —
αἰροῦμαι προτιμῶ.

Κεφ. 50. *ὑποκρίνομαι* = ἄττ. *ἀποκρίνομαι*. — *ἐς τοσοῦτο ἐλαύ-*

να ἕως αὐτοῦ προχωρῶ. — *ἐπεῖτε* = ἅττ. *ἐπεὶ*. — *κύριος*, ἐπὶ χρόνου: ὠρισμένος. — *συγκείμενον (χωρίον)* συμφωνημένος τόπος. — *σοφὸς* πονηρός. — *διαβάλλω* ἀπατῶ διὰ ψευδῶν πληροφοριῶν: ἐξαπατῶ. — *εὖ* ἐπιδεξίως. — *χρεὸν* ἐνῶ ἔπρεπε. — *τὸ ἐδὸν* τὸ ἀληθές. — *δ' ὧν* ὅμως, μολαταῦτα. — *φὰς* = ἅττ. *φάσκων*. — *ὕφαρπάζω* ἐξαίφνης διακόπτω. — *ὥρμητο λέγειν* εἶχε κατὰ νοῦν νὰ εἴπῃ. — *ἀπαλλάσσομαι* ἀπερχομαι, ἀναχωρῶ. — *εὐεπὴς* καλῶς λαληθεῖς: συνεισότης, λογικός.

Κεφ. 51. *τὰ οἰκία*, βλ. III, 41. — *ἱκετηρία (θάβδος)* κλάδος ἐλαίας, τὸν ὅποιον ὁ ἱκέτης ἔκρατει ὡς σύμβολον τῆς καταστάσεώς του. — *ἐς τοῦ Κλεομ.*, δηλ. *οἶκον*. — *ἅτε ἱκετεύων* ὡς ἱκέτης. — *προσίσταμαι τινι* ἵσταμαι πλησίον τινός. — *ἐπέχω* (ἀμτβτ.) ἐμποδίζομαι. — *ἀνανεύω* κινῶ τὴν κεφαλὴν μου πρὸς τὰ ὀπίσω ὡς σημεῖον ἀρνήσεως: ἀρνοῦμαι. — *τοῖς χρήμασι ὑπερβάλλω* προσφέρω περισσότερα χρήματα. — *ἐς δ' ἕως* ὅτου. — *ὑποδέχομαι* = *ὑπισχνοῦμαι*. — *αὐδάζομαι* φωνάζω. — *ἦν μὴ ἀποστὰς ἦς* = *ἦν μὴ ταχέως ἀποστῆς*: ἀφίσταμαι ἀπομακρύνομαι, φεύγω. — *τὸ παράπαν* παντελῶς. — *ἐκγίνεται* = *ἔξεστι*. — *ἐπὶ πλέον σημαίνω* διεξοδικώτερον λέγω.

Κεφ. 97. *ἀπελαύνω* ἐκδιώκω. — *δυναστεύω* ἔχω ἰσχύν, δύναμιν. — *ἐπέρχομαι ἐπὶ τὸν δῆμον* παρουσιάζομαι εἰς τὸν δῆμον. — *νομίζω τι*, ἐδῶ: μεταχειρίζομαί τι. — *ἄποικοι*, ὁ Νηλεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κόδρου, εἶχεν ἰδρῦσει τὴν Μίλητον. — *οἰκὸς* = ἅττ. *εἰκός*. — *σφέας*, τοὺς Μιλησίους. — *δυναμένους*, τοὺς Ἀθηναίους. — *οὐδέν*, δηλ. *ἦν*. — *ὑπίσχομαι* = ἅττ. *ὑπισχνοῦμαι*. — *οἶα* = *ἅτε*. — *οἶκε* = *ἔοικε*. — *διαβάλλω*, βλ. κεφ. 50. — *ἀποδείκνυμι* διορίζω. — *δόκιμος* εὐπόλητος.

Κεφ. 99. *ἀπίκοντο*, εἰς Μίλητον, ὅπου εὗρίσκετο καὶ ὁ Ἀριστ. ἐπιστρέψας ἐξ Ἀθηνῶν. — *ἅμα ἀγόμενοι* φέροντες (ἔχοντες) μαζί των.

Κεφ. 100. *Κορησσὸς* προάστιον τῆς Ἐφέσου, παρὰ τὰς ὑπαρξείας τοῦ δμωνύμου ὄρους, ἔχον λιμένα. — *χεῖρ*, ἐδῶ: πλῆθος στρατιωτῶν: δυνάμεις στρατιωτικά. — *ἡγεμὼν* ὁδηγός. — *ἀντιωθέντος*

= ἀπ. *ἐναντιωθέντος*. — *ῥύομαι* φυλάττω, ὑποστηρίζω. — *Ἀρταφέρνης* ἀδελφὸς τοῦ Δαρείου, διοικητὴς τῶν Σάρδεων.

Κεφ. 101. *ἔσχε* = *ἐκώλυσε*. — *τὸ πῦρ ἐπινέμεται τὸ ἄστυ* τὸ πῦρ ἐκτείνεται (ἐξαπλοῦται) εἰς τὴν πόλιν. — *ἀπολαμφθέντες* = ἀπ. *ἀποληφθέντες*· *ἀπολαμβάνομαι* ἀποκλείομαι. — *ὥστε* (μετὰ μτχ.) = *ἄτε* (μετὰ μτχ.). — *νέμομαι* ἐπὶ τοῦ πυρός· κατατρώγω, κατακαίω. — *τὰ περιέσχατα* τὰ περίεξ ἔσχατα μέρη (τῆς πόλεως). — *ἐξήλυσις* ἔξοδος. — *ψῆγμα* κόνις. — *καταφορέω* = *καταφέρω* φέρω κάτω, καταβιβάζω. — *ἐκδίδωμι*, ἐπὶ ποταμῶν· ἐκβάλλω. — *προσφέρομαι* ἐφορμῶ. — *ἐξαναχωρῶ* ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

Κεφ. 102. *ἐπιχώριος* ἐγχώριος. — *Κυβήβη* (ἢ *Κυβέλη*) μεγάλη καὶ ἀρχαιοτάτη θεὰ λατρευομένη εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Μ. Ἀσίαν, ἰδίως εἰς τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Φρυγίαν. — *σκήπτομαί τι* μεταχειρίζομαί τι ὡς πρόφασιν. — *ἀντεμπύμπρημι* πυρπολῶ καὶ ἐγὼ πρὸς ἀντεκδίκησιν. — *ἐντὸς Ἄλυσος*, βλ. I, 6 (σελ. 101). — *νομός*, ἐδῶ· κατοικία. — *συναλίζομαι* συναθροίζομαι. — *καὶ κως* (= *πως*) καὶ φυσικά. — *σιτίβος* ἵχνη. — *αἰρῶ*, ἐδῶ = *καταλαμβάνω* προφθάνω. — *συμβάλλω* (ἀμτβτ.) συμπλέκομαι. — *πολλὸν* = ἀπ. *πολὺν* ὁλοσχερῶς, παντελῶς. — *ἐσσοῦμαι* = ἀπ. *ἡττώμαι*. — *ἐν δὲ δῆ*, βλ. III, 39. — *ἀναραιορηκότα* = ἀπ. *ἀνηρηκότα*· *ἀναιρῶ στεφανηφόρους ἀγῶνας* κερδίζω νίκας εἰς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ἄθλον εἶναι στέφανος. — *Σιμωνίδης ὁ Κεῖτος* διάσημος λυρικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (556-468 π.Χ.). — *αἰνέομαι* ἐπαινοῦμαι, ἐξυμνοῦμαι.

Κεφ. 103. *τὸ παράπαν*, βλ. κεφ. 51. — *τιμωρῶ τινι* βοηθῶ τινι. — *γάρ*, ἐδῶ = *ἐπεὶ*. — *ὑπῆρχε* = *ἦν*. — *ἔσσον* = ἀπ. *ἤσσον*. — *ταύτη* εἰς ταῦτα τὰ μέρη. — *ἐκπλέω ἔξω τὸν Ἑλλ.* ἐκπλέω πέραν τοῦ Ἑλλ. — *Καῦνος* ἀρχαία πόλις κατὰ τὴν ΒΔ. ἀκτὴν τῆς Καρίας ἀπέναντι τῆς Ρόδου. — *προσγίνομαί τινι* προσχωρῶ εἰς τινι (ὡς σύμμαχος). — *Ἀμαθούσιοι* κάτοικοι τῆς Ἀμαθοῦντος, ἀρχαίας πόλεως τῆς Κύπρου.

Κεφ. 105. *συλλογῇ* συνάθροισις τῶν στρατευμάτων. — *συννφαίνω* μηχανορραφῶ, δολίως παρασκευάζω. — *οὐδένα λόγον ποιοῦ-*

μαί τινος καθόλου δὲν φροντίζω διὰ τῖνα. — καταπροῖξομαι, μέλλ. ἄνευ ἔνεστ.: θὰ κάμω τι ἀτιμωρητί· οὐ καταπροῖξονται ἀποστάντες δὲν θὰ μείνουν ἀτιμώρητοι διὰ τὴν ἀποστασίαν των. — δῖστος βέλος. — μιν = αὐτόν (δηλ. τὸν δῖστόν). — Ζεῦ, βλ. I, 131 (Δία). — ἐκγενέσθαι μοι, τὸ ἀπρμφ. εἰς δήλωσιν εὐχῆς: εἴθε νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ: εἴθε νὰ ἀξιωθῶ. — τείσασθαι, τοῦ τίνομαι ἐκδικοῦμαι. — μέμνεο = ἄττ. μέμνησο.

Κεφ. 6-7. *συστρέφομαι* συναθροίζω τὰ στρατεύματά μου. — *στρατόπεδον* στρατός, στράτευμα. — *πόλισμα* = *πόλις*. — *περὶ ἐλάσσονος ποιούμαι τι* ὀλιγώτερον φροντίζω περὶ τινος. — *ἀντίξοος* = *ἐναντίος*. — *ὑπολείπομαι τι* ἀφῆνω τι ὀπίσω μου. — *προναυμαχῶ τινος* ναυμαχῶ ὑπὲρ τινος.

Κεφ. 18, 20-21. *ὑπορύσσω* σκάπτω ὑποκάτω. — *μηχανάς*, δηλ. πολιορκητικάς. — *προσφέρω* φέρω πρὸς τι, χρησιμοποιοῦν. — *κατ' ἄκρης*, κυρ.: ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θεμελίων· ἔδω: ἐξ ὀλοκλήρου. — *ἐκτω ἔτει*, ἡ ἀποστασία τῆς Μιλήτου ἐγένετο τὸ 500 π.Χ. — *Ἐρυθρῇ θαλάσσει*, ἐννοεῖ τὸν Περσικὸν κόλπον. — *ἐξίημι* ἐκβάλλω. — *ὑπεράχθομαι τινι* πολὺ λυποῦμαι διὰ τι. — *ἄλλη πολλαχῇ* κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους. — *Φρύνιχος* Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητὴς (511 π.Χ.). — *διδάσκω δρᾶμα*, ἐπὶ τῶν δραματικῶν ποιητῶν: διδάσκω τοὺς ὑποκριτὰς τὰ μέρη των καὶ ἐπιστατῶ κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ δράματος: ἀναβιβάζω τὸ δρᾶμα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. — *πίπτω ἐς δάκρυα* ἀναλύομαι εἰς δάκρυα. — *οἰκεῖα κακὰ* οἰκιακαὶ συμφοραί.

Κεφ. 31-32. *χειμερίζω* διαχειμάζω. — *τῷ δ. ἔτει* τὸ ἐπόμενον ἔτος (493). — *ἀναπλέω* πλέω πρὸς τὰ ἄνω, ἀποπλέω. — *Ἰάδες* Ἰωνικάι. — *ὑπὸ Λυδῶν*, δηλ. ὑπὸ τοῦ Κροίσου (περὶ τὸ 560 π.Χ.). — *δίς*, τὴν μίαν φορὰν ὑπὸ τοῦ Κύρου (549) καὶ τὴν ἄλλην τῶρα ὑπὸ τοῦ Δαρείου. — *ἐφεξῆς* κατὰ συνέχειαν.

Κεφ. 33. *ἐσπλέοντι* ὡς πρὸς ἓνα πού ἐισπλέει. — *ἦν γεγονότα* = *ἐγεγόνει*. — *ὑποχείριος γίνομαι τινι* ὑποτάσσομαι ὑπὸ τινος. — *χῶραι* τόποι, μέρη. — *συχναὶ* πολλαί. — *τεῖχος* ὠχυρωμένος τόπος, φρούριον.

Κεφ. 42. ὕπαρχος διοικητής. — σφίσι αὐτοῖς = ἀλλήλοις. — δωσίδοκος ὁ παραδίδων ἑαυτὸν εἰς τὸν νόμον, εἰς τὸ δικαστήριον· ἵνα δωσίδοκοι εἴεν καὶ μὴ... ἄγοιεν, κατ' ἔννοιαν: διὰ νὰ λύουν τὰς μεταξὺ των διαφορὰς μὲ τὸ δικαστήριον καὶ ὅχι μὲ βιαιοπραγίας. — τοὺς καθὼς. — τὰ τριήκοντα στ. τὸ διάστημα τῶν τρ. σταδίων. — κατὰ χώρην εἰς τὴν θέσιν των: ἀμετάβλητοι. — διατελῶ ἔχων (= ὦν) ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι. — ἐς ἐμὲ ἕως τὴν ἐποχὴν μου. — κατὰ ταῦτά, τὰ ὁμοίως ὥς. — εἶχον = ἦσαν. — εἰρηναῖα εἰρηνικά (μέτρα).

Κεφ. 43. ἅμα τῷ ἔαρι, τοῦ 492. — καταλύομαι καθαιροῦμαι, ἀπολύομαι. — κάρτα πολλὸν πάρα πολύν, πολυάριθμον. — ἅμα ἀγόμενος, βλ. V, 99. — ναυτικὸς (στρατὸς) στρατὸς προωρισμένος διὰ τὰ πλοῖα. — γίνομαι ἐν φθάνω εἰς. — κομίζομαι ταξιδεύω, πλέω. — καταπαύω καταβιβάζω ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, καθαιρῶ. — καθίστημι ἰδρύω. — ἐπείγομαι σπεύδω. — χρῆμα πλῆθος.

Κεφ. 44. πρόσχημα πρόφασις. — σιόλος ἐκστρατεία. — ἀτὰρ δέ, ὅμως. — καταστρέφομαι ὑποτάσσω. — τοῦτο μὲν... τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ. — ἀνταγριζόμενος = ἀπ. ἀνταγριζόμενος (δηλ. αὐτοῖς)· χεῖρας ἀνταγριζομαι τινι σηκώνω χεῖρας ἑναντίον τινός, ἀνθίσταμαι κατὰ τινος. — ἐντὸς ἐντεῦθεν, δηλ. ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας (ἐὰν παρατηρῇ τις ἀπὸ τῆς Περσίδος). — ἦν γεγονότα, βλ. κεφ. 33. — ὑποχείριος γίνομαι τινι, βλ. κεφ. 33. — διαβάλλω (ἀμύβω) διαβιβάζομαι. — Ἀκανθος πόλις ἐπὶ τοῦ Στρουμονικοῦ κόλπου. — περιβάλλω = περιπλέω. — ἄνεμος ἄπορος ἄνεμος, κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἀντίστασις δύναται νὰ ἔχη ἀποτέλεσμα: ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος. — τρηχέως περιέπω (τινὰ) κακοποιῶ, βλάπτω τινά. — κατὰ μετ' αὐτ. = ἀπ. εἰς ἢ περὶ μετ' αὐτ. — ὥστε (μετὰ μτχ.) = αἶτε (μετὰ μτχ.). — θηριώδης πλήρης ἀγρίων θηρίων (ἀρπακτικῶν ἰχθύων). — ἡ πέτρα ὁ βράχος. — ἀράσσω κτυπῶ, κατασυντρίβω. — νέω κολυμβῶ. — ἡπιστάτο = ἀπ. ἡπίσταντο. — κατὰ τοῦτο διὰ τοῦτο, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.

Κεφ. 45. οὕτω πρήσσω τοιαύτην τύχην ἔχω. — Βρύγοι λαὸς θρησκ. κατοικῶν πλησίον τῆς Μακεδονίας. — ἐπιχειρῶ τινι προσ-

βάλλω τινά, ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. — ἀπανίσταμαι ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ. — πρὶν ἢ = ἄττ. πρὶν. — στόλος στρατός.

Κεφ. 94. δευτέρῳ ἔτει τούτων τὸ δεύτερον ἔτος μετὰ ταῦτα. — φλαύρως (= φαύλως) πρήσσω τινὶ ἀτυχῶ μέ τι. — παραλύω ἀπολύω, παύω. — ἀποδείκνυμι διορίζω. — ἀδελφιδοῦς ἀνεψιός. — ἐντειλάμενος ἀπέπεμπε = ἀπέπεμπεν-(αὐτοὺς) ἐντειλάμενος (αὐτοῖς). — ἄγω τινὶ ἐς ὄψιν φέρω ἐνώπιόν τινος.

Κεφ. 95. πεζὸν στρ. πολλόν, αἱ δυνάμεις τῶν Περσῶν ἀνήρχοντο πιθανῶς εἰς 100.000 πεζικοῦ στρατοῦ, 10.000 ἵππικοῦ καὶ 600 πλοῖα ἐκτὸς τῶν ἱππαγωγῶν. — ἐπέρχομαι ἔρχομαι αἴφνης. — προεῖπε = ἐκέλευσε. — ἔχω τὰς ναῦς διευθύνω τὰς ναῦς. — ἰθὺ (= ἄττ. εὐθύ) μετὰ γνκ.: κατ' εὐθείαν εἰς. — διὰ νήσων, δηλ. τοῦ Αἰγαίου πελάγους. — ὥς μὲν ἔμοι δοκέειν, βλ. I, 131 (σελ. 107). — τρίτῳ πρότερον ἔτει πρὸ δύο ἔτων. — ποιοῦμαι τὴν κομιδὴν = κομίζομαι (κεφ. 43). — ταύτῃ ἐκεῖ (δηλ. περὶ τὸν Ἄθων). — πρὸς δὲ (ἐπιρρ.) πρὸς τούτοις δέ. — οὐκ ἄλοῦσα, οἱ Πέρσαι πρὸ 9 ἔτων (τὸ 499 π.Χ.) ὑπὸ τὸν Ἀρισταγόραν εἶχον ἀποπειραθῆναι νὰ ὑποτάξουν τὴν Νάξον· ἢ ἀπόπειρά των ὅμως ἀπέτυχε.

Κεφ. 96. προσφέρομαι πλέω. — προσμείννυμι τῇ Νάξῳ ἀγκυροβολῶ, ἀποβιβάζομαι εἰς τὴν Ν. — ἐπέχω (τὸν νοῦν) ἔχω κατὰ νοῦν, διανοοῦμαι. — τῶν πρότερον, δηλ. τῆς ἀποτυχούσης ἐκστρατείας τοῦ Ἀρισταγόρου. — καταλαμβάνω προφθάνω.

Κεφ. 97. Ῥήνια νῆσος μικρὰ 4 στάδια μακρὰν τῆς Δήλου (νῦν Μεγάλη Δήλος). — ἵνα ποῦ. — ἱροί, ὡς κάτοικοι ἱερᾶς χώρας· διότι ἡ Δήλος ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν. — οὐκ ἐπιτήδεα καταγινώσκω κατὰ τινος κρίνω περὶ τινος οὐχὶ ὅπως πρέπει: ἀδίκως ὑποπτεύω τινά. — ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω εἶμαι βεβαίως ἀρεκτὰ νοήμων. — ὧδε ἐπέσταλται ἔχει δοθῆ τοιαύτη ἐντολή. — ἐν τῇ = ἐν ἧ. — σίνομαι βλάπτω. — ἅπιτε ἐπανέλθετε (δηλ. ἐκ Τήνου). — νέμομαι κατοικῶ. — ἐπικηρυκεύομαι διὰ κήρυκος παραγγέλλω. — μετὰ δέ, ἐπιρρ. — τάλαντα, τὸ τάλαντον ἐδῶ μέτρον βάρους

ἴσον μὲ 26 περίπου χιλίοι. τὸ δὲ χιλίον = 312½ δράμα. — **κατανέω** συσσωρεύω. — **θυμιάω** καίω ὡς θυμίαμα, ὡς προσφοράν.

Κεφ. 100. **ἀπείπαντο** = ἄττ. **ἀπείπον** ἡρνήθησαν. — **κληρουῶ** ὡς κληροῦχος κατέχω, κατοικῶ οἱ Ἀθην. τὸ 506 π.Χ. νικήσαντες τοὺς Χαλκιδεῖς τῆς Εὐβοίας διήρesan τὴν χώραν αὐτῶν εἰς 4.000 **κλήρους**, τοὺς ὁποίους ἔδωκαν ὡς κατοχὴν εἰς τοὺς ἀπόρους συμπολίτας τῶν· οὗτοι δὲ ὡς λαβόντες τοὺς **κλήρους** τούτους (δηλ. τὰ κληρωθέντα εἰς αὐτοὺς κτήματα) ἐκαλοῦντο **κληροῦχοι**. — **ἱπποβόται** ἐκαλοῦντο οἱ πλούσιοι Χαλκιδεῖς, οἱ ἀριστοκρατικοί. — **τιμωρὸς** βοηθός. — **ἄρα** ὡς κατόπιν ἐδείχθη. — **ὕγιες βούλευμα** συνετὴ ἀπόφασις. — **διφασίας ιδέας ἐφρόνεον** διαφοροτρόπως ἐσκέπτοντο· ἐσκέπτοντο δύο τρόπους ἐνεργείας. — **ἐκλιπεῖν τὴν π. ἐς** = **ἐκλιπεῖν τὴν π. καὶ φυγεῖν ἐς**. — **τὸ ἄκρον** ἡ κορυφὴ (ὄρους). — **προσδέχομαι** ἐλπίζω. — **ἴδια κέρδεα φέρομαι** ἐπιτυχάνω ἰδιαίτερα ὠφελήματα. — **ὁ Πέρσης** = **ὁ Περσέων βασιλεὺς**. — **ἐκάτερα** = **ἐκάτερον**. — **τὰ πρῶτα** ἕνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους. — **προσδέομαι** = **δέομαι**. — **προσαπόλλυμαι** χάνομαι καὶ ἐγὼ (μαζὶ μὲ ἄλλους).

Κεφ. 101. **κατέχω** (τὰς νέας) **κατὰ τι** ἢ **ἐς τι** ἀγκυροβολῶ πλησίον εἰς τι. — **χωρίον** τόπος. — **προσφέρωμαι τινι** ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. — **ἐποιεῦντο βουλὴν** = **ἐβουλεύοντο**. — **μέλει τινὶ περὶ τινος** φροντίζει τις περὶ τινος. — **νικᾷ** (ἡ γνώμη) μετ' ἀπρμφ.: ἀποφασίζεται νᾶ. — **ἀστὸς** πολίτης. — **δόκιμος** ἔγκριτος, εὐυπόληπτος. — **τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ**, βλ. κεφ. 44. — **ἀποτίνυμαι τινος** λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ τι. — **τῶν κατακ. ἱρῶν**, περὶ τοῦ πρᾶγμ. βλ. βιβλ. V, κεφ. 102 (ἐν σελ. κειμ. 40).

Κεφ. 102 - 103. **χειροῦμαι** ὑποτάσσω. — **ἐπέχω** διαμένω. — **κατεπεῖγω** σπεύδω, βιάζομαι. — **γὰρ** = **ἐπεὶ**. — **ἐνιππεύω** ἱππεύω (κάμνω χρῆσιν τοῦ ἱππικοῦ) ἐν τινι τόπῳ. — **ἀγχοτάτω**, ἐπίρρ. ὑπερθτικ. τοῦ **ἀγχοῦ** πλησίον. — **καθηγοῦμαι τινι** ὀδηγῶ τινα. — **καταλαμβάνει** (ἀπρσ.) συμβαίνει. — **φεύγω τινὰ** ἐξορίζομαι ὑπὸ τινος. — **ἦκων**, μετ' ἀπουσίαν 20 ἐτῶν. — **ἐκ τῆς Χερσ.**, τῆς θορακικῆς, ὅπου ἕως τώρα ἔζη μακρὰν τῆς πατρίδος του ὡς ἡγεμών.

Κεφ. 105. ἄλλως κατὰ τὰ ἄλλα. — *ἡμεροδρομος* ὁ τρέχων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὁ ταχυδρομος, ὁ ἀγγελιοφόρος. — *τοῦτο*, δηλ. *τὸ ἡμεροδρομεῖν*. — *μελετῶ τι* ἔχω τι ὡς ἐπάγγελμα. — *ἀφικνοῦμαι ἐπὶ τινα* φθάνω καὶ παρουσιάζομαι ἐνώπιόν τινος. — *λόγιμος* ἀξιόλογος.

Κεφ. 106 - 107. ἔαδε, ἄορ. β' τοῦ *ἀνδάνω* ἀρέσκω. — *τὸ παραινῖν* ἀμέσως. — *ισταμένον* = *ἀρχομένου*. — *ἐξελεύσεσθαι* = ἄττ. *ἐξιέναι*. — *τοῦ κύκλου*, δηλ. τῆς σελήνης. — *ἐν τεμένει* Ἑρ., πλησίον τοῦ Μαραθῶνος *τέμενος* ἱερόν. — *ἐπέρχομαι*, βλ. κεφ. 95. — *ἐδεδώκεσαν σφέας*, τοῦτο εἶχε γίνεαι τὸ 519, ὅτε οἱ Θηβαῖοι ἐπίεζον τοὺς Πλαταιεῖς ὡς μὴ ἀναγνωρίζοντας τὴν ἐπικυριαρχίαν των. — *συχνὸς* πολὺς. — *ἀναραιρέατο* = ἄττ. *ἀνήρηντο* *ἀναιροῦμαι* ἀναλαμβάνω.

Κεφ. 108. *γίνομαι δίχα* διαιροῦμαι (εἰς δύο μέρη), διχάζομαι. — *συμβάλλω* συμπλέκομαι. — *ὀλίγους*, ἡ ὅλη δύναμις τῶν Ἀθην. μετὰ τῶν 1.000 Πλαταιέων συνεποσοῦτο εἰς 11.000. — *γὰρ* = *ἐπεὶ*. — *ψηφιοδόφος* ψηφοφόρος. — *ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν* ὅποιος ἐτύχαινε διὰ τοῦ κυάμου (κλήρου). — *δόμοψηφος* ὁ ἔχων ἴσον δικαίωμα νὰ δώσῃ ψῆφον. — *Ἀφιδναῖος* ὁ ἐκ τῶν *Ἀφιδνῶν*, πόλεως πλησίον τῆς Δεκελείας.

Κεφ. 109. *ἐν σοί ἐστι* εἰς τὰς χεῖρας σου κεῖται : ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται. — *μνημόσυνον* μνημεῖον, ἐνθύμημα. — *δὴ* ὡς γνωστόν. — *δέδεκται* = ἄττ. *δέδεικται*. — *περιγίνομαι* ὑπερτερῶ, νικῶ. — *οἷός τέ εἰμι* δύναμαι. — *ἐς σέ τοι ἀνήκει* ἀπὸ σὲ ἀκριβῶς ἐξαρτᾶται. — *κυρὸς* ἀπόφασις. — *ἔλπομαι*, ἐδῶ : φοβοῦμαι. — *μετεξέτεροι* = *ἐνιοί*. — *σαθρόν τι ἐγγίνεται τι* νοσηρὰ τις σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινα (ἐδῶ : ἡ τῆς προδοσίας). — *συμβολή* μάχη. — *τείνει τι ἔς τι* ἀπόκειται τι εἰς τι. — *ἀρτῶ* (-άω) ἐξαρτῶ. — *τοι* = ἄττ. *σοι*. — *ἀποσπεύδω* προσπαθῶ μὲ κάθε τρόπον νὰ ἐμποδίσω, ἀποτρέπω. — *προσκιῶμαι* λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου. — *προσγίνομαι* προστίθεμαι. — *κυρῶ* ἀποφασίζω.

Κεφ. 110 - 111. ἡ γνώμη ἔφερε (μετ' ἀπορμφ.) ἡ γνώμη ἔκλινεν εἰς τὸ νά. — *πρυτανίη*, ἔδω: ἡγεμονία, ἀρχιστρατηγία (τὴν ὁποῖαν ἕκαστος τῶν δέκα στρατηγῶν ἐναλλάξ ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἶχε). — *οὔτι κω* = *οὔπω τι* οὐδόλως ἀκόμη. — *ἐξεδέκοντο* ἠκολούθουν. — *ὥς ἡριθμύοντο* καθὼς ἡριθμοῦντο, δηλ. κατὰ τὴν σειράν των, ἡ ὁποία διὰ κλήρου ὠρίζετο. — *ἐχόμεναι ἄλλ.* ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης. — *ἀνάγω* φέρω ἐπάνω (εἰς τὴν Ἀκρόπολιν). — *πανηγύριος* ἐννοοῦνται τὰ μεγάλα Παναθηναῖα. — *ἐν τῇσι πεντετηροῖσι* κατὰ πᾶν πέμπτον ἔτος. — *στρατόπεδον*, βλ. κεφ. 6. — *ἐπὶ τάξις ὀλίγας* κατὰ βάθος εἰς ὀλίγας τάξεις: εἶχε βάθος παρατάξεως ὀλίγων ἀνδρῶν (πιθανῶς τριῶν). — *ταύτη* ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ. — *ἔρρωτο*, τοῦ *ῥώννυμι* κάμνω ἰσχυρόν, ἐνισχύω.

Κεφ. 112. *διετίετακτο* (ἀπροσ.) ἡ παρατάξις εἶχε γίνεи. — *ἀπείθησαν* = ἀπ. *ἀφείθησαν* τοῦ *ἀφίημι*. — *δρομῶ* τροχάδην. — *ἵεμαι* ὁρμῶ. — *τὸ μεταίχμιον* τὸ μεταξὺ (τῶν δύο στρατῶν) διάστημα. — *ἐπιφέρω* ἀποδίδω. — *πάνχυ* = *πάνυ*. — *ἡ ἵππος* τὸ ἱππικόν. — *τοξεύματα* = *τοξόται*. — *κατεινάζω* συμπεραίνω. — *προσμελίννυμι* τινι πλησιάζω τινά. — *τῶν ἴδμεν*, βλ. I, 6 (σελ. 101/2). — *ἐσθήμενος*, πρkm. ἀχρήστου τινὸς ρ., τοῦ *ἐσθέω* (*ἐσθής*) ἐνδύω. — *τέως* τότε.

Κεφ. 113 - 114. *τῇ* (= ἀπ. *ῇ*) ἐκεῖ ὅπου. — *Σάκαι* λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ ΒΑ. τῆς ἐν Ἀσίᾳ Βακτριανῆς· ἐθεωροῦντο ὥς ἀνδρεότεροι καὶ καλύτεροι στρατιῶται τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. — *ἐτετάχατο* = *τεταγμένοι ἦσαν*. — *ῥήγγνυμι* διαρρηγνύω, διασπῶ. — *συνάγω* συνενῶ, συνάπτω. — *ἐς δ* ἕως ὅτου. — *ἐπιλαμβάνομαι* πιάνω. — *τοῦτο μὲν... τοῦτο δὲ... τοῦτο δὲ* πρῶτον μὲν, ἔπειτα δέ, πρὸς τοῦτοις δέ. — *πόνος* μάχη. — *ἀπὸ δ' ἔθανε*, τιμῆσις = *ἀπέθανε* δέ. — *τὰ ἀφλαστα* τὰ κατὰ τὴν πρῦμναν τοῦ πλοίου κοσμήματα· ταῦτα ἦσαν συνήθως εἰκόνες θεῶν ἢ ἡρώων.

Κεφ. 115 - 117. *ἐπικρατῶ* τινος γίνομαι κύριός τινος. — *ἐξανακρούομαι* ἀποσύρομαι, ἀποπλέω. — *ἐκ τῆς νήσου*, δηλ. τῆς Αἰγυλίας (μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Ἀττικῆς). — *φθάνω* τινὰ ἀφικόμενος

φθάνω πρωτίτερα ἀπό τινος. — *αἰτία ἔσχε* ἐπεκράτησε (διεδόθη) ἡ κατηγορία. — *Ἀλκμαιωνίδαι* ὀνομαστή οἰκογένεια ἐν Ἀθήναις. — *μηχανή* μηχανογραφία, σκευωρία. — *ἐπινοηθῆναι* = *ἐπινοῆσαι*. — *συντίθεμαί τινι* συμφωνῶ μετὰ τινος. — *ἀναδείκνυμι ἀσπίδα* ἀνυψῶ ἀσπίδα ὡς σημεῖον. — *ὡς ποδῶν ἔχει* με ὅλην τὴν δύναμιν τῶν ποδῶν του: ὅσον ταχέως δύναται. — *Κυνόσαργες* γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν εἰς Φάληρον ὁδὸν (παρὰ τὴν σημερινὴν Γαργαρέταν). — *ὑπεραιωροῦμαι Φαλήρου* ἐμφανίζομαι εἰς τὸ πέλαγος (στ' ἀνοικτὰ) ἀντικρὺ τοῦ Φαλήρου. — *ὑπὲρ τούτου* πρὸ τούτου. — *ἀνακοχεύω* κρατῶ ἐπ' ὀλίγον στὰ πανιά.

Κεφ. 119. *προσέχω ἐς* προσορμίζομαι εἰς. — *ἐνέχω χόλον τινὶ* ἔχω μέσα μου ὀργήν, ὀργίζομαι κατὰ τινος. — *οἷα* = *αἶτε*. — *σταθμός* κτῆμα. — *μέχρι ἐμέ* ἕως τὸν καιρὸν μου.

Κεφ. 120. *καταλαμβάνω* (προ)φθάνω. — *ἐμείρομαι* ἐπιθυμῶ. — *τοὺς Μήδους*, δηλ. τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας Πέρσας.

Κεφ. 100. διατάσσω παρατάσσω. — διεξελαύνω διέρχομαι. — *θεῶμαι* επιθεωρῶ. — *απογράφω* καταγράφω ἐν καταλόγῳ. — *γραμματιστῆς* γραμματεὺς. — *ἐξ ἐσχάτων ἐς ἐσχατα* ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον ἕως τὸ ἄλλο. — *μετεκβαίνω* μεταβαίνω ἀπὸ τὸ ἐν εἰς ἄλλο. — *Σιδώνιος* ὁ ἐκ Σιδῶνος, πόλεως τῆς Φοινίκης. — *ἵζομαι* κάθημαι. — *απογράφομαι* διατάσσω νὰ καταγράφουν. — *ἀνάγω* φέρω εἰς τὸ πέλαγος. — *ὅσον τε* περίπου. — *ἀνακοχεύω*, βλ. VI, 115-117 (ἐν σελ. 128). — *μετωπηδὼν* ἐν πυκνῷ μετώπῳ. — *ἐπιβάται* οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου πολεμισταὶ στρατιῶται (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐρέτας καὶ λοιποὺς ναύτας). — *ἐντὸς* μεταξύ.

Κεφ. 101. διεκπλέω διέρχομαι πλέων. — *Δημάρατος*, ὁ ἐξόριστος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. — *εἷς* = αἷ. *εἷ*. — *πυνθάνομαι* τινος μανθάνω ἀπὸ τινος. — *ὑπομένω* μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπκμ.: τολμῶ νά. — *χεῖρας ἀνταίρωμαί τινι*, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 123). — *πρὸς ἐσπέρης* πρὸς δυσμάς. — *ἀξιόμαχος* (μετ' ἀπρμφ.) : ἱκανὸς νά. — *ὑπομένω* μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ἀντικμ.: *ὑπομένω τινὰ ἐπιόντα* περιμένω τὴν ἐπίθεσιν τινος. — *ἄρθμιος* ἡγούμενος. — *τὸ ἀπὸ σεῦ* τὴν γνώμην σου. — *ὑπολαμβάνω* λαμβάνω τὸν λόγον. — *χρῶμαι ἀληθείᾳ* λέγω τὴν ἀλήθειαν. — *χρῶμαι ἡδονῇ* ὁμιλῶ πρὸς εὐχαρίστησιν. — *ἀηδῆς* δυσάρεστος. — *ἔσεσθαι*, ὑπκμ. *αὐτόν*.

Κεφ. 102. ἀλίσκομαι ψευδόμενός τι πιάνομαι ψεύτης εἰς τι. — *αἰεὶ* ποτε ἀνέκαθεν. — *σύντροφος εἰμί τινι* εἶμαι ἀναθρεμμένος μαζὶ μέ τινα. — *ἐπακτός ἐστι* δὲν εἶναι ἔμφυτος. — *κατείργασται* (ἐν πθηκ. σημ.) ἔχει ἀποκτηθῇ. — *σοφίῃ* νοημοσύνη. — *διαχρῶμαι τινι* μεταχειρίζομαι (ἔχω) τι πάντοτε. — *ἀπαμύνομαι* ἀποκρούω. — *δε-*

σποσύνη δεσποτισμός. — οἴκημαι = οἰκῶ. — οὐκ ἔστι ὅπως κοιτὲ οὐδέποτε. — λόγοι προτάσεις. — αὖτις δὲ ἔπειτα δέ. — ἀντιοῦμαι = ἐναντιοῦμαι. — φρονῶ τὰ τινος ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα, τὰ ὁποῖα ἔχει καὶ ἄλλος τις: εἶμαι μὲ τὸ μέρος τινός.

Κεφ. 103. φθέγγομαι λέγω, ἐκστομίζω. — ἔπος λόγος. — δυνάτατο = ἄττ. δύναιτο. — γίνονται περὶ ἕνα ἕκαστον ἀναλογοῦν εἰς τὸν καθένα. — γενοίτατο = ἄττ. γένοιντο. — δειμαίνω φοβοῦμαι. — ἀνειμένος (ἀνίημι) ἀφειμένος. — ἀνισῶ ἐξισῶ.

Κεφ. 104. τὰ κατήκοντα Σπαρτ. τὰ ἀφορῶντα τοὺς Σπαρτ. — τὰ νῦν τάδε (ἐπιρρ.): ἀκριβῶς τώρα. — ἔστοργα, ὁ πρkm. μὲ σημ. ἐνεστ. = στέργω ἀγαπῶ. — ἐξεπίσταμαι γνωρίζω καλῶς. — τιμὴ βασιλικὸν ἄξιωμα. — γέρεα προνόμια (ἀποδιδόμενα εἰς βασιλεῖς). — βίος τὰ μέσα πρὸς ζωὴν. — οἶκος κατοικία. — οἶκος = ἄττ. εἶκος. — φαινομένη φανερά. — διωθοῦμαι ἀποκρούω. — κατὰ ἕνα εἰς πρὸς ἕνα. — οὐδαμὸς = ἄττ. οὐδεῖς. — κακὸς ἄνανδρος. — ἄλεες ὅλοι ὁμοῦ. — ἔπειμί τινι προϊσταμαί τινος. — ὑποδειμαίνω φοβοῦμαι. — γῶν = ἄττ. γοῦν. — ἄνωγα διατάσσω. — φεύγω ἀποφεύγω. — ἐπικρατῶ νικῶ. — τὸ λοιπὸν εἰς τὸ ἔξῃς. — κατὰ νόον τοι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Κεφ. 105. ἐς γέλωτα τρέπω τὸ γυρίζω στὸ γέλοιο. — ποιοῦμαι ὀργὴν ὀργίζομαι.

Κεφ. 201. ἡ δίοδος τὸ στενόν. — ἐπιχώριος ἐντόπιος. — τὰ ἔχοντα ἢ φέροντα πρὸς τὰ ἐκτεινόμενα μέρη πρὸς.

Κεφ. 202-203. ὑπομένω περιμένω. — ὁ Πέρσης, βλ. VI, 100 — ἐπικλητός γίνομαι προσκαλοῦμαι. — Λοκροὶ Ὀπούντιοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἐν. Λοκρίδος ἐκ τῆς ἐκεῖ πρωτεύουσας Ὀπούντος. — πρόδρομος ὁ τρέχων ἔμπρὸς τινος, ὁ προπορευόμενος, ἡ πρωτοπορεία. — προσδόκιμός εἰμι περιμένομαι. — ἐν φυλακῇ εἰμι φυλάσσομαι. — τῷ = ᾧ. — ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ εὐθὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του. — κακὸν οὐ συνεμείχθη (δηλ. τοῖσι ἀγαθοῖσι) μὲ τὴν εὐτυχίαν δὲν

ἀνεμείχθη δυστυχία τις. — μέγιστα, δηλ. κακὰ συνεμείχθη. — πίπτω ἀπὸ τῆς δόξης ἀποτυχάνω εἰς τὴν ἰδέαν μου (εἰς τὴν προσδοκίαν μου).

Κεφ. 204 - 205. ἐκάστων, ἐκ τοῦ στρατηγοί. — ἐξ ἀπροσδοκίτου ἀπροσδοκίτως, παρ' ἐλπίδα· ὁ Λεωνίδας ὡς ἔχων δύο ἀδελφοὺς μεγαλυτέρους, τὸν Κλεομένην καὶ τὸν Δωριέα, οὐδέποτε ἤλπιζε νὰ γίνῃ βασιλεὺς. Ὑπερβαλὼν ὁ Κλεομένης ἀπέθανεν ἄνευ τέκνου ἄρρενος, ὁ δὲ Δωριεὺς δὲν ὑπῆρχε πλέον, ἀλλ' εἶχεν ἀποθάνει καὶ αὐτός, ἡ βασιλεία περιήλθεν εἰς τὸν Λεωνίδα. — ἐπιλέγομαι ἐκλέγω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — οἱ κατεστεῶτες οἱ (διὰ νόμου) ὥρισμένοι· ἐννοοῦνται οἱ κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσλαμβανόμενοι τριακόσιοι εἰς ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις. — ἐς τὸν ἀριθμὸν λογίζομαι ἀπαριθμῶ. — σπουδὴν ποιοῦμαι (μετ' ἀπρμφ.) φροντίζω νὰ. — κατηγορεῖται (ἀπροσ.) τιнос (μετ' ἀπρμφ.) φέρεται κατηγορία κατὰ τινος ὅτι. — παρακαλῶ προσκαλῶ. — ἀπερέουσι, μέλλ. τοῦ ἀπαγορεύω ἀρνοῦμαι. — ἐκ τοῦ ἐμφανέος φανερά.

Κεφ. 206. ὑπερβάλλομαι ἀναβάλλω. — γὰρ ἐπειδή. — Κάρνεια ἑορτὴ τελουμένη ἐν Σπάρτῃ κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος καὶ διαρκοῦσα ἐννέα ἡμέρας. — κατὰ τάχος = ταχέως. — πανδημεῖ = πανστρατιῇ. — ὥς = οὕτως. — ἐνένωντο = ἅττ. ἐνενόηντο· τοῦ νοοῦμαι σκέπτομαι. — ἦν συμπεσοῦσα = συνέπεσε. — κατὰ ταῦτόν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. — Ὀλυμπιάς οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. — κατὰ τάχος οὕτω = οὕτω ταχέως. — διακρίνεται ὁ πόλεμος τελειώνει ὁ πόλεμος.

Κεφ. 207. διενένωντο, βλ. ἀνωτέρω ἐνένωντο (κεφ. 206). — πέλας (μετὰ γνκ.) πλησίον τινός. — ἐσβολὴ δίοδος, στενόν. — καταρρωδῶ = κατορρωδῶ πολὺ φοβοῦμαι. — ἀπαλλαγὴ ἀναχώρησις. — περισπέρχομαι τινι πολὺν δυσαρεστοῦμαι (ὀργίζομαι) διὰ τι. — ἀλίξασθαι, μέσ. ἀόρ. τοῦ ἀλέξω ἀποκρούω.

Κεφ. 208. ιδέσθαι = ἰδεῖν. — ἀκηκόες = ἠῆκηκόει. — ἀλίξομαι συναθροίζομαι. — ταύτη αὐτοῦ. — προσελαύνω (ἔφιππος) πλη-

σιάζω.— *κατώρα* = ἄττ. *καθεώρα*· *καθορῶ* βλέπω καλῶς.— *ἔσω τοῦ τείχεος*, τοῦτο τὸ τεῖχος εἶχον κτίσει πρὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ Φωκεῖς, διὰ τὰ προφυλάσσονται ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν Θεσσαλῶν, τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν των.— *ἀνορθώσαντες*, διότι τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ ὥς ἐκ τῆς πολυκαιρίας εἶχε καταπέσει.— *οἷά τε ἦν* = *οἷόν τε ἦν*.— *ὁ δὲ* = *ἀλλά*.— *μανθάνω*, ἐδῶ : παρατηρῶ.— *τοῖσι* (= *οἷς*) *τὰ ὅπλα ἔκειτο* οἱ ὅποιοι εἶχον στρατοπεδεύσει.— *ἀτρεκέως* ἀκριβῶς.— *ἀλογίῃ* ἀδιαφορία, καταφρόνησις.— *κυρῶ* = *τυγχάνω*.— *ὄπωπα*, πρkm. τοῦ *ὄρῶ*.

Κεφ. 209. *ἔχω* (μετ' ἀπρμφ.) δύναμαι.— *συμβάλλομαι* ἐννοῶ.— *τὸ ἐδὸν τὸ ἀληθές*.— *ἀλλὰ - γὰρ* ἀλλ' ἐπειδὴ.— *μεν* = ἄττ. *μου*.— *καὶ πρότερον*, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. κεφ. 101 - 104 (ἐν σελ. κειμ. 54 - 56).— *εὖτε* = ἄττ. *ὅτε*.— *γέλωτα τίθεμαί τινα* περιγελῶ τινα.— *τῇ* (= ἄττ. *ῇ*) πῶς.— *ἀγών* ἔργον, καθῆκον.— *ἀντία σεῦ* ἐνώπιόν σου.— *ἀπίκται* = ἄττ. *ἀφιγμένοι εἰσί*.— *ἔσοδος* = *ἐσβολή* (κεφ. 207).— *νόμος* συνήθεια.— *ἔχων ἐστὶ* = *ἔχει*.— *ἐπεὰν* = ἄττ. *ἐπὰν*.— *ψυχὴ* ζωή.— *τὸ ὑπομένον* = *οἱ ὑπομένοντες*· *ὑπομένω* μένω ὀπίσω.— *ὑπομένω* (μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπkm.), βλ. κεφ. 101 (ἐν σελ. 129).— *χεῖρας ἀνταίρωμαί τινα ἢ τινι*, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 123).— *βασιλῆιος* = ἄττ. *βασίλειος* βασιλικός.— *προσφέρομαι πρὸς τινα* ἐπέρχομαι ἐναντίον τινός.— *κάρτα* = *λίαν*.— *χεῖσθαι*, τὸ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτ. = *χεῖ*.— *τοι* = ἄττ. *σοι*.— *ταύτη... τῇ* οὕτω... ὅπως.

Κεφ. 210. *παρεξῆκε*, τοῦ *παρεξίημι* ἀφήνω τὰ περάσῃ.— *ἀβουλία* ἀπερισκεψία.— *διαχεῖσθαι* = *χεῖσθαι*.— *Κίσσιοι* κάτοικοι τῆς Κισσίας, χώρας περσικῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔκειντο τὰ Σοῦσα.— *ἐς ὅσιν τὴν ἐωυτοῦ* ἐνώπιόν του.— *φερόμενοι* μετ' ὁρμήν.— *ἐπεσήησαν* = ἄττ. *ἐπεισῆσαν* εἰσήρχοντο εἰς τὰς τάξεις τῶν πιπτόντων.— *προσπταίω* βλάπτομαι, ὑφίσταμαι ἀπωλείας.— *τεφ* = ἄττ. *τεφ, τινι*.— *πᾶς τις* ἕκαστος.— *συμβολή* μάχη.— *δι' ἡμέρης* (καθ') ὅλην τὴν ἡμέραν.

Κεφ. 211. *τερηχέως* περιέπω κακοποιῶ, βλάπτω.— *ὑπεξέρχομαι* ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποσύρομαι.— *ἐκδέχομαι* διαδέχομαι.— *ἀθά-*

νατοι, σῶμα ἐκ δεκακισχιλίων ἐπιλέκτων στρατιωτῶν τῆς περσικῆς βασιλικῆς φρουρᾶς ὠνομάζετο οὕτω, διότι ἀντικαθίσταντο πάντοτε οἱ ὑπὸ νόσου ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ φονευόμενοι, ὥστε νὰ μένη πάντοτε ἀμείωτος ὁ ἀριθμός. — ὥς **κατεργασόμενοι** (αὐτούς, δηλ. τοὺς Ἑλλ.) μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τοὺς νικήσουν. — **εὐπετέως** εὐκόλως. — **συμμίσγων** = **συμμείγνυμι** ἔρχομαι εἰς χεῖρας. — **πλέον φέρομαι** περισσότερον κατορθώνω. — **στεινόπορος** στενός. — **ἥπερ** = ἄττ. ἡ (συγκρτκ.). — **ἄλλα** εἰς ἄλλα. — **ἐξεπίσταμαι** γνωρίζω καλῶς. — **ὅκως** = **ὁπότε** ὁσάκις. — **ἀλῆς** εἰς ἓν ὅλον ἡθροισμένος, συνηνωμένος. — **φεύγεσκον** = **ἔφευγον**. — **δῆθεν** κατὰ τὸ φαινόμενον. — **πάταγος** κρότος (τῶν ὀπλων). — **καταλαμβάνω** προφθάνω. — **ἂν ὑπέστρεπον**, ἐδῶ ὁ ἂν μετὰ τοῦ παρτκ. δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν συμβαῖνον εἰς τὸ παρελθόν: ἔστρεπον ὀπίσω. — **ἀντίοι** ἀντιμέτωποι. — **μεταστρέφομαι** στρέφομαι ὀπίσω. — **καταβάλλω** = **ἀποκτείνω** πθτκ. τοῦτου τὸ **πίπτω**. — **ἐδυνάτο** = ἄττ. **ἡδύναντο**. — **οὐδέν**, ἐπίρρ. — **παραλαμβάνω τῆς ἐσόδου** καταλαμβάνω τὴν εἴσοδον: γίνομαι κύριος τῆς εἰσόδου. — **τέλος** σῶμα στρατοῦ, τάγμα. — **παντοίως** κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους.

Κεφ. 212. πρόσοδοι τῆς μάχης ἐπιθέσεις, ἔφοδοι. — **ἀνατρέχω** ἀναπηδῶ. — **ἀεθλέω** = ἄττ. **ἀθλῶ** μάχομαι. — **έόντων**, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — **συμβάλλω** ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι. — **κεκοσμημένοι** τεταγμένοι. — **ἐν μέρεϊ** μὲ τὴν σειράν, διαδοχικῶς. — **ἐς τὸ οὖρος**, δηλ. τὸν Καλλίδρομον. — **ἄλλοιτος** διαφορετικός. — **ἐνώρων** = ἄττ. **ἐνεώρων** ὁ παρτκ. ἐδῶ μὲ σημ. ὑπερσυντλκ. ἐνορῶ παρατηρῶ.

Κεφ. 213. ὅ τι χρήσεται τῷ π. πρήγμ. πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν παροῦσαν περίστασιν: τί νὰ κάμῃ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. — **φέρομαι** λαμβάνω (ὥς ἀνταμοιβήν). — **διὰ τοῦ οὖρου** (δηλ. τοῦ Καλλίδρομου) **φέρουσαν**, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν τέλει τοῦ βιβλίου (πίν. I). — **ταύτη** ἐδῶ (δηλ. ἐν Θερμοπ.). — **ὑπομένω** μένω. — **ὑστερον**, ὅτε δηλ. οἱ Πέρσαι ἀφῆκαν τὴν Ἑλλάδα. — **Πυλαγόροι** οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν 12 λαῶν, οἱ ὅποιοι μετεῖχον τοῦ ἀμφικτυόνικοῦ συνεδρίου συνήρχοντο δις τοῦ ἔτους, τὸ μὲν ἔαρ ἐν Δελφοῖς, τὸ δὲ φθινό-

πωρον ἐν Ἀνθήλῃ παρὰ τὰς Θερμοπύλας. — *Πυλαίη* (δηλ. *σύνοδος*) ἡ συνέλευσις ἐν Πύλαις (ἢ μᾶλλον ἐν Ἀνθήλῃ παρὰ τὰς Πύλας). — *ἐπικηρύσσω ἀργύριόν τινι* ὀρίζω χρηματικὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν κεφαλὴν τινος. — *κατέρχομαι* ἐπανερχομαι. — *Ἀντικύρη* πόλις παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἡ πατρίς τοῦ Ἐφιάλτου.

Κεφ. 215. *κατεργάζομαι* κατορθώνω. — *ὠρμέατο* = ἄττ. *ὠρμηντο*· *ὀρμῶμαι* ξεκινῶ. — *περὶ λύχνων ἀφὰς* περὶ τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, δηλ. ὅταν ἀρχίξῃ νὰ νυκτώνῃ. — *καθηγοῦμαι* δεικνύω. — *ὅτε οἱ Φωκεῖς* κτλ., περὶ τοῦ πράγμ. βλ. κεφ. 208 (ἐν σελ. 132). — *ἐν σκέπη εἰμί τινος* προφυλάσσομαι ἀπὸ τι. — *ἐκ τόσου*, δηλ. *χρόνου*. — *κατεδέδεκτο* = ἄττ. *κατεδέδεικτο*. — *χρηστὸς* χρήσιμος.

Κεφ. 216 - 217. *διασφάξ, γος* χαράδρα. — *Ἀσωπὸς* - *Ἀνόπαια*, βλ. σγ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν πίν. I. — *τείνω* ἐκτείνωμαι. — *πρὸς τῶν Μηλίων* (ὡς πρὸς τὸν ἐρχόμενον) ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μαλίων. — *ἡὼς* (= ἄττ. *ἕως*) *διαφαίνει* ἀρχίζει νὰ φαίνεται ἡ αὐγή· ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράξῃ. — *καὶ οἱ καὶ οὗτοι*. — *γίνομαι ἐπὶ τινι* φθάνω εἰς τι. — *ἀκρωτήριον* κορυφή. — *ῥύομαι* ὑπερασπίζω. — *ἡ κάτω ἐσβολή* τὸ κάτω κείμενον στενόν. — *ὑπὸ τῶν εἴρηται* = *ὑπὸ τούτων, ὑφ' ὧν αὐτὴν φυλάσσεσθαι πρότερόν μοι εἴρηται* (βλ. κεφ. 202). — *ὑποδέχομαι* ἀναλαμβάνω, ὑπόσχομαι.

Κεφ. 218. *ἐπίπλεος* = ἄττ. *ἐπίπλεως* γεμάτος. — *ψόφος* θόρυβος. — *οἶκος* = ἄττ. *εἶκος*. — *φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τ. π.* διότι φύλλα εἶχον πέσει (ἐκ τῶν δένδρων) καὶ εἶχον σκορπισθῇ ὑπὸ τοὺς πόδας των. — *ἀνὰ ἔδραμον*, τμησίς· *ἀνέδραμον*· *ἀνατρέχω*, βλ. κεφ. 212. — *ἐνδύνω* = *ἐνδύομαι*. — *ἐν θώματι γίνομαι* ἐκπλήττομαι. — *ἐλπομαι* ἐλπίζω. — *ἀντίξοος* ἐναντίος, ἐχθρικός. — *ἐγκυρέω* (ἀόρ. *ἐνεκύρησα*) συναντῶ. — *ὀποδαπὸς* ἐκ τίνος χώρας. — *διατάσσω* θέτω ἐν τάξει, παρατάσσω. — *βάλλω* κτυπῶ. — *τόξευμα* βέλος. — *κόρυμβος* κορυφή. — *ἐπίσταμαι*, ἐδῶ· εἶμαι βέβαιος, πιστεύω. — *ἀρχὴν* (ἐπίρρ.) ἀρχικῶς, κυρίως. — *παρεσκευάδατο* = ἄττ. *παρεσκευασμέ-*

νοι ἦσαν. — οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τινος καθόλου δὲν λογαριάζω τινά. — οἱ δὲ = ἀλλά.

Κεφ. 219. τὰ ἔρα τὰ σφάγια, τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων. — ἅμα ἡοῖ (= ἅττ. ἅμ' ἔφ) κατὰ τὴν αὐγὴν (τῆς ἐπομένης ἡμέρας). — ἐπὶ δὲ (ἐπιρρ.) ὕστερον δέ. — περίοδος περικύκλωσις. — σημαίνω εἰδοποιῶ. — ἡμεροσκόπος φρουρὸς ἐν καιρῷ ἡμέρας. — τὸ ἄκρον ἡ κορυφή. — διαφαίνει ἡμέρη ἀρχίζει νὰ ξημερώνῃ. — σχίζομαι διαιροῦμαι. — ἔων = ἅττ. εἶων. — διακρίνομαι διαλύομαι, χωρίζομαι.

Κεφ. 220. κήδομαι μεριμνῶ, ἐνδιαφέρομαι. — εὐπρεπέως ἔχει = πρέπει ἀρμύζει. — ἀρχήν, βλ. κεφ. 218. — ταύτη τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι εἰς ταύτην τὴν γνώμην κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκλίνω: μὲ αὐτὴν τὴν γνώμην καθ' ὁλοκληρίαν συμφωνῶ. — καλῶς ἔχει εἶναι ἔντιμον. — ἐκέχρηστο, πθτκ. ὑπερσυντλ. τοῦ χρεῶ δίδω χρησμόν. — χρεῶμαι (χρηστηρίφ ἢ Πυθίᾳ) ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον. — αὐτίνα κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἔξ ἀρχῆς. — ἀνάστατος γίνομαι καταστρέφομαι. — ἐπιλέγομαι σκέπτομαι. — κατατίθεμαι δόξαν θησαυρίζω δόξαν. — διαφέρομαι γνώμῃ ἔχω διάφορον γνώμην, διαφωνῶ. — ἀκόσμως ἀπρεπῶς.

Κεφ. 221. τὰ ἀνέκαθεν ἐκ καταγωγῆς. — Μελάμπους περίφημος μάντις κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους.

Κεφ. 222. ἐν ὁμήρων λόγφ ποιοῦμαι θεωρῶ ὡς ὁμήρους.

Κεφ. 223. ἐπέχω περιμένω. — ἐς ἔως, μέχρι. — κου μάλιστα περίπου. — ἀγορῆς πληθώρα = ἀγορὰ πλήθουσα ὁ χρόνος ἀπὸ 9-11 1/2 π. μ. περίπου. — ἐπέσταλτο οὕτω εἶχε δοθῇ τοιαύτη παραγγελία. — χῶρος ἀπόστασις. — πολλὸν πολὺ. — ἥπερ = ἅττ. ἦ. — ἡ περίοδος, ἔδω: ἡ (περὶ τὸ ὄρος) κυκλοτερὲς ὁδός. — κατ' ἀρχὰς πρότερον. — αὐγὴν στενόν. — ἔρυμα ὀχύρωμα. — ὑπεξέρχομαι προφυλακτικῶς ἐξέρχομαι. — συμμίσγοντες, οἱ Ἑλλ. — τέλος, βλ. κεφ. 211. — θάπιζω μαστιγώνω. — ζῶδς ζωντανός. — οὐδεὶς λόγος ἐστὶ τινος οὐδεὶς φροντίζει περὶ τινος. — τὸ ἀπολλύμενον = οἱ ἀπολλύμενοι. — ἀποδείκνυμαι ἐπιδεικνύω. — ὥμης ὅσον εἶχον μέγιστον τὴν μεγίστην δύ-

ναμιν ποὺ εἶχον. — *παραχρεώμενοι* μαχόμενοι ἄνευ σκέψεως περὶ τῆς ζωῆς των, ἀψηφοῦντες τὴν ζωὴν των. — *ἀτέων* παράφορος, ἔξω φρενῶν. — *κατάννυμι* θραύω· ὁ πρῶτος. *κατέαγα* εἶμαι θραυσμένος. — *διεργάζομαι* φονεύω.

Κεφ. 224. *πόνος* μάχη. — *ἐν δὲ δὴ* πρὸς τούτοις δέ.

Κεφ. 225. *ὠθισμός*, ἐπὶ τῶν μαχομένων ἐν συμπλοκῇ: σπρώξιμον. — *ἐς δ' ἔως* ὅτου. — *ἀρετὴ* ἀνδρεία. — *ὑπεξερῶ* ἀποσύρω, ἀποσπῶ. — *τοῦτο συνεστήκεε* οὗτος ὁ ἀγὼν διήρκεσε. — *ἐτεροιοῦμαι* μεταβάλλομαι, ἀλλάσσω μορφὴν. — *τὸ νεῖκος* ὁ ἀγὼν. — *ἀναχωρῶ ὀπίσω* ὑποχωρῶ. — *παραμείβομαι* ὑπερβαίνω. — *κολωνὸς* λόφος. — *ἀλῆς*, βλ. κεφ. 211 (ἐν σελ. 133). — *ἐπὶ Λεωνίδῃ* πρὸς τιμὴν τοῦ Λ. — *ἀλέξομαι* ὑπερασπίζομαι. — *περίειμι* ὑπολείπομαι, ἀπομένω. — *καταχώννυμι* χῶνω βαθέως, κατακαλύπτω, θάπτω. — *ἐξ ἐναντίας* ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. — *ἐφέπομαι* ἐπιτίθεμαι. — *συγχώννυμι* μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων, κατακρημνίζω. — *περιέρχομαι* περικυκλώνω. — *περισταδὸν* σταθέντες ὁλόγυρα.

Κεφ. 226 - 227. *εἶπαι* = ἅπ. *εἰπεῖν*. — *τὸ ἔπος* ὁ λόγος. — *πρὸς τευ* παρὰ τινος. — *ἀπιέωσι* = ἅπ. *ἀφιῶσι*· *ἀφήμι* ῥίπτω. — *ὀϊστὸς* βέλος. — *ἐν ἀλογίῃ ποιοῦμαι τι* δὲν λογαριάζω τι, ἀδιαφορῶ διὰ τι. — *τοιουτότροπος* παρόμοιος. — *μνημόσυνον*, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 126).

Κεφ. 228. *θαφθεῖσι* = ἅπ. *ταφεῖσι*. — *αὐτοῦ ταύτη* ἐδῶ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει. — *τῇ περ* ὅπου ἀκριβῶς. — *ἥ*, μετὰ τὸ *πρότερον* = *πρὶν*. — *γραμματα* ἐπίγραμμα. — *τῇδε* ἐδῶ. — *Πελοποννήσου*, δωρικὸς τύπος. — *τέτορες*, δωρικὸς τύπος = *τέσσαρες*. — *ἀγγέλλειν*, ἀντὶ προστιτικ. = *ἄγγελλε*. — *ὄρημα* νόμος. — *κλεινὸς* ἔνδοξος. — *ἀμείβομαι* διαβαίνω. — *κῆρ*, κηρός, συνήθως ἐν τῷ πληθ. *κῆρες* θάνατος. — *σάφα* σαφῶς. — *οὐκ ἔτλη* (ἀόρ. β' τοῦ ἀχρ. ἐνεστ. *τλάω*) δὲν ὑπέμεινε, δὲν ἠθέλησε. — *προλείπω* καταλείπω. — *ἔξω ἧ* = *πλήν*. — *ἐπικοσμῶ* τιμῶ. — *κατὰ ξεινίην*, ἢ *κατὰ ἔνεκα*. — *Σιμωνίδης*, περὶ τούτου βλ. V, 102 (ἐν σελ. 120).

Κεφ. 40. *κατίσχω τὰς νέας* διευθύνω τὰ πλοῖα. — *προσδέομαι* = *δέομαι*. — *σχεῖν* = *κατασχεῖν*· *κατέχω* προσορμίζομαι, ἀράζω. — *ὑπεξάγομαι* φέρω (τοὺς ἰδικούς μου) εἰς ἀσφαλῆ τόπον. — *τὸ* = ἅττ. δ. — *τὰ κατήκοντα πρήγματα* = *τὰ παρεόντα πρήγματα* ἢ παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων : αἱ παροῦσαι περιστάσεις. — *βουλὴν ποιοῦμαι* = *βουλευομαι*. — *ψεύδομαι γνώμη* ἀπατῶμαι ἐν τῇ κρίσει μου : σχηματίζω ἐσφαλμένην γνώμην. — *ὑποκάθημαί τινα* ἐνεδρεῦω τινά. — *οἱ δὲ* = *ἀλλὰ*. — *τειχέω* = *τειχίζω*. — *περίειμι* σώζομαι. — *περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι* πολὺ φροντίζω. — *ἀπιέναι* = ἅττ. *ἀπιέναι*· ἐκ τοῦ *ἐπυνθάνοντο*.

Κεφ. 41. *τῇ* (= *ῇ*) *τις* ὅπου ἕκαστος. — *οἰκέται* ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἢ οἰκογένεια. — *ὑπεκτίθεμαι* = *ὑπεξάγομαι* (κεφ. 40). — *χρηστήριον* χρησμός· οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' οὗτου ἔμαθον, ὅτι ὁ Ξέρξης θὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχον ζητήσει ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν χρησμόν. Ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι μεγάλη καταστροφή τοὺς περιμένει καὶ ὅτι μόνον τὰ ξύλινα τείχη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς σώσουν. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἀπὸ τότε ἐξήγησε τὸν χρησμόν, ὅτι ὁ θεὸς μὲ τὰ ξύλινα τείχη ἔννοεῖ τὰ πλοῖα. — *ὑπηρετῶ τινι* προσφέρω ὑπηρεσίαν εἰς τινα, βοηθῶ τινα. — *ἐνδιαιτῶμαι* κατοικῶ, διαμένω. — *ἐν τῷ ἱερῷ*, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. — *ὡς ἐόντι* ὡς ἐὰν ἀληθῶς ὑπῆρχεν (ὁ ὄφρις). — *ἐπιμήνια ἱερὰ* μηνιαῖα προσφοραὶ ἢ θυσίαι. — *προτίδημι* παραθέτω. — *μελιτόεσσα* (= ἅττ. *μελιτοῦντα*, δηλ. *μᾶζα*) μελόπητα. — *ἀναισιμῶ* (- ὥω) καταναλίσκω, κατατρῶγω. — *τῆς θεοῦ*, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν ἱερὸς ἦτο ὁ ὄφρις. — *ὑπέκκειμαι* (πθικ.) ἔχω μεταφερθῇ εἰς μέρος ἀσφαλές. — *στρατόπεδον* στόλος.

Κεφ. 42. *ωὗτός* = *ὁ αὐτός*. — *πάρεξ* ἐκτός, πλὴν. — *πεντηκόντερος*, βλ. III, 39 (ἐν σελ. 116).

Κεφ. 49. *προτίθηναι* προτείνω. — *δκου... τῶν... = δκου τούτων τῶν χωρέων, τῶν αὐτοὶ ἐγκρατεῖς εἰσὶ*. — *ἐγκρατής* κύριος. — *ἐπιτήδειος* κατάλληλος. — *ἀπειτο* = ἀπ. *ἀφείτο*· πῦθκ. ὑπερ-συντλκ. τοῦ *ἀφίηναι*. — *συνεκρίπτω* εἶμαι σύμφωνος, συμφωνῶ. — *ἐπιλέγω* λέγω προσέτι. — *πολιορκήσονται*, ἐν πῦθκ. σημασία. — *ἴνα*, τοπκ. = ὅπου. — *τιμωρίη* βοήθεια. — *ἐκφέρομαι* (μέλλ. *ἐξοίσομαι*) ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ πλοῖον καταφεύγω.

Κεφ. 50. *ἐπιλέγονται* συσκέπτονται, συζητοῦν. — *τρέπομαι* πορεύομαι. — *ἐκλείπω ἐς = ἐκλείπω καὶ φεύγω ἐς*. — *Καλλ. ἄρχοντος Ἀθ.*, δηλ. τὸ 480 π.Χ.

Κεφ. 51. *ἐν τῷ ἱερῷ*, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — *ταμίας τοῦ ἱεροῦ*, οὗτοι ἦσαν δέκα καὶ ἐφύλαττον τὰ κειμήλια καὶ τὰ χρήματα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ καθόλου φαίνεται, ὅτι εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐποπτείαν ὅλων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — *θύρα* σάνις. — *ἅμα μὲν - πρὸς δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν - πρὸς τούτοις δέ*. — *ἀσθένεια βίου* πενία. — *ἐκχωρῶ* ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — *αὐτοὶ αὐτοὶ μόνοι*. — *τὸ μαντήιον*, ἐδῶ· τὴν ἔννοιαν (τὴν σημασίαν) τοῦ χρησμοῦ. — *χεῶ (-άω)* χρησιμοδοτῶ. — *ἀνάλωτος* ἀκυρίευτος, ἀπόρθητος. — *κηροφύγειον* καταφύγιον.

Κεφ. 52. *ἵζομαι*, ἐπὶ στρατεύματος· κάθημαι, λαμβάνω θέσιν. — *καταντίον* ἀπέναντι. — *ῥχθος* ὕψωμα, λόφος. — *ὅκως = ὁπότε* ὁσάκις. — *ἄπτω* ἀνάπτω. — *τὸ ἔσχατον κακοῦ* τὰ ἔσχατα δεινά. — *προδίδωμι* (ἀμτβ.) ἐκλείπω, γίνομαι ἄχρηστος. — *λόγοι* προτάσεις. — *τῶν Πεισιστρατιδῶν*, δηλ. τοῦ Ἰπλίου καὶ τῶν ὁπαδῶν του, οἱ ὅποιοι εὗρισκοντο ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Ξέρξου. — *ὁμολογία* συνθήκη. — *ὀλοίτροχος* στρογγυλὸς λίθος. — *ἀπορίησι ἐνέχομαι* εὗρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν.

Κεφ. 53. *τὰ ἄπορα* αἱ ἀμηχανίαι, αἱ δυσχέρειαι. — *ἐξοδος* διέξοδος. — *ἔδεε* ἦτο προωρισμένον. — *θεοπρόπιον* χρησμός. — *γίνομαι*

ὑπό τινι περιέρχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — *ἐλπίζω μὴ* φοβοῦμαι μήπως. — *κατὰ ἰαῦτα* εἰς τοῦτο τὸ μέρος. — *ταύτη* ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος. — *κατὰ τοῦ τείχεος κάτω* ἀπὸ τὸ τείχος κάτω. — *ἐς τὸ μέγαρον*, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς· *μέγαρον* δὲ τὸ ἐσώτατον καὶ ἱερώτατον μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ἄδυτον· ἐν αὐτῷ εὐρίσκετο τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς. — *τὰς πύλας*, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. — *κατέστρωντο*, πθηκ. ὑπερσυντλ. τοῦ *καταστρώννυμι* φρονεύω.

Κεφ. 54. *Ἀρταβάνω*, τοῦτον ὁ Ξέρξης εἶχεν ἀφήσει εἰς τὰ Σοῦσα ὡς διοικητὴν τοῦ κράτους του. — *εὐπρηξίῃ* εὐτυχία. — *τοὺς φυνγάδας*, δηλ. τὸν Ἰπλίαν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ. — *τὰ ἱερὰ* τὰς συνήθεις θυσίας. — *ὄψις ἐνυπνίου* μάντευμα εἰς τὸν ὕπνον. — *ἐνθὺμόν μοι γίνεται ποιήσαντι* αἰσθάνομαι βάρος εἰς τὴν ψυχὴν μου (μὲ τύπτει ἢ συνείδησίς μου), διότι ἔκαμα.

Κεφ. 55. *ἐπιμιμνήσκομαί τινος* μνημονεύω τι. — *γηγενῆς* ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς. — *θάλασσα* πηγὴ ἁλμυροῦ ὕδατος. — *ἐνι* = *ἐνεστι*. — *λόγος* (ἔστι) λέγεται. — *μαρτύριον* μαρτυρία, ἀπόδειξις. — *καταλαμβάνει* (ἀπροσ.) συμβαίνει. — *ὥρων* = *ἄττ. ἐώρων*. — *στέλεχος* κορμός. — *ὅσον τε* περίπου. — *ἀνατρέχω*, ἐδῶ: βλαστάνω, μεγαλύνω.

Κεφ. 56. *θόρυβος* ταραχή. — *μένω* περιμένω. — *κυρῶ* (-όω) ἐπικυρῶνω, λαμβάνω ἀπόφασιν. — *τὸ προκείμενον προῆγμα* τὸ θέμα τῆς συνδιασκέψεως, τῆς συζητήσεως (τὸ ὅποιον εἶχε προταθῇ ὑπὸ τοῦ Εὐρυβιάδου· βλ. κεφ. 49). — *εἰσπίπτω* πίπτω ἐντὸς μὲ ὁρμὴν (μὲ βίαν), εἰσορμῶ. — *αἶρῶ* = *ἄττ. αἴρω*. — *ἀποθευσόμενοι*, τοῦ *ἀποθέω* ταχέως ἀπερχομαι. — *τοῖσί τε ὑπολ.*, δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — *καὶ οἱ καὶ οὗτοι*.

Κεφ. 57. *Μνησίφιλος*, πατρικὸς φίλος τοῦ Θεμιστ. — *σφι*, δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — *βεβούλευται* ἔχει ἀποφασισθῇ. — *δέδοκται* = *βεβούλευται*. — *τοι* βεβαίως. — *ἀπαίρῶ τὰς ναῦς* κινῶ τὸν στόλον, ἀποπλέω. — *ἀβουλία* ἀπερισκεψία. — *μηχανή* τρόπος. — *διαχέαι*, ἀπρμφ. ἄορ. τοῦ *διαχέω* διαλύω, ματαιώνω. — *ἀνέγνωσα* (ἄορ. ἀ' τοῦ *ἀναγινώσκω*) ἔπεισα. — *μεταβουλεύομαι* μεταβάλλω γνώμην.

Κεφ. 58. *ὑποθήκη* συμβουλή. — *κοινὸν πρῆγμα* ὑπόθεσις κοινῆς φροντίδος: ὑπόθεσις δημοσία. — *συμμείγνυμι τινί τι* ἀνακοινῶ τι εἰς τινα. — *παρίξομαι τινι* κάθημαι πλησίον τινός. — *καταλέγω* διηγοῦμαι, ἐκθέτω. — *ἐμαυτοῦ ποιοῦμαι τι* οἰκιοποιοῦμαι τι. — *ἐς* ὅς. — *χρηρίζω* παρακαλῶ.

Κεφ. 59. *προτίθηναι τὸν λόγον* ἐπιτρέπω τὴν συζήτησιν. — *τῶν εἵνεκεν* = *περὶ τούτων*, ὧν ἔνεκα. — *πολλὸς εἰμι ἐν τοῖσι λόγοις* ὁμιλῶ πολλά. — *οἷα* = ἅτε. — *κάρτα δέομαι* ἔχω μεγάλην ἀνάγκην. — *προεξανίσταμαι*, ἐν ἀγῶνι: ξεκινῶ, πρὶν δοθῇ τὸ σύνθημα. — *ῥαπίζω* μαστιγώνω. — *ἀπολύομαι* ἀπολογοῦμαι. — *ἐγκαταλείπομαι*, ἐν ἀγῶνι δρόμου: μένω ὀπίσω.

Κεφ. 60. *διαδιδρῆσκω* = *ἀποδιδράσκω*. — *κόσμον φέρει τινί* φέρει τιμὴν εἰς τινα: ἁρμόζει εἰς τινα. — *ὁ δὲ* = ἄλλά. — *ἄλλου λόγου ἔχομαι* πιάνομαι ἀπὸ ἄλλου λόγον: κάμνω χρῆσιν ἄλλου λόγου.

α) *ἐν σοὶ ἐστι*, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 126). — *ἀναξεύγνυμι τὰς ναῦς* φέρω τὰ πλοῖα. — *ἀνατίθηναι* ἀντιπαραβάλλω, συγκρίνω. — *συμβάλλω* συγκρούομαι. — *ἀναπεπταμένος* ἀνοικτός. — *τὸ* = ἄτι. δ. — *τοῦτο δὲ* ἀφ' ἑτέρου δέ. — *κινδυνεύω τινί* κινδυνεύω μέ τινα: ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

β) *χρηστὰ* ὠφέλεια. — *τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνει* ὁ πόλεμος λαμβάνει ἔκβασιν, ὁποῖαν πρέπει. — *πολλὸν κρατῶ* κερδίζω μεγάλην νίκην. — *πρὸς τινος* πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — *αὐτὶς δὲ* πρὸς τούτοις δέ. — *περιγίνομαι* σώζομαι. — *ὑπέκκειμαι* ἔχω μεταφερθῇ χάριν ἀσφαλείας. — *ἐν αὐτοῖσι*, δηλ. *ἐν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις*. — *περιέχομαι τινος* προσκολλῶμαι εἰς τι: ἐπιδιώκω τι. — *προναυμαχῶ τινος* ναυμαχῶ ὑπὲρ τινος. — *καί*, μετὰ τὸ *ὁμοίως* καθὼς καί. — *σφεας*, τοὺς Πέρσας.

γ) *ἐκαστέρω*, συγκριτ. ἐπίρρ. τοῦ *ἐκὰς* μακράν. — *κόσμος* τάξις. — *κερδαίνω τινί* περιεόντι ἔχω τὸ κέρδος, ὅτι σώζεται τις. — *λόγιον* χρησμός. — *κατὑπερθε γίνομαι τινος* γίνομαι ὑπέρτερός τινος: νικῶ τινα. — *οἰκότα* ὀρθά, λογικά. — *ὥς τὸ ἐπίπαν* ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. — *ἐθέλει*, ὥς ὑπκμ.: *τὰ βεβουλευμένα* ἐθέλω, ἐδῶ:

συνηθίζω. — εἶ γίνομαι ἀποβαίνω καλῶς, ἐπιτυχάνω. — προσχωρῶ πρὸς τινα ὑποστηρίζω, βοηθῶ τινα.

Κεφ. 61. ἐπιφέρομαι (τινι) διὰ λόγου καταφέρομαι κατὰ τινος. — ἐπιψηφίζω τινὶ δίδω δικαίωμα ψήφου εἰς τινα. — παρέχομαι παρουσιάζω, ἔχω. — γνώμας συμβάλλομαι προσθέτω τὴν γνώμην μου εἰς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων: δίδω τὴν γνώμην μου, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι. — προφέρω τί τινι ἐπιρρίπτω τι (ὄνειδος) κατὰ τινος. — ἐωυτοῖσι, δηλ.: ἐαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθ. — ἥπερ = ἄτ. ἤ. — ἔστε ἐφ' ὅσον. — οὐδαμὸς = οὐδεὶς.

Κεφ. 62. διαβαίνω ἔς τινα στρέφομαι πρὸς τινα. — λόγοι ἐπεστραμμένοι λόγοι ἔντονοι, σφοδροί. — τὸ πᾶν τοῦ πολέμου τὴν πᾶσαν κρίσιν τοῦ πολέμου. — ὥς ἔχομεν ὅπως εἴμεθα: εὐθύς, ἀμέσως. — ἀναλαμβάνω ἐμβιβάζω εἰς τὰ πλοῖα. — κομίζομαι πλέω. — ἐκ παλαιοῦ ἔτι ἤδη ἐκ παλαιοῦ χρόνου. — κτίζω ἀποικίζω, κατοικίζω. — μονοῦμαι τινος ἐγκαταλείπομαι ἀπὸ τινα.

Κεφ. 63-64. ἀναδιδάσκομαι μεταβάλλω γνώμην. — δοκέειν μοι, τὸ ἀπρμφ. ἀπολύτως: κατὰ τὴν γνώμην μου. — ἀρρωδῶ = ὀρρωδῶ φοβοῦμαι. — διανανμαχῶ συγκροτῶ ναυμαχίαν. — ἀκροβολίζομαι, κυρ.: ἀψιμαχῶ ἀκροβολίζομαι ἔπειτα λογομαχῶ. — ἐπὶ Αἰακὸν διὰ τὸν Αἰακόν: διὰ νὰ φέρῃ τὸν Αἰακὸν (τὸ ἄγαλμα δηλ. αὐτοῦ) ὁ Αἰακὸς ἦτο κατὰ τὸν μῦθον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς νύμφης Αἰγίνης ἀπόγονοι τούτου (Αἰακίδαι) ἦσαν ὁ Πηλεὺς, ὁ Τελαμών, ὁ Φῶκος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος. Εἰς τὰ ἀγάλματα τῶν Αἰακιδῶν ἀπεδίδετο ἡ ιδιότης ἰσχυρῶν βοηθῶν κατὰ τὰς μάχας.

Κεφ. 70. παρήγγελλε, ὁ Ξέρξης. — παρεκρίθησαν διαταχθέντες παρετάχθησαν κατὰ σειρὰν καὶ τάξιν. — ἐξέχερσε, τοῦ ἐκχερῶ (-άω) ἐξαρκῶ. — οἱ δὲ = ἀλλά. — πολιορκήσονται, ἐν πύτκ. σημασίᾳ. — ἀπολαμφθέντες = ἄττ. ἀποληφθέντες· ἀπολαμβάνω ἀποκλείω.

Κεφ. 71. ἐμεμηχάνητο, ὑπερσυντλκ. ἐν πύτκ. σημασίᾳ τοῦ μηχανῶμαι ἐπινοῶ. — ὥς τάχιστα εὐθύς ὥς. — ἔξομαι στρατοπε-

δεύω. — *συγχῶ* (-όω) σκεπάζω (φράζω) με χώματα. — *Σκειρωνὶς ὁδός*, ἡ ἄγουσα ἀπὸ τῆς Κορίνθου εἰς Μέγαρα καὶ Ἀττικὴν παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ ἀποτόμων βράχων. — *ἄνω* = *ἀνύω* περατῶ. — *φορμὸς* κοφίνι. — *ἐσφορέω* εἰσκομίζω. — *ἐλινύω* (μετὰ μτχ.) παύω νά.

Κεφ. 72. *ὑπεραρρωδῶ τινι* ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι διὰ τина. — *οὐδὲν μέλει τινὶ* καθόλου δὲν ἐνδιαφέρεται τις. — *Κάρνεια*, βλ. VII, 206 (ἐν σελ. 131). — *παροιχώκεε*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *παροίχομαι* ἔχω παρέλθει.

Κεφ. 74. *πόνος* ἐπίπονος ἐργασία. — *συνίσταμαί τινι*, ἐδῶ : καταπονοῦμαι μέ τι. — *τὸν περὶ τοῦ παντὸς δρόμον θέω* διαγωνίζομαι, διακινδυνεύω περὶ τῶν ὅλων. — *ἐλλάμπομαι* διακρίνομαι : ἐδῶ : κερδίζω τὴν νίκην. — *οὐκ οὕτω* - ὥς ὅχι τόσον - ὅσον. — *δειμαίνω περὶ τινι* φοβοῦμαι διὰ τина. — *τέως* ἐπὶ τина χρόνον. — *σιγῇ* με χαμηλὴν τὴν φωνήν. — *θῶμα ποιεῦμαι* θαυμάζω. — *ἐξερράγη* (ἀπροσ.) ἡ ἀγανάκτησις των ἔεσπασε. — *ἐς τὸ μέσον* φανερά. — *δοριάλωτος* κυριευμένος.

Κεφ. 75. *ἐσσοῦμαι* = ἀττ. *ἡτιῶμαι*. — *χρεόν*, δηλ. *ἐστί*. — *ἐπιδέχομαι* δέχομαι προσέτι, δέχομαι νέους (πολίτας). — *δλβιος* πλούσιος. — *κατύπερθε γίνομαι* ὑπερισχύω. — *δρησμός* (δρασμός - διδράσκω) φυγή. — *παρέχει* (ἀπροσ.) = *πάρεσι* ἢ *ἔξεσι*. — *περιορῶ* (μετὰ μτχ.) ἐπιτρέπω, ἀφήνω νά. — *πρὸς ἑαυτοὺς* = *πρὸς ἀλλήλους*. — *ἐκποδὼν ἀπαλλάσσομαι* ἀπέρχομαι.

Κεφ. 76. *τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ*, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 123). — *ἀνῆγον* (ἀμβγ.) *τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας* ἐπροχώρουν μετὰ τὸ δυτικὸν κέρας. — *κυκλοῦμαι* = *κυκλῶ*. — *Κέος - Κυνόσουρα*, ἀκρωτήρια εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Σαλαμίως. — *Μουνιχίη*, χερσόνησος τῆς Ἀττικῆς μετὰ ὁμώνυμον λιμένα κείμενον μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Φαλήρου. — *ἀπολαμφθέντες*, βλ. κεφ. 70. — *τίσιν δίδωμί τινος* τιμωροῦμαι διὰ τι. — *ἀγώνισμα* πολεμικὸν κατόρθωμα. — *τῶν Περσέων*, δηλ. *τινάς*. — *ἐκφέρομαι* (μέλλ. *ἐξοίσομαι*) φέρομαι ἔξω (ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν). — *πόρος τῆς ναυμαχίης τῆς μελλ.* ἔσ. τὸ μέρος, ὅπου ἔμελλε νὰ γίνῃ ἡ ναυμαχία. — *περιποιῶ* διασώζω. — *πυνθανοίαιτο* = ἀττ. *πυνθάνοιντο*. — *παραρτέομαι τι* παρασκευάζω τι.

Κεφ. 78 - 79. ὠθισμός λόγων λογομαχία. — οἱ στρατηγοὶ συνίστανται οἱ στρατηγοὶ διαφωνοῦν. — κατὰ χώραν εἰμι εἶμαι εἰς τὴν θέσιν μου. — τρόπος χαρακτήρ. — συνέδριον τόπος τοῦ συνεδρίου. — ἐκκαλοῦμαι φωνάζω ἔξω. — ὑπὸ ἔνεκα. — λήθην ποιοῦμαι = ἐπιλανθάνομαι. — συμμειγνυμί τινι ὁμιλῶ μέ τινα. — στασιάζω φιλονικῶ. — τοι = ἀπ. σοι. — ἴσον Πελοποννησίοισι τὸ αὐτὸ (ἀνωφελές) διὰ τοὺς Πελοπ.

Κεφ. 80 - 81. χρησιτὰ ὠφέλιμα. — διακελεύομαι προτρέπω. — τὰ ἐγὼ ἐδεόμην κλπ. = αὐτιόπτης γενόμενος (τούτων), τὰ γενέσθαι ἐγὼ ἐδεόμην. — ἐξ ἐμέο (δηλ. ἐόντα) ὅτι ἐκ μέρους μου προέρχονται : ὅτι εἰς τὰς ἐνεργείας μου ὀφείλονται. — παρίσταμαι φέρω πρὸς τὸ μέρος μου διὰ τῆς βίας, ἀναγκάζω. — πλάσσω ἐπινοῶ. — ὡς οὐ ποιεύντων τῶν β. ταῦτα διότι κατὰ τὴν γνώμην των (δηλ. τὴν γνώμην τῶν λοιπῶν στρατηγῶν) οἱ βάρβαροι δὲν πράττουν ταῦτα. — παρέρχομαι παρουσιάζομαι. — μόγισ μόλις, μετὰ δυσκολίας. — ἐφορμῶ (-έω) μένω ἡγχυροβολημένος ἔν τινι τόπῳ : ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν. — παραρτέομαι γίνομαι ἔτοιμος, παρασκευάζομαι. — ἀλέξομαι (καὶ μέσ. μέλλ. ἀλεξήσομαι) = ἀμύνομαι. — μεθίσταμαι ἀποχωρῶ. — ἀμφισβασίη φιλονικία.

Κεφ. 82. ἐν τοῖσι, ἢ ἐν μεταξύ. — καθαιρῶ καταβάλλω, νικῶ. — ἐς τὸν τρίποδα, τὸν ὁποῖον οἱ Ἑλλ. μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα· ὁ τρίπους οὗτος ἦτο χρυσοῦς καὶ ἐστηρίζετο ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τριῶν χαλκῶν ὄφρων, τῶν ὁποίων τὰ σώματα περιπλεκόμενα ἀπετέλουν σπειροειδῆ στήλην· ἐπὶ τῶν σπειρῶν τῶν ὄφρων οἱ Ἑλλ. ἐχάραξαν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ὅσαι ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Περσῶν (βλ. πίν. III ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).

Κεφ. 83. ῥῆμα λόγος. — ἡὼς διαφαίνει, βλ. VII, 216. — καὶ οὗ καὶ οὗτοι (δηλ. οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλ.). — ἐπιβάται, βλ. VII, κεφ. 100. — προαγορεύω ὁμιλῶ ἐνώπιον ὄλων. — εἴ ἔχοντα ὥραϊα, εὖστοχα. — ἐκ πάντων ὑπὲρ πάντας. — τὰ ἔπεα ἧν ἀντιτιθέμενα, κατ' ἔννοιαν : εἰς τὸν λόγον του (ὁ Θεμ.) παρέβαλε. — πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ὅλα τὰ εὐγενέστερα πρὸς τὰ χειρότερα (δηλ.

τὴν ἀνδρείαν πρὸς τὴν δειλίαν, τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὴν δουλείαν, τὴν δόξαν πρὸς τὴν καταισχύνην). — *ἐγγίνομαι* ὑπάρχω. — *καταπλέω τὴν ῥῆσιν* τελειώνω τὸν λόγον. — *κατὰ τοὺς Αἰακίδας* = ἐπὶ τοὺς Αἰακίδας (βλ. κεφ. 64). — *ἀποδημῶ* ἀπέρχομαι, ἀποπλέω.

Κεφ. 84. *ἐπεκέατο* = ἄττ. *ἐπέκειντο*· *ἐπίκειμαι* ἐπιτίθεμαι. — *πρύμνην ἀνακρούομαι* ὑποχωρῶ μετὰ τὴν πρύμναν. — *ὥκελλον*, πρτκ. ἀποπειρτκ.· *ὀκέλλω τὰς νέας* ρίπτω τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν. — *Παλλήνευς*, ὁ ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ δήμου Παλλήνης (νῦν Χαρβάτι). — *ἐξανάγομαι* ὁρμῶ ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμήν. — *ἐμβάλλω νηὶ* ἐπιπίπτω ἐναντίον πλοίου (ἐχθρικοῦ). — *συμμίσγω* συμπλέκομαι. — *δαιμόνιος* κακότυχος.

Κεφ. 85. *κατὰ ἀπέναντι*. — *πρὸς Ἑλευσίνος* πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἑλεως. — *ἐθελοκακῶ* μετὰ τὴν θέλησίν μου δεικνύομαι δειλός. — *κατὰ τὰς Θεμ. ἐντολάς*, ὁ Θεμιστ. κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἑλλ. στόλου ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου εἶχε χαράξει ἐπὶ βράχων αὐτοῦ συμβουλὰς πρὸς τοὺς μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐκστρατεύσαντας Ἴωνας, ὅπως ἀποστατήσουν ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἢ τοὐλάχιστον δειχθοῦν ἐκουσίως δειλοὶ εἰς μέλλοντας ἀγῶνας. — *καταλέγω* ἀπαριθμῶ. — *μέμνημαι*, ἐδῶ : ἀναφέρω. — *καθίστημι* διορίζω.

Κεφ. 86. *κεραῖζω* καταβυθίζω. — *σὺν κόσμῳ* κανονικῶς. — *σὺν νόῳ* μετὰ περισκέψεως. — *συμφέρομαι*, ἐπὶ γεγονότων : συμβαίνω, γίνομαι. — *μακροῶ* πολὺ (ἐπίρρ.). — *ἀμείνονες ἑωυτῶν* ἀνδρειότεροι παρ' ὅ,τι ἦσαν ἄλλοτε. — *βασιλέα*, ὑπκμ. τοῦ *θεήσασθαι*· ὁ Ξέρξης καθήμενος ἐπὶ ἀργυρόποδος θρόνου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω — ὄρους τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος — ἐπεσκόπει τὴν ναυμαχίαν μετὰ γραμματέων, οἱ ὅποιοι ἐσημείωνον τὴν δρᾶσιν ἐνὸς ἐκάστου.

Κεφ. 87. *κατὰ τοὺς ἄλλους* ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους. — *ἀτρεκέως* ἀκριβῶς. — *εὐδοκίμῳ* ἔχω ὑπόληψιν. — *θόρυβος* ἀταξία. — *καὶ ἡ καὶ αὕτη*. — *μάλιστα πρὸς τινος* πολὺ πλησίον τινός. — *συνήνεικε*, ἄορ. τοῦ *συμφέρω* φέρω καλὸν ἀποτέλεσμα, ὠφελῶ. — *φέρουσα* με

ὁρμήν. — *Καλυνδεῖς* οἱ ἐκ τῆς Καλύνδης, πόλεως ἐν Καρίᾳ. — *εἰ μὲν καὶ* ἂν ὁμως καὶ πράγματι. — *νεῖκος* φιλονικία. — *μέντοι* βεβαίως. — *ἐκ προνοίας* ἐπίτηδες. — *συγκυρέω* (μετὰ μτχ.) συμπίπτω νά. — *παραπίπτω* συναντῶ. — *ἀμύνω τινι* βοηθῶ τινα. — *ἀποστρέφω* (ἀμτβτ.) στρέφομαι ὀπίσω.

Κεφ. 88. *τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ*, βλ. κεφ. 76. — *συνήνευκε*, ἔδω, ὅπως καὶ κατωτέρω: συνέβη. — *μανθάνω* (μετὰ μτχ.) παρατηρῶ ὅτι. — *φημί* λέγω ναί, διαβεβαιώνω. — *τὸ ἐπίσημον* τὸ σῆμα τοῦ πλοίου. — *ἡπιστέατο* = ἄττ. *ἡπίσταντο*· *ἐπίσταμαι*, ἔδω: πιστεύω, νομίζω.

Κεφ. 89. *πόνος* μάχη. — *ἀπὸ μὲν ἔθανε* - *ἀπὸ δὲ* (ἔθανον), τμῆσις. — *νέω* κολυμβῶ. — *χειρῶν νόμος* συμπλοκή, μάχη. — *διανέω* ἐς κολυμβῶν διαπεραιοῦμαι εἰς. — *ἐς τὸ πρόσθε* *παρέρχομαι* περνῶ ἔμπρός. — *ἀποδεξόμενοι* = ἄττ. *ἀποδειξόμενοι*· *ἀποδείκνυμαι* (ἐπι-) δεικνύω. — *περιπίπτω τινι* πίπτω ἐπάνω εἰς τινα.

Κεφ. 90. *διεφθάρατο* = ἄττ. *ἦσαν διεφθαρμένα*. — *ἀπολοῖατο* = ἄττ. *ἀπόλοιτο*. — *ὥς προδόντων*, δηλ. αὐτῶν (τῶν Ἰώνων). — *ἐπιφέρομαι* ἐπέρχομαι μὲ ὁρμήν. — *Σαμοθρήκες* οἱ ἐκ τῆς Σαμοθράκης, νήσου παρὰ τὰ παραλία τῆς Θράκης, ἀνήκοντες εἰς τοὺς Ἰωνας. — *ἀπαράσσω* ἐξολοθρεύω, ξεπαστρεύω. — *ζύομαι* σώζω. — *οἷα* (μετὰ μτχ.) = *ἅτε* (μετὰ μτχ.). — *ὑπερλυποῦμαι* ἀγανακτῶ πολύ. — *κακὸς* δειλός. — *ὅκως* = *ὁπότε* ὁσάκις. — *ὑπὸ τῷ οὐρεῖ* εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὄρους. — *ἀντίον* ἀπέναντι. — *ἀναπυνθάνομαι* τινα ζητῶ πληροφορίας περὶ τινος. — *γραμματιστῆς* γραμματεὺς. — *πατρόθεν* μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός.

Κεφ. 91. *ὑφίσταμαι* ἐνεδρεύω. — *ἐν τῷ πορθμῷ*, τῷ μεταξὺ τῆς νήσου Ψυτταλείας καὶ Ἀττικῆς. — *κεραῖζω*, βλ. κεφ. 86. — *ὅκως*, βλ. κεφ. 90. — *φέρομαι* φεύγω μὲ σπουδήν.

Κεφ. 92. *συγκυρέω* συναντῶμαι. — *σημήιον* = *ἐπίσημον* (κεφ. 88). — *βώσας* = ἄττ. *βοήσας*. — *ἐπικερτομῶ* τινα *ὄνειδίζων* εἰρωνεύομαι τινα μὲ πειρακτικούς λόγους. — *ἐς τὸν μηδισμὸν* ὡς πρός

τὸν μηδισμόν· οἱ Ἀθην. πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχον κατηγορήσει τοὺς Αἰγινήτας ἐπὶ μηδισμῷ καὶ τὸν πατέρα τοῦ Πολυκρίτου, τὸν Κριόν, εἶχον φυλακίσει. Ταύτην τὴν ἄδικον κατηγορίαν ὑπαινίσσεται ἐδῶ ὁ Πολύκριτος. — *ἀπορρίπτω (δενίδη) ἐς τινα* ἐξακοντίζω πειρακτικούς λόγους κατὰ τινος. — *περιγίνομαι* σώζομαι. — *ὑπὸ ὑπὸ* τὴν προστασίαν.

Κεφ. 93. *ἄριστα ἀκούω* παρὰ πολὺ ἐπαινοῦμαι. — *ἐπὶ δὲ* μετὰ τούτους. — *Ἀναγυράσιος* ὁ ἐκ τοῦ Ἀναγυροῦντος, δήμου τῆς Ἀττικῆς κειμένου νοτίως τοῦ Ὑμηττοῦ κατὰ τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς Βάρης. — *ἐπιδιώκω* καταδιώκω. — *ἐν ταύτῃ*, δηλ. *τῇ νηί*. — *ἤλω*, τοῦ *ἄλίσκομαι* συλλαμβάνομαι. — *παρεκεκέλευστο* (πθτκ.) εἶχε δοθῇ διαταγή (νὰ συλλάβουν δηλ. τὴν Ἀρτ.). — *ποιοῦμαι δεινόν τι* θεωρῶ ὥς φοβερόν τι πράγμα, ὥς ἀνυπόφορον.

Κεφ. 95 - 96. *τούτων*, ἐκ τοῦ πρότερον. — *ἐπιμιμνήσκομαι* τινος κάμνω μνείαν τινός. — *ἀπέβησα* (ἀόρ. α' τοῦ *ἀποβαίνω*) ἀπεβίβασα. — *κατειρύνω* = *κατερύνω* καθέλκω, σύρω. — *ταύτῃ* εἰς τοῦτο τὸ μέρος. — *ἐλπίζω* ὑποθέτω, νομίζω. — *περίεμι* ὑπάρχω, ὑπολείπομαι.

Κεφ. 140. α) *ἁμαρτὰς* = *ἁμάρτημα* σφάλμα. — *τὰς γενομένας* ἐξ = *τὰς ποιηθείσας* ὑπὸ. — *μετήμι* συγχωρῶ. — *ὁμολογῶ τινι* ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν μέ τινα: συμβιβάζομαι μέ τινα.

τούτων, ἐξ ὀνομαστικῆς *ταῦτα* αὐταὶ αἱ διαταγαί. — *ἀναγκαίως ἔχει μοι* ἀναγκάζομαι. — *τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνεται* = *ὑμεῖς ἐναντιοῦσθε*. — *ἀνταειρόμενοι* = ἂπ. *ἀνταιρόμενοι* *ἀνταίρωμαι τινι πόλεμον* κινῶ πόλεμον κατὰ τινος. — *ὑπερβάλλομαι* ὑπερτερῶ, ὑπερισχύω. — *στρατηλασίη*, ἐδῶ: στρατός. — *παρισσοῦμαι τινι* ἐξισοῦμαι μέ τινα. — *θέω περὶ ἑμαυτοῦ* διακινδυνεύω τὴν ζωὴν μου. — *καταλύσασθε*, δηλ. *βασίλει'* *καταλύομαι τινι* κάμνω εἰρήνην μέ τινα. — *παρέχει* = *ἔξεστι*. — *κάλλιστα* μὲ ὄρους ἐντίμους. — *ταύτῃ ὥρμημαι* τοιοῦτοτρόπως σκέπτομαι: τοῦτο ἐπιθυμῶ. — *δμαιχμήν* *συντίθεμαι τινι* συνάπτω συμμαχίαν μετὰ τινος.

β) *προσχηγίζω τινός* = *δέομαι τινος*. — *λόγοι* προτάσεις. — ἡ

βασιλέως χεῖρ ὑπερμήκης ἐστὶ εἶναι πολὺ μακρά· φθάνει εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. — *προτεινόντων*, δηλ. τῶν *Περσῶν*· *μεγάλα προτείνω* ἐπ' οἷσι προτείνω εὐνοϊκοὺς ὄρους, μὲ τοὺς ὁποίους. — *δειμαίνω* φοβοῦμαι. — *τρέιβος* μεγάλη ὁδός, λεωφόρος. — *οἴκημαι* = *οἰκῶ*. — *μάλιστα*, νὰ συναφθῇ μὲ τό· *συμμάχων πάντων*. — *ἐξαίρετόν τι...* = *τὴν γῆν*, ἣ *ἐξαίρετόν τι μεταίχμιόν ἐστι*· *μεταίχμιον*, ἔδω· διαμφισβητούμενη μεθόριος χώρα, ἀμφισβητούμενα σύνορα. — *ἐκτῆμαι* = *κέκτῆμαι*.

Κεφ. 141. *δμολογία* συνεννόησις, συμβιβασμός. — *λόγιον* χρησμός. — *χρεόν ἐστι* = *χρῆ* εἶναι ὠρισμένον (πεπρωμένον). — *ἐκπίπτω* ἐκδιώκομαι. — *συνέπιπτε* συνέβη. — *δμοῦ* συγχρόνως. — *σφεων*, δηλ. τοῦ Ἀλεξ. καὶ τῶν Λακεδ. πρέσβεων. — *κατάστασις* παρουσίαισις (ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου). — *ἐπαναμένω* περιμένω ἐπὶ πλέον. — *διατρέβω* ἀργοπορῶ. — *ἐνδεικνύμενοι* θέλοντες νὰ δείξουν.

Κεφ. 142. *διαδέχομαι* (τὸν λόγον) λαμβάνω τὸν λόγον. — *νεώτερον*, ἐπὶ πολιτικῶν μεταβολῶν· νεωτερισμός. — *ἐνδέχομαι* ἀποδέχομαι. — *κόσμον φέρον* (δηλ. ἐστὶ) = *κόσμον φέρει* (βλ. κεφ. 60). — *οὐδαμὸς* = *οὐδεὶς*. — *διὰ πάντων* μεταξὺ πάντων. — *πολλῶν εἵνεκεν* διὰ πολλὰς αἰτίας. — *οὐδὲν* (ἐπίρρ.), εἰς τὸ *βουλομένων*. — *φέρω* ἐς ἐκτείνομαι εἰς. — *ἄλλως τε* καὶ πρὸς τούτοις· νὰ συναφθῇ μὲ τό· *οὐδαμῶς ἀνασχετόν* (ἐστι)· *ἀνασχετὸς* ὑποφερτός. — *τούτων ἀπάντων...* *δουλοσύνης* = *τούτων ἀπάντων αἰτίους* (γενομένους) *αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης*. — *τὸ πάλαι* ἐκ παλαιῶν χρόνων.

συνάχθομαι τινι συλλυποῦμαι τινά. — *διξὸς* = ἄττ. *δισσός*· *καρποὶ δισσοὶ* παραγωγή δύο ἑτῶν (δηλ. τοῦ 480 καὶ 479). — *οἰκοφθόρημαι*, πρkm. τοῦ *οἰκοφθορέομαι* χάνω τὴν περιουσίαν μου, καταστρέφομαι, χάνομαι. — *τὰ οἰκετέων ἐχόμενα* = *τοὺς οἰκέτας*· *οἰκέται* μέλη οἰκογενείας (ἔδω· παῖδες καὶ δοῦλοι). — *ἐπιτρέφω* τρέφω. — *ἔστ' ἂν συνεστήκη* ἐφ' ὅσον διαρκεῖ. — *ἀνέγνωσα* (ἄορ. α' τοῦ *ἀναγινώσκω*) ἔπεισα. — *λεήνας*, ἄορ. τοῦ *λεαίνω* μετριάζω. — *συγκατεργάζομαι τινι* βοηθῶ τινα.

Κεφ. 143. ὑποκρίνομαι = ἄττ. ἀποκρίνομαι. — ἡπερ = ἄττ. ἢ (συγκριτκ.). — *ὄνειδίζειν*, δηλ. *ἡμῖν ὄνειδίξω τινί τι* κατηγορῶ τινὰ διὰ τι. — *γλίχομαι τινος* ποθῶ, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τι. — *πίσυνοί μιν...* = *ἐπέξιμεν, ἀμυνόμενοι μιν, πίσυνοι θεοῖσι τε καὶ ἥρωσι συμμαχοῖσι· ἐπεξέρχομαι* ἐξέρχομαι ἐναντίον τινός· *πίσυνος* πεποιθώς, ἔχων πεποίθησιν· *θ. τε καὶ ἥρ. συμμαχοῖσι* (κατγρμ.): εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν θεῶν καὶ ἡρώων. — *ὄπισ* θρησκευτικὸς φόβος, σεβασμός· *ὄπιν ἔχω τινός* ἔχω σεβασμὸν πρὸς τινά. — *οἶκος*, ἐδῶ: ναός. — *ἐπιφαίνομαι* παρουσιάζομαι. — *χρηστὰ ὑπουργῶ* (τοῖς Ἀθηναίοις) παρέχω ὠφελίμους ἐκδουλεύσεις εἰς τοὺς Ἀθ. — *ἀθέμιτος* παράνομος. — *ἔρδω* πράττω. — *ἄχαρις* δυσάρεστος.

Κεφ. 144. ἀτὰρ δέ, ὅμως. — *αἰσχυρῶς οἴκατε...* = *οἴκατε αἰσχυρῶς ἀρρωδησάμενοι ἐξεπιστάμενοι τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων, ὅτι· οἴκατε* = ἄττ. *εἰοίκατε*· *ἀρρωδῶ* = ἄττ. *ὀρρωδῶ* φοβοῦμαι· *ἐξεπίσταμαι* γνωρίζω καλῶς· *φρόνημα* ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς φρόνημα: μεγαλοφροσύνη. — *οὐδαμόθι γῆς* εἰς οὐδὲν μέρος τῆς γῆς. — *ἀρετή*, ἐδῶ: εὐφορία. — (οὕτω) *μέγα* τόσον πολὺ. — *ὑπερφέρω* ὑπερέχω, ὑπερτερῶ. — *συγκεχασμένα*, πθκ. πρkm. τοῦ *συγχώννυμι* μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων. — *ἀναγκάως ἔχει* = *ἀνάγκη* (ἐστὶ). — *τιμωρῶ τινι* λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ τι. — *αὐτῖς δὲ* ἔπειτα δέ. — *τὸ Ἑλληνικὸν* οἱ Ἕλληνες. — *ἵδρυμα* ναός, ἱερόν. — *ὁμότροπος* ὁμοῖος. — *περίειμι* ἐπιζῶ, ὑπάρχω ἐν τῇ ζωῇ. — *μηδαμὰ* κατ' οὐδένα τρόπον.

ἀγαμαί τινός τι θανμάζω τινὰ διὰ τι. — *ἡ πρόνοια ἡ πρὸς ἡμέας ἐοῦσα* ἡ πρόνοια ἡ ἀφορῶσα ἡμᾶς: ἡ πρόνοια δι' ἡμᾶς. — *προορῶ τινος* προνοῶ διὰ τινά. — *ὑμῖν*, δκτ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — *λιπαρῶ* ἐμμένω, ἐγκατερῶ. — *ἔχωμεν*, δηλ. *λιπαρεῖν*· *ἔχω* μετ' ἀπρμφ. = ; — *λυπῶ τινά* ἐνοχλῶ τινά, γίνομαι βάρος εἰς τινά.

ὥς οὕτω ἐχόντων ἐπειδὴ νομίζομεν, ὅτι τοιουτοτρόπως ἔχουν τὰ πράγματα. — *οὐκ ἐκὰς χρόνου* οὐχὶ ἐν μακρῷ χρόνῳ. — *ἐπεὰν τάχιστα* εὐθὺς ὥς. — *τῶν* = *τούτων*, ἅ. — *προσδέομαι τινός τι* ζητῶ τι παρὰ τινος. — *προβοηθῶ* σπεύδω εἰς βοήθειαν πρότερον.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελ.

Εἰσαγωγή

1. Βίος Ἡροδότου	7
2. Τὰ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου.	8

Κείμενον

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

1. Εἰσαγωγή (Κεφ. 1 - 5)	13
2. Κροῖσος καὶ Σόλων (Κεφ. 6, 28 - 33)	15
3. Κῦρος καὶ Κροῖσος (Κεφ. 86 - 88)	18
4. Λυδικὰ ἔθιμα. — Ἱδρυσις ἀποικίας ὑπὸ τῶν Λυδῶν εἰς τὴν Τυρρηγίαν (Κεφ. 93 - 94)	21
5. Περσικὰ ἔθιμα (Κεφ. 131 - 138, 140)	22

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου. — Ἀπόπειρα τοῦ Ψαμμήτιχου, ὅπως ἐξακριδώσῃ, τίνες οἱ πρῶτοι τῶν ἀν- θρώπων (Κεφ. 1 - 2)	25
2. Φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου. — Ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων (Κεφ. 4 - 5, 10 - 12, 35 - 36, 78, 80)	26
3. Ἀμασις (Κεφ. 177 - 179)	29

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

1. Καμβύσης καὶ Ψαμμήνιτος (Κεφ. 14 - 15)	31
2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους (Κεφ. 39 - 43)	33

BIBLION PEMPTON

Σελ.

1. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὴν Σπάρτην (Κεφ. 49 - 51) 36
2. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὰς Ἀθήνας. — Ἐκστρατεία τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησις αὐτῶν (Κεφ. 97, 99 - 103, 105) 39

BIBLION EKTON

1. Ἄλωσις τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων. — Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων (Κεφ. 6 - 7, 18, 20 - 21, 31 - 33, 42) 42
2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος (Κεφ. 43 - 45) 43
3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης κατὰ τῆς Ἑλλάδος (Κεφ. 94 - 97, 100 - 103, 105 - 117, 119 - 120) 45

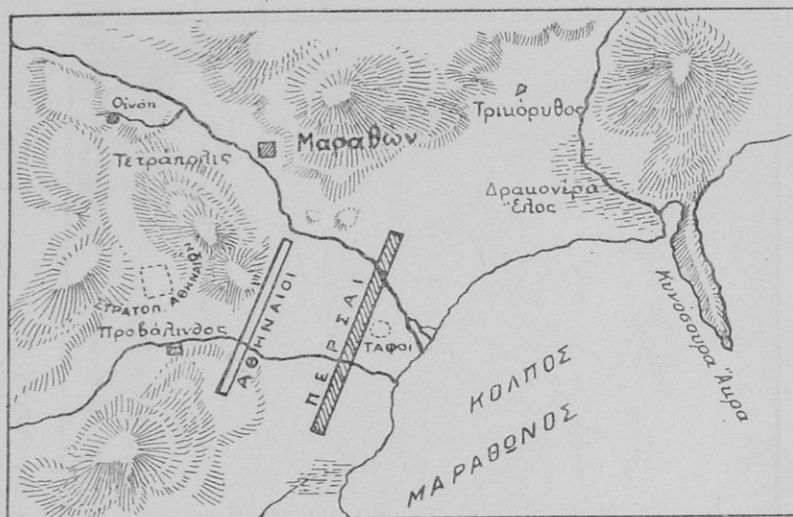
BIBLION EBΔOMON

1. Ὁ Ξέρξης ἐπιθεωρεῖ ἐν Δορίσκῳ τὸν πεζικὸν καὶ ναυτικὸν στρατόν. — Διάλογος Ξέρξεος καὶ Δημαράτου (Κεφ. 100 - 105) 53
2. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (Κεφ. 201 - 213, 215 - 228) 56

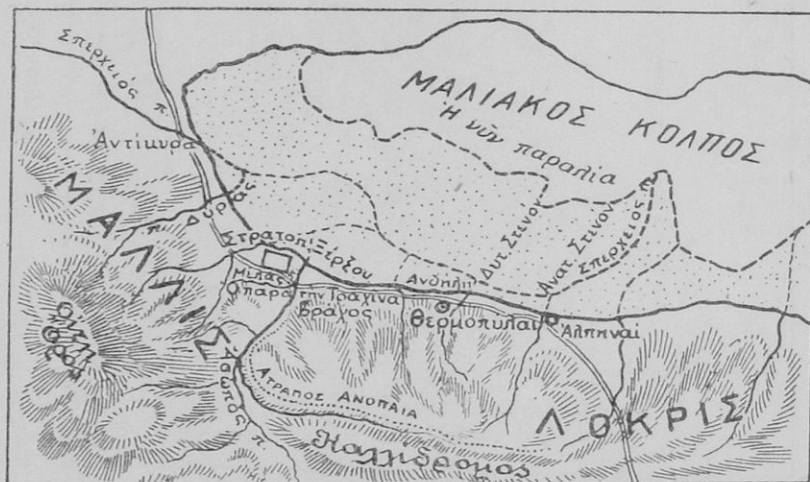
BIBLION OGΔOON

1. Κατάπλους τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμίνα. — Ἐκκένοσις τῶν Ἀθηνῶν (Κεφ. 40 - 42) 69
2. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων. — Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν Ἀττικὴν. — Ἄλωσις τῶν Ἀθηνῶν καὶ πυρπόλησις τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῶν (Κεφ. 49 - 55) 70

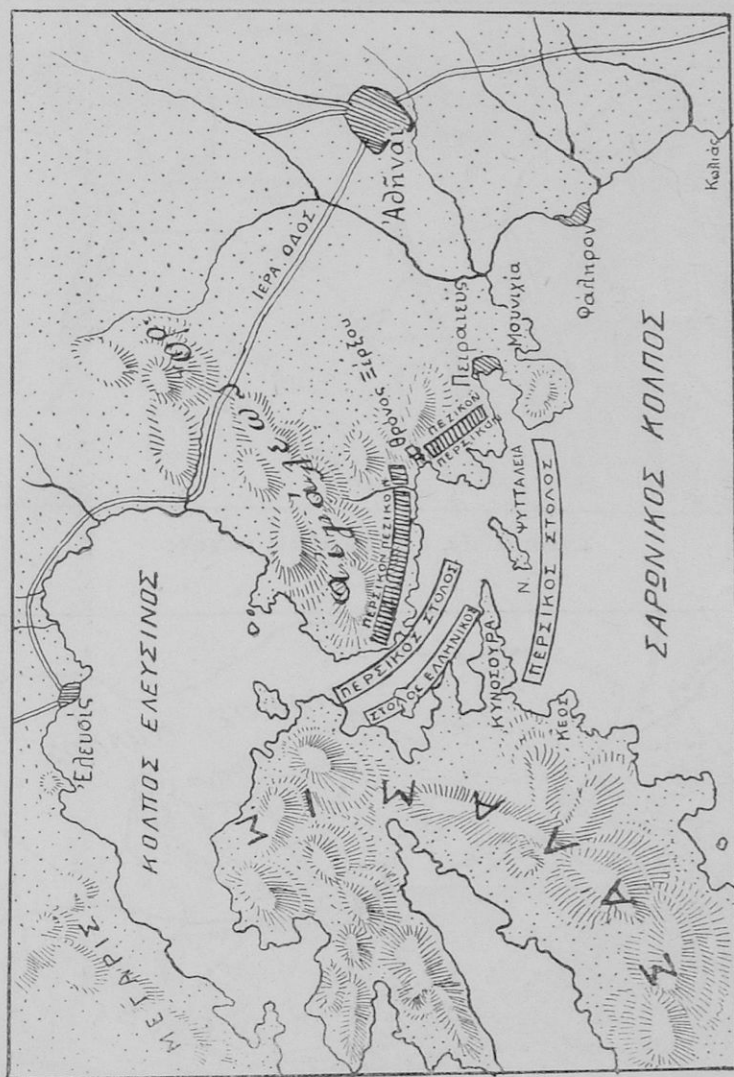
	Σελ.
3. Νέον πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων (Κεφ. 56 - 64) .	73
4. Ὁ περσικὸς στόλος πλέει εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ὃ δὲ πεζὸς στρατὸς πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου. — Ὁχύρωσις τοῦ Ἰσθμοῦ (Κεφ. 70 - 72)	77
5. Ὁ Θεμιστοκλῆς διὰ τεχνάσματος ἀναγκάζει τοὺς Ἕλληνας νὰ ναυμαχήσουν ἐν Σαλαμῖνι (Κεφ. 74 - 76, 78 - 82) . .	78
6. Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία (Κεφ. 83 - 93, 95 - 96). . . .	81
7. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας. — Λόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις τῶν Ἀθηναίων (Κεφ. 140-144)	87
Γραμματικὴ τῆς Ἰωνικῆς διαλέκτου	93
Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	100

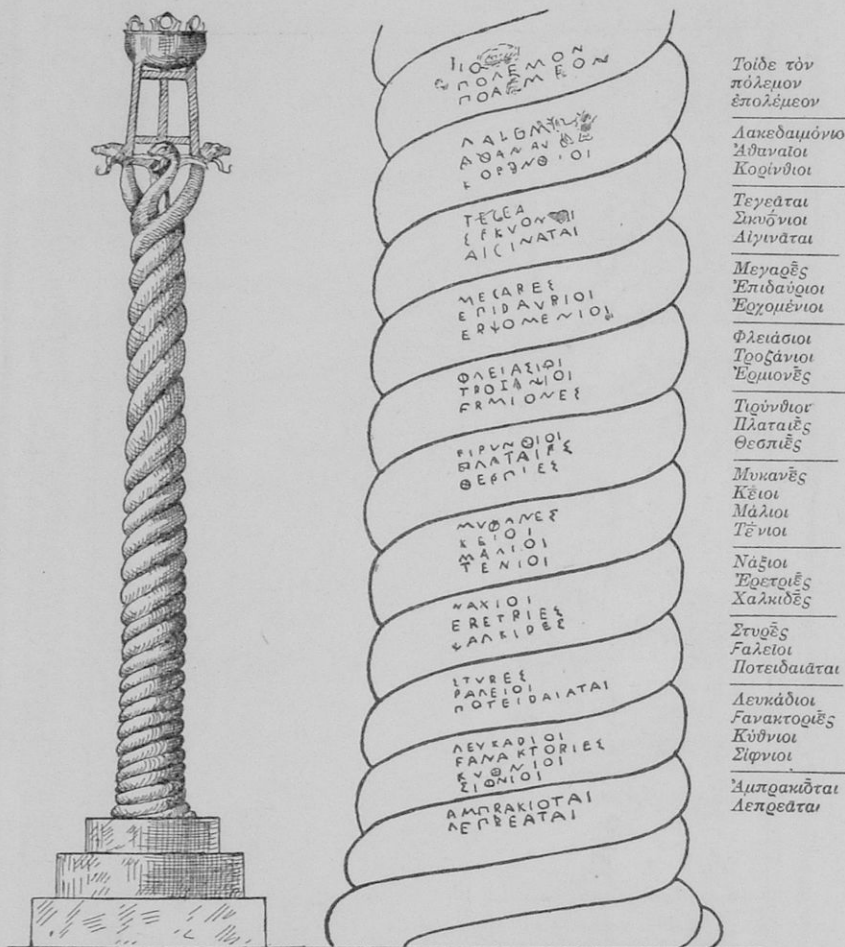
Σχέδιον τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης

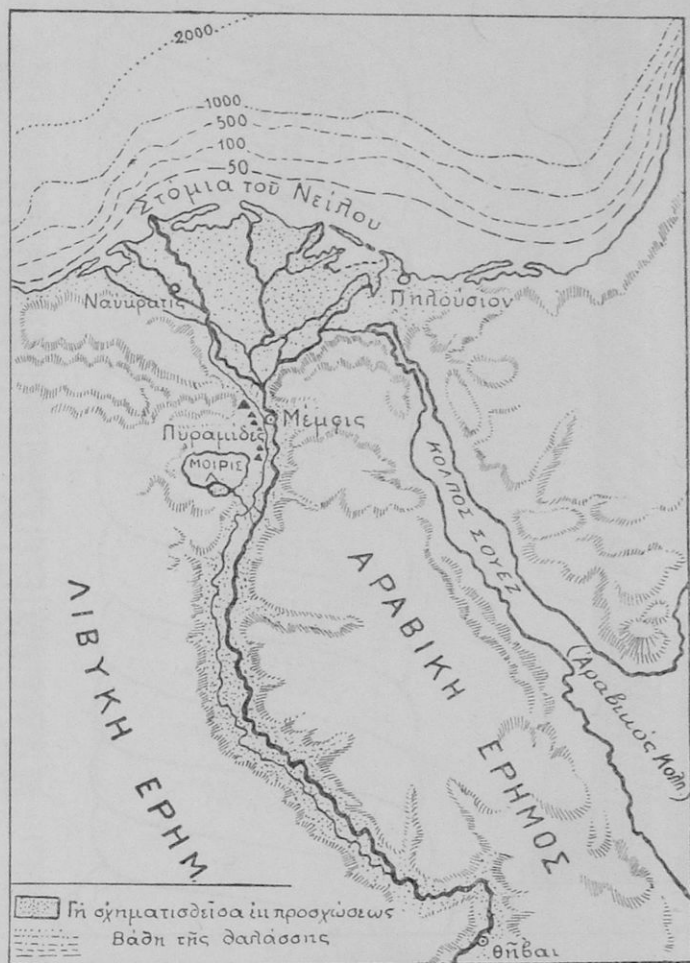

Σχέδιον τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης

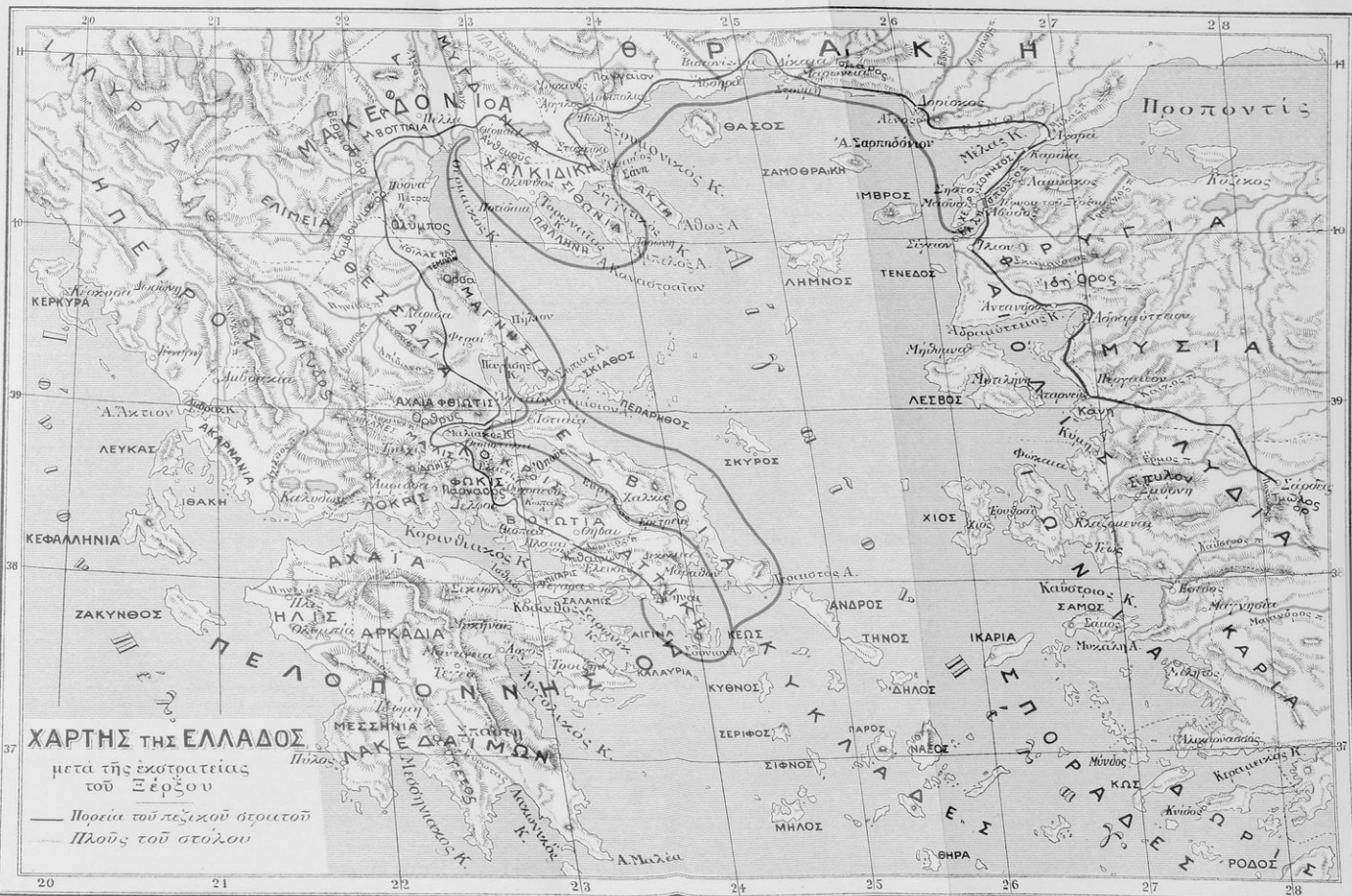

Σχέδιον τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας

Χάρτης της Αιγύπτου

3000/94

024000027000

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

ΔΡΧ. 32.—

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΡΧ. 35.20